

บรรณานุกรม

[เอกสารภาษาไทย]

หนังสือ/ตำรา

กชกร สังขชาติ. (๒๕๓๘). *ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับผู้สูงอายุ*. ภาควิชาการศึกษา นอกระบบ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

จิราลักษณ์ จงสถิตมัน, พรประภา สีนธนา และ นภัส ศิริสัมพันธ์. (ม.ป.ป.) *การประเมินสถานสงเคราะห์คนชราของรัฐ: ศึกษาเฉพาะกรณีสถานสงเคราะห์ ๓ แห่ง*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยสาธารณสุข.

ฉัตรสมน พดุมิถิญา. (๒๕๕๓). *หลักการวิจัยทางสังคม*. กรุงเทพฯ: เจริญดีมั่นคงการพิมพ์.

ชัยสิทธิ์ เฉลิมมีประเสริฐ. (๒๕๔๔). *สถิติเพื่อนักบริหาร*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นิตา ชูโต. (๒๕๒๕). *คนชราไทย*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เบญญา จิรภัทรพิมล. (๒๕๔๓). *แนวคิดพื้นฐานทางสังคมและวัฒนธรรม*. คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

บรรลุ ศิริพานิช และคณะ. (๒๕๓๙). *รายงานการศึกษาวิจัยเรื่อง ชุมชนผู้สูงอายุ: การศึกษารูปแบบและการดำเนินงานที่เหมาะสม*. กรุงเทพฯ: สถาบันผู้สูงอายุแห่งประเทศไทย.

บรรลุ ศิริพานิช. (๒๕๔๒). *ผู้สูงอายุไทย ผู้สูงอายุเป็นทรัพยากรของสังคม*. กรุงเทพฯ: หมอชาวบ้าน.

บุษยมาศ สีนธูประมา. (๒๕๓๙). *สังคมวิทยาความสูงอายุ*. เชียงใหม่: สมพรการพิมพ์.

มันทนา พนานิรามย์ และคณะ. (๒๕๔๓). *คู่มือการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ*. กรมอนามัย สำนักส่งเสริมสุขภาพ กลุ่มอนามัยผู้สูงอายุ. กรุงเทพฯ: สำนักงานส่งเสริมสุขภาพ.

มันทนา พนานิรามย์ และคณะ. (๒๕๕๑). *ประชากรวัยกลางคน: การเตรียมความพร้อมเพื่อวัยสูงอายุที่มีคุณภาพในสังคมผู้สูงอายุใน ๑๐-๒๐ปีข้างหน้า*. กรุงเทพฯ: สถาบันทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

มาลินี วงษ์สิทธิ์ และ ศิริวรรณ ศิริบุญ. (๒๕๔๔). *ประชาคมกับการเกื้อหนุนผู้สูงอายุ*. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วรรณภา ศรีฉัตรรัตน์ และคณะ (๒๕๕๕). *ระบบบริการสุขภาพและหลักประกันสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุประเทศไทย*. ขอนแก่น: โรงพิมพ์คลังนานาวิทยา.

วรเวศม์ สุวรรณระดา. (๒๕๕๑). *ระบบบำนาญแห่งชาติ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วรเวศม์ สุวรรณระดา และ เทอดศักดิ์ ชมเฑาะสุวรรณ. (๒๕๕๐). *การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ทางเศรษฐศาสตร์ของการจัดตั้งระบบบำนาญแห่งชาติในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

วรเวศม์ สุวรรณระดา และ วรพรรณ ชาญด้วยวิทย์. (๒๕๕๓). *สวัสดิการยามชรา: บำนาญแห่งชาติ*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุ.

- วรวุฒิ สุวรรณระดา และ อาภาพรรณ คำวชิรพิทักษ์. (๒๕๕๒). *ปัญหาเบี้ยยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
- ศศิพัฒน์ ยอดเพชร. (๒๕๔๔). *สวัสดิการผู้สูงอายุ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศศิพัฒน์ ยอดเพชร และคณะ. (๒๕๔๘). *การเข้าถึงสิทธิตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ.๒๕๔๖ ของผู้สูงอายุ*. กรุงเทพฯ: ศุภนิชการพิมพ์.
- ศศิพัฒน์ ยอดเพชร. (๒๕๔๙). *สวัสดิการผู้สูงอายุ แนวคิดและวิธีการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์*. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ: มิสเตอร์ก๊อปปี (ประเทศไทย).
- สมรักษ์ ชัยสิงห์กานานนท์, (๒๕๔๗). *โครงการวิจัยเรื่อง คนชรา ภาพร่าง (Body Images) และการใช้ชีวิตในเมือง: ชีวิตชายขอบ ตัวตน ความหมาย*. ใน ปรีตตา เฉลิมเผ่า กอนันตฤ (บรรณาธิการ), *โครงการวิจัยภายใต้การสนับสนุนของศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน)*.
- สมศักดิ์ ศรีสันติสุข.(๒๕๓๙). *สังคมวิทยาภาวะสูงอายุ: ความเป็นจริงและการคาดการณ์ในสังคมไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุทธิชัย จิตตะพันธุ์กุล. (๒๕๔๒). *ผู้สูงอายุหญิงในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: พญาวิทยาและเวชศาสตร์ผู้สูงอายุ.
- สุพัตรา สุภาพ. (๒๕๒๘). *สังคมและวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุรกุล เจนอบรม. (๒๕๔๑). *วิสัยทัศน์ผู้สูงอายุและการศึกษานอกระบบสำหรับผู้สูงอายุไทย*. กรุงเทพฯ: นิชินแอดเวอร์ไทซิงกรุ๊ป.
- สุรกุล เจนอบรม. (๒๕๓๔). *วิทยาการผู้สูงอายุ*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการศึกษานอกโรงเรียน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กรมอนามัย สำนักส่งเสริมสุขภาพ กลุ่มอนามัยผู้สูงอายุ. (๒๕๔๗). *คู่มือการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานส่งเสริมสุขภาพ.
- สถาบันทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (ม.ป.ป.) *คุณภาพในสังคมผู้สูงอายุใน ๑๐-๒๐ ปีข้างหน้า*. กรุงเทพฯ.
- สำนักงานแรงงานระหว่างประเทศประจำประเทศเอเชียตะวันออกเฉียง. (๒๕๔๗). *การขยายความคุ้มครอง การประกันสังคมสู่เศรษฐกิจนอกระบบในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: ฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ กองแผนงาน และสารสนเทศ สำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน.
- สำนักงานแรงงานระหว่างประเทศ. (๒๕๔๖). *งานที่มีคุณค่าและเศรษฐกิจนอกระบบ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานแรงงานระหว่างประเทศ.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (๒๕๔๘). *สรุปผลการสำรวจแรงงานนอกระบบ พ.ศ.๒๕๔๘*. กรุงเทพฯ: สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (๒๕๕๒). *สรุปผลการสำรวจแรงงานนอกระบบ พ.ศ.๒๕๕๒*. กรุงเทพฯ: สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร.

วิทยานิพนธ์

กฤษณา บุรณพงษ์. (๒๕๕๐). *ผู้สูงอายุกับการขัดเกลาทางสังคมในครอบครัวในการสืบทอดคุณธรรมแก่เยาวชนในกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์สังคมวิทยามหาบัณฑิต (สาขาสังคมวิทยา). บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา.

กฤษณิณี เงามแสงธรรม. (๒๕๕๑). *การเตรียมการเข้าสู่วัยสูงอายุที่มีศักยภาพของบุคลากรกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์*. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม), มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์.

เขมิกา ยามะรัต. (๒๕๔๗). *ความพึงพอใจของคนชรา: ศึกษาข้าราชการบำนาญกระทรวงเกษตรและสหกรณ์*. วิทยานิพนธ์สังคมวิทยาและมานุษยวิทยามหาบัณฑิต (สังคมวิทยา), มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา.

จุฑามณี สมบูรณ์สุทธิ. (๒๕๔๗). *หญิงชรา ความยากจน คนชายขอบ: ชีวิตริมฟุตบาทของหญิงชราและคนชอทาน*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, สำนักบัณฑิตอาสาสมัคร.

ดวงจันทร์ บุญรอดชู. (๒๕๔๐). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเตรียมตัวเกษียณอายุของข้าราชการ*. วิทยานิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, คณะพัฒนาสังคม.

ดารารพร มังคละอภินันท์. (๒๕๔๕). *การเตรียมตัวก่อนเกษียณอายุของข้าราชการกรมประชาสัมพันธ์*. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม), มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์.

เดือนใจ เมธินาพิทักษ์. (๒๕๔๘). *การขยายความคุ้มครองการประกันสังคมไปสู่การเป็นแรงงานนอกระบบ ศึกษาเฉพาะกลุ่มผู้ขับขี่รถแท็กซี่ในกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม), มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์.

ทักษอร ศรีภา. (๒๕๔๑). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเตรียมตัวก่อนเกษียณอายุราชการของข้าราชการตำรวจภูธรภาค ๑*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สังคมวิทยาประยุกต์), มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย.

ธีราพร ทวีธรรมเจริญ. (๒๕๔๕). *พฤติกรรมการให้ความพึงพิงแก่บิดามารดาของบุตร*. วิทยานิพนธ์สังคมวิทยาและมานุษยวิทยามหาบัณฑิต (สังคมวิทยา), มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา.

นัตยา รัตนอัมภา. (๒๕๔๐). *การเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุราชการของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลศูนย์สังกัดกระทรวงสาธารณสุข*. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (พยาบาลศึกษา), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ปรานี นาคกล้วย (๒๕๕๑). ความรู้ความต้องการต่อการประกันสังคมของแรงงานนอกระบบกลุ่มผู้ขับขี่รถสามล้อเครื่องรับจ้างในจังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์.
- ปานจักษ์ ทองปาน. (๒๕๕๐). ภาพลักษณ์ของผู้สูงอายุในงานโฆษณาทางโทรทัศน์. วิทยานิพนธ์วารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชนมหาบัณฑิต (สื่อสารมวลชน), มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน, สาขาสื่อสารมวลชน.
- พรพรรณ สมบูรณ์บัติ. (๒๕๕๙). หญิงชรา: ภาพตัวแทนในรายการสารคดีโทรทัศน์ “คนค้นตน”. วิทยานิพนธ์วารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชนมหาบัณฑิต (สื่อสารมวลชน), มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน.
- พัชราภา มนูญภัทรชัย. (๒๕๕๔). การเตรียมการก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุของประชากรในชุมชนขนาดใหญ่พื้นที่บางซื่อ. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม), มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์.
- เพ็ญนรินทร์ สารทจำเริญ. (๒๕๕๙). การศึกษาทัศนะของผู้สูงอายุต่อการเป็นผู้สูงอายุที่ยังมีประโยชน์กรณีสึกษา ชมรมผู้สูงอายุโรงพยาบาล สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม), มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์.
- ภัทรพร อ่อนไสว. (๒๕๕๔). แนวทางการพัฒนาบริการสังคมเพื่อเตรียมการให้กับสตรีโสดก่อนเข้าวัยสูงอายุในเขตดินแดงกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม), มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์.
- มธุริน วรศักดิ์. (๒๕๕๐). ปัจจัยทางชีวสังคมทัศนคติต่อการเกษียณอายุและบุคลิกภาพกับการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุทำงาน: ศึกษาเฉพาะกรณีพนักงานสายปฏิบัติการธนาคารกรุงเทพจำกัด (มหาชน) สำนักงานใหญ่. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (จิตวิทยาพัฒนาการ), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, บัณฑิตวิทยาลัย.
- มาลัย ชูดวง. (๒๕๓๙). การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบสำหรับข้าราชการก่อนเกษียณอายุสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การศึกษาผู้ใหญ่), มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย.
- ยุวดี กฤษวัฒนากรณ. (๒๕๓๗). การสนับสนุนทางสังคมของครอบครัวที่มีผู้สูงอายุในเคหะชุมชนทุ่งสองห้อง. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม), มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์.
- รัชณี ฝนทองมงคล. (๒๕๓๘). การดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุภายหลังการเกษียณอายุราชการ: ศึกษาจากข้าราชการบำนาญสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์.

เรื่องรอง ชาญวุฒิชิธรรม. (๒๕๔๗). *คนชราในสถานสงเคราะห์: ชีวิตและตัวตน*. วิทยานิพนธ์สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยมหิดล (มานุษยวิทยา), มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา.

ลลิลญา ลอยลม. (๒๕๔๕). *การเตรียมตัวก่อนเกษียณของผู้สูงอายุในจังหวัดสมุทรปราการ*. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ, บัณฑิตวิทยาลัย, สาขาการจัดการโครงการสวัสดิการสังคม.

ลีลาวดี อัครเศรษฐ์. (๒๕๔๙). *การเตรียมการเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุของประชากรตำบลไร่ขิง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม*. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม), มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์.

วิธลักษณ์ จันทร์ธนะสมบัติ. (๒๕๕๒). *ทัศนคติต่อการเป็นผู้สูงอายุที่มีความสุขของผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร กรณีศึกษาสาธารณสุข ๔๐ บางแค*. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม), มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์.

ศิริประภา วัฒนากิตติกุล. (๒๕๕๒). *การเตรียมการเพื่อให้เป็นวัยสูงอายุที่มีสุขภาพดีของกำลังพลที่ปฏิบัติงานภายในกองทัพภาคที่ ๑*. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม), มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์.

สุธีรา นุ้ยจันทร์. (๒๕๓๐). *การศึกษาบทบาทของครอบครัวในการดูแลผู้สูงอายุ: ศึกษาเฉพาะกรณีผู้ใช้บริการศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุดินแดงและชมรมผู้สูงอายุ โรงพยาบาลสงฆ์*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต (การบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม), มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์.

สุภาวดี สว่างจิตต์. (๒๕๔๖). *การเตรียมตัวเข้าสู่วัยสูงอายุการมองเห็นคุณค่าตนเองและพฤติกรรมสุขภาพของผู้สูงอายุในชุมชนแออัดเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการโครงการสวัสดิการสังคม), มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ, บัณฑิตวิทยาลัย.

สุภามาศ โกมลสิงห์. (๒๕๕๐). *การศึกษาแนวทางการจ่ายเงินประกันสังคมสำหรับแรงงานนอกระบบ: กลุ่มทาบแร่แมงลวยในกรุงเทพมหานคร*. ปริญญาโทเศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์การพัฒนา), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, บัณฑิตวิทยาลัย.

สรคม หลวงแก้ว. (๒๕๔๖). *การเตรียมตัวเข้าสู่วัยสูงอายุในด้านทัศนสุขภาพ: กรณีศึกษาข้าราชการสังกัดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม), มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์.

สรินดา น้อยสุข. (๒๕๔๕). *การสนับสนุนทางสังคมของผู้สูงอายุที่รับบริการในคลินิกจิตเวช*. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, คณะพยาบาล.

สิริชัย คำมพู่. (๒๕๕๐). *การเตรียมการสร้างหลักประกันเพื่อการดำรงชีวิตในวัยสูงอายุของข้าราชการสังกัดสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี*. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม), มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์.

สลิต แก้วละมุล. (๒๕๔๙). ความต้องการคุ้มครองตามโครงการขยายความคุ้มครองประกันสังคมสู่แรงงานนอกระบบ กรณีศึกษากลุ่มผู้ประกอบการอาชีพอิสระขับซักรถจักรยานยนต์รับจ้างในเขตอำเภอเมืองจังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม), มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์”

สุวัฒนา เลิศมนโรรัตน์. (๒๕๔๖). ระบบประกันสังคมของญี่ปุ่น: กรณีศึกษาการดูแลระยะยาว. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะศิลปศาสตร์, สาขาวิชาญี่ปุ่นศึกษา.

เสกสรร สังขวิสุทธิ. (๒๕๔๗). การศึกษาความต้องการของแรงงานนอกระบบต่อการเข้าสู่การประกันสังคม: ศึกษาเฉพาะกรณีกลุ่มผู้ผลิตภัณฑ์ชุมชนหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ จังหวัดอุทัยธานี. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม), มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์.

อัญเชิญ ชัยลือรัตน์. (๒๕๔๙). ความสัมพันธ์ระหว่างการเตรียมตัวก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุ การได้รับการสนับสนุนทางสังคม และความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุ. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (จิตวิทยาพัฒนาการ), มหาวิทยาลัยรามคำแหง คณะศึกษาศาสตร์.

อารีรัตน์ เอ็นนู. (๒๕๕๒). สภาพการเตรียมตัวก่อนเกษียณอายุราชการของครูในโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (สังคมศึกษา), มหาวิทยาลัยขอนแก่น, บัณฑิตวิทยาลัย.

เอกสารประชุมวิชาการ

ศศิพัฒน์ ยอดเพชร. (๒๕๔๒). แนวคิดด้านสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุที่มีคุณภาพ. ในการประชุมวิชาการแห่งชาติว่าด้วยผู้สูงอายุ “ผู้สูงอายุด้วยคุณภาพ”. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รายงานการวิจัย

ธาดา วิมลฉัตรเวที. (๒๕๔๓). การเตรียมตัวก่อนเกษียณอายุทำงานของบุคลากร สังกัด มหาวิทยาลัยของรัฐ. รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

บรรลุ ศิริพานิช และคณะ. (๒๕๓๙). รายงานการวิจัยเรื่อง ชมรมผู้สูงอายุ: การศึกษารูปแบบและการดำเนินงานที่เหมาะสม. กรุงเทพฯ: สภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทย.

ราตรี เจียมจรรุภา. (๒๕๔๒). รายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษาความต้องการการเตรียมตัวก่อนการเกษียณของข้าราชการก่อนเกษียณ สังกัดมหาวิทยาลัยรามคำแหง. กองการเจ้าหน้าที่ มหาวิทยาลัยรามคำแหง สนับสนุนทุนวิจัย.

ศิริวรรณ เรืองกุล. (๒๕๕๑). รายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษาความต้องการในการเตรียมตัวก่อนเกษียณอายุราชการของข้าราชการมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. กองการเจ้าหน้าที่ สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

สุทธิชัย จิตะพันธ์กุล, นภาพร ชโยวรรณ และศศิพัฒน์ ยอดเพชร. (๒๕๕๕). ผู้สูงอายุในประเทศไทย รายงานการทบทวนองค์ความรู้และสถานการณ์ในปัจจุบัน ตลอดจนข้อเสนอแนะทางนโยบายและการวิจัย. กรุงเทพฯ: สาขาวิชาเวชศาสตร์ผู้สูงอายุและพญญาวิทยา ภาควิชาอายุรศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

บาว นาค. (๒๕๕๑). การจัดสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุของ อปท.

สืบค้นเมื่อวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๕๓.

<http://www.thaihealth.or.th/node/8169>.

ผู้จัดการออนไลน์. (๖ เมษายน ๒๕๕๓). อนาคตประเทศไทยกับการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ.

สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๓.

http://www.cps.chula.ac.th/html_th/pop_base/ageing/ageing_096.htm.

มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย. (๒๕๕๔). ไชโย ใคร ๆ ก็มีบ้านอยู่ได้แล้ว.

สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๔

<http://www.thaitgri.org/images/stories/frontPage/chaiyo.pdf>

สำนักงานประกันสังคม. สถิติงานประกันสังคม สิทธิประโยชน์และการประกันตน.

สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๔.

<http://www.sso.go.th/wpr/category.jsp?lang=th&cat=141>

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.). เอกสารความรู้ เรื่อง ระบบคุ้มครองทางสังคม และการสนับสนุนของภาครัฐ.

สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๓.

<http://www.thaireform.in.th/various-reform-dimensions/social-welfare/item/1503-2010-07-07-08-52-23.html>

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (๒๕๕๘). จำนวนผู้มีงานทำที่อยู่ในแรงงานในระบบและนอกระบบจำแนกตามระดับการศึกษาที่สำเร็จ เพศและรายภาค ทวีราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๘.

สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๓.

http://service.nso.go.th/nso/nso_center/project/search_center/23project-th.htm.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (๒๕๕๑). จำนวนผู้มีงานทำที่อยู่ในแรงงานในระบบและนอกระบบจำแนกตามระดับการศึกษาที่สำเร็จ เพศและรายภาค ทวีราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๑.

สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๓.

http://service.nso.go.th/nso/nso_center/project/search_center/23project-th.htm

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.). *เอกสารความรู้เรื่องระบบคุ้มครองทางสังคมและการสนับสนุนของภาครัฐ*.

สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๓.

<http://www.thaireform.in.th/various-reform-dimensions/social-welfare/item/1503-2010-07-07-08-52-23.html>

องค์การแรงงานระหว่างประเทศ. *ข้อมติว่าด้วยงานที่มีคุณค่าและเศรษฐกิจนอกระบบ ณ ที่ประชุมใหญ่*

องค์การแรงงานระหว่างประเทศ ในสมัยประชุมที่ ๙๐ ค.ศ.๒๐๐๒,

สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๓.

<http://www.ilo.org/public/english/region/asro/bangkok/library/download/pub3-16.pdf>

อรทัย กิดผล. *ฐานข้อมูลการเมืองการปกครอง กรุงเทพมหานคร, สถาบันพระปกเกล้า*.

สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๓.

<http://www.thaipoliticsgovernment.org/wiki>.

[ภาษาอังกฤษ]

Text book

Blau, Peter M. (1964). *Exchange and Power in Social Life*. New York: John Wiley&Sons.

Blau, Peter M. (1968). *Introduction: Social Exchange*. In David L.Sills (editor) *Interactional Encyclopedia of the Social Sciences*. New York Crowell-Collier and Macmillan, Inc.

Choi, Sung-Jae. (2002). *Korea: National Policies on Ageing*. In David R.Phillips and Alfred C.M. Chan (Eds). *Ageing and Long-term Care: National Policies in the Asia-Pacific*. Singapore: Institute of Southeast Asia Studies.

Cowgill, Donald O. and Lowell D.Holmes. (1972). *Aging and Modernization*. New York: Appleton Century-Crofts.

Decker, David L. (1980). *Social Gerontology: An Introduction to the Dynamics of Aging*. Boston: Little Brown.

Harris, Diana K. and William E. Cole. (1980). *Sociology of Aging*. Boston: Houghton Mifflin Company.

Heyman, Dorothy and C. Frances Jeffers. in Harris, Diana K. and William E. Cole. (1980). *Sociology of Aging*. Boston: Houghton Mifflin Company.

Hiraoka, Koichi. (2006). *The Reform of the Long-Term Care Insurance Scheme in Japan*. Research Monograph: Studies of Human Development from Birth to Death, Ochanomizu University 21st Century COE Program.

- Hooyman and Kiyak. (1995). *Social Gerontology : A Multidisciplinary Perspective*. USA.
- Grandall, Richard C. (1980). *Gerontology: A Behavioral Science Approach*. London: Addison-Wesley Publishing Company.
- Papadimitriou, Dimitri B. (2007). *Government spending on the elderly*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Scott, John. (2006). *Theory and Methods in Documentary Research (Volume 1)*. London: Sage.
- Tokoro, Michihiko. (2009). *Ageing in Japan: Family changes and policy development*. In Fu, Tsung-his and Rhidian Hughes (Eds). *Ageing in East Asia: Challenges and Policies for the twenty-first Century*. London: Routledge.
- Yamane, Taro. (1967). *Statistics, An Introductory Analysis*. end Ed. New York: Harper and Row.
- Yang, Bong-min. (2001). *The National Pension Scheme of the Republic of Korea*. Washington: World Bank Institute.

Thesis

- Kawewat Sincharoen. (2550). *Economic Preparation for Retirement of Private Officers in Bangkok and Periphery*. The Degree of Master of Arts, Mahidol University, Faculty of Graduate Study, Population and Social Research.

Article

- Woodruff, Kenneth. and Jame Birren E. (1975). *Measuring Quality of Life*. *Journal of Medical Ethics*, 41-85.

Electronic Media

- American Academy of Actuaries. (2007, September). *Social Security: Evaluating the Structure for Basic Benefits*.
Retrieved August 21, 2011, from
http://www.actuary.org/pdf/socialsecurity/structure_sept07.pdf
- Berlin-Institut fuer Bevoelkerung und Entwicklung. (2010).
Retrieved August 7 2011, from
http://www.berlin-institut.org/fileadmin/user_upload/PDF/pdf_Lehr_Population_Ageing.pdf

- Centers for Medicare & Medicaid Services. (2011). *Centres for Medicare & Medicaid Services*. Retrieved August 25, 2011, from <https://www.cms.gov/MedicaidGenInfo/>
- Central Intelligence Agency. (2010). Retrieved August 7 2011, from <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/fields/2010.html>
- Demographic Transition. (2011, March). *America, Europe and Japan's aging population Time Bomb*. Retrieved August 8, 2011, from <http://www.d-transition.info/western-demographic-winter-2/america-europe-japans-aging-population-time-bomb-382/>
- Deutsche Sozialversicherung. (2010) Retrieved August 7 2011, from http://www.deutsche-sozialversicherung.de/en/health/who_is_insured_print.html
- Hays, Jeffrey. (2010, March). *Pension, Neglect and Problems for Elderly Japanese*. Retrieved August 17, 2011, from <http://factsanddetails.com/japan.php?itemid=620&catid=18>
- Internal Revenue Service United States. (2010). Article I. *Self-Employed Individuals Tax Center*. Retrieved September 6, 2011, from <http://www.irs.gov/businesses/small/selfemployed/index.html>
- Lloyd, Terrie. (2011). *Social Insurance Payments for the Self Employed*. Retrieved August 17, 2011, from <http://www.daijob.com/en/columns/terrie/article/462>
- Ministry of Health, Labour and Welfare, Japan. (2010). Retrieved August 17, 2011, from http://www.mhlw.go.jp/english/policy/health-medical/health-insurance/dl/health_insurance.pdf
- Ministry of Health, Labour and Welfare, Japan. (2010). Retrieved August 21, 2011, from http://www.mhlw.go.jp/english/policy/care-welfare/care-welfare-elderly/dl/long_term_care_health_and_welfare_service_for_the_elderly.pdf
- Ministry of Health, Labour and Welfare, Japan (2011). *Pension*.

Retrieved September 21, 2011, from
<http://www.mhlw.go.jp/english/policy/pension/pension/index.html>

Ministry of Health and Welfare, Korea (2011).

Retrieved September 2, 2011, from
<http://english.mohw.go.kr>

National Institute of Population and Social Security Research (IPSS). (2011). *Social Security in Japan (2011 edition)*. Tokyo: Japan.

Retrieved September 8, 2011, from
<http://www.ipss.go.jp/s-info/e/Jasos2011/ss2011.pdf>

O'Brien, Sharon. (2009). *Starting Your Own Business? Don't Forget Self-Employed Health Insurance: Growing number of self-employed older adults do not have health insurance*.

Retrieved October 28, 2011, from
<http://seniorliving.about.com/od/retirement/a/selfhealthinsur.htm>

Pfaller, Alfred. (1997). [Electronic ed.]. *The German welfare state after national unification*.

Retrieved August 7, 2011, from
<http://library.fes.de/fulltext/stabsabteilung/00073.htm>

Population Reference Bureau. (2010). *2010 World Population Data Sheet*. Washington DC: Population Reference Bureau.

Retrieved September 28, 2011, from
http://www.prb.org/pdf10/10wpds_eng.pdf

Research Group. (2010). *Facing up to the Problem of Population Aging in Developing Countries: New Perspectives for Cooperation*. Institute for International Cooperation (IFIC), Japan International Cooperation Agency (JICA).

Retrieved August 20, 2011, from
<http://www.jica.go.jp/english/publications/reports/study/topical/population/pdf/population.pdf>

Ross, Dianne Morrow. (2008). *Healthcare transitions and the aging population: A framework to measure the value of rapid rehabilitation*.

Retrieved August 21, 2011, from
<http://www.gradworks.umi.com/33/19/3319269.html>

Schmähl, Winfred, Eberhard Wille und Daniael Erdmann. (2010). [Electronic version]. *Annual*

National Report 2010: Pension, Health and Long-term Care. Social Security Administration, Japan. (2010).

Retrieved August 17, 2011, from

<http://www.socialsecurity.gov/policy/docs/progdesc/ssptw/2010-2011/asia/japan.pdf>

The Columbia Electronic Encyclopedia. (2006). Social security: In the United States.

Retrieved August 21, 2011, from

<http://www.infoplease.com/ce6/society/A0861154.html>

Transgenerational Design Matters (2010). *One of Nine Americans is Old.*

Retrieved August 21, 2011, from

<http://transgenerational.org/aging/demographics.htm>

U.S. Immigration Information. (2011). *Social Security in the USA.*

Retrieved October 24, 2011, from

http://www.rapidimmigration.com/1_eng_coming_social.html

U.S. Social Security Administration. (2009).

Retrieved August 21, 2011, from

<http://www.ssa.gov/pubs/10024.html>

U.S. Social Security Administration. (2009).

Retrieved August 21, 2011, from

http://www.ssa.gov/policy/docs/progdesc/ssptw/2008-2009/americas/united_states.pdf

U.S. Social Security Administration. (2010).

Retrieved November 22, 2011, from

<http://www.sso.go.th/wpr/category.jsp?lang=th&cat=622>

U.S. Social Security Administration. (2011).

Retrieved August 21, 2011, from

<http://www.ssa.gov/pubs/10043.html>

U.S. Social Security Administration. (2011). *If you are self-employed.*

Retrieved October 28, 2011, from

<http://ssa.gov/pubs/10022.pdf>

Vogel, Sandra and Heiner Dribbusch. (2009). *Germany: Self-employed workers*. Cologne: Cologne Institute for Economic Research (IW Köln), Institute of Economic and Social Research (WSI).

Retrieved August 10 2011, from

<http://www.eurofound.europa.eu/comparative/tn0801018s/de0801019q.htm>

Wikipedia. *Aging of Japan*.

Retrieved August 21, 2011, from

http://en.wikipedia.org/wiki/Aging_of_Japan

Wikipedia. *Medicaid*.

Retrieved October 25, 2011, from

<http://en.wikipedia.org/wiki/Medicaid>

Wohlner, Roger. (2011, September). *Retirement Plan Options for the Self-Employed*.

Retrieved October 25, 2011, from

<http://money.usnews.com/money/blogs/the-smarter-mutual-fund-investor/2011/09/07/retirement-plan-options-for-the-self-employed>.

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจริง

เรียน ผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน

แบบสอบถามฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อการสำรวจความพร้อมของแรงงานนอกระบบ กับการเป็นสังคมสูงอายุ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

(๑) ต้องการศึกษาระดับความพร้อมของแรงงานนอกระบบกับการเข้าสู่วัยสูงอายุ

(๒) เพื่อทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมความพร้อมของแรงงานนอกระบบในเขตกรุงเทพมหานคร

ข้อมูลและข้อเสนอแนะของท่านจักเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการพัฒนาและจะนำไปสู่การกำหนดนโยบายที่เป็นประโยชน์ต่อประชากรในกลุ่มแรงงานนอกระบบ ในเรื่องของการเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยสูงอายุ อีกทั้งหามาตรการเพื่อเตรียมการจัดสวัสดิการให้ครอบคลุม อันจะเป็นประโยชน์ต่อการเตรียมรับมือผู้สังคมสูงอายุได้เป็นอย่างดีในอนาคต อีกทั้งจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาและการพัฒนาความรู้ในแวดวงวิชาการอีกด้วย ดังนั้น จึงขอให้ท่านตอบแบบสอบถามทุกข้อด้วยความเป็นจริง และโปรดตอบทุกข้อเพื่อความสมบูรณ์ของข้อมูล โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น ๔ ตอนดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ ทักษะต่อการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่การเป็นผู้สูงอายุ

ตอนที่ ๓ แนวคิดและทฤษฎีทางสังคมวิทยาเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ

ตอนที่ ๔ ข้อเสนอแนะอื่นๆ

ขอแสดงความนับถือ

คณะผู้วิจัย

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

คุณภาพของแบบสอบถาม

1. คุณภาพดีมาก
 2. คุณภาพปานกลาง
 3. คุณภาพไม่ดีไม่ตี

ID. □□□□□

เขตพื้นที่.....

ที่อยู่.....

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 ก. ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ที่ท่านต้องการเลือก และหรือเติมข้อความ
ที่ตรงตามความเป็นจริงลงในช่องว่างให้สมบูรณ์

1. เพศ

 หญิง ชาย

2. อายุ.....ปี

3. การศึกษาสูงสุด

- ไม่ได้เรียนหนังสือ
 ประถมศึกษาปีที่ 6 หรือ ต่ำกว่าประถมศึกษาปีที่ 6
 มัธยมศึกษาปีที่ 3
 มัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)
 ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) หรืออนุปริญญา
 ปริญญาตรี
 ปริญญาโทขึ้นไป

4. สถานภาพสมรส

 โสด สมรส หม้าย แยกกันอยู่ หย่าร้าง

5. ท่านมีบุตรหรือไม่

 ไม่มีบุตร มีบุตร แบ่งเป็นชาย _____ คน หญิง _____ คน

6. ลักษณะครอบครัวของท่าน

 ครอบครัวเดี่ยว ครอบครัวขยาย

7. ภูมิลำเนาของท่าน

 ในพื้นที่ นอกพื้นที่

8. แบบสอบถามเกี่ยวกับบุคลิกภาพของท่าน

ท่านมีบุคลิกลักษณะต่อไปนี้หรือไม่ มากน้อยเพียงไร โดยมีเกณฑ์ในการวัดบุคลิกภาพเป็น 5 ระดับได้แก่

“5”, เป็นประจำ หมายถึง ตรงกับความรู้สึกและ/หรือการกระทำของท่านมากที่สุด

“4”, บ่อย ๆ หมายถึง ตรงกับความรู้สึกและ/หรือการกระทำของท่าน

“3”, เป็นบางครั้ง หมายถึง บางครั้งตรงกับความรู้สึกและ/หรือการกระทำของท่าน และ
บางครั้งไม่ตรงกับความรู้สึกและ/หรือการกระทำของท่าน

“2”, นาน ๆ ครั้ง หมายถึง ตรงกับความรู้สึกและ/หรือการกระทำของท่านค่อนข้างน้อย

“1”, ไม่เคยเลย หมายถึง ไม่ตรงกับความรู้สึกและ/หรือการกระทำของท่านเลย

ข้อความ		บุคลิกภาพ				
		5	4	3	2	1
1.	ท่านมักสะเทือนใจง่าย					
2.	ท่านชอบแสวงหาสิ่งที่ร้อนแรงและตื่นเต้นทำ					
3.	ท่านชอบคิดอะไรต่าง ๆ นานาจนนอนไม่หลับ					
4.	ท่านมักน้อยใจง่าย					
5.	ท่านชอบคิดฝันในสิ่งที่เป็นไปไม่ได้					
6.	ท่านมักกระวนกระวายใจจนนั่งไม่ติด					
7.	ท่านชอบสนทนากับคนอื่นมาก แม้จะเป็นคนแปลกหน้า					
8.	ท่านมักรู้สึกเบื่อหน่ายบ่อย					
9.	ท่านมักวิตกกังวลในสิ่งที่ควรพูดหรือควรทำ					
10.	ท่านมักชอบทำสิ่งที่ทำให้เกิดความตื่นเต้น					

ตอนที่ 1 ข. ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจ

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ที่ท่านต้องการเลือก และหรือเติมข้อความที่ตรงตามความเป็นจริงลงในช่องว่างให้สมบูรณ์

- ท่านมีประสบการณ์การทำงานจำนวน.....ปี
- ท่านมีอาชีพเสริม หรือ อาชีพรอง หรือไม่
 ไม่มี
 มี โปรดระบุ.....
- รายได้ทั้งหมดของท่านประมาณ.....บาทต่อเดือน
- รายได้รายจ่ายในปัจจุบันของท่านเป็นอย่างไร
 มีรายรับกับรายจ่ายพอ ๆ กัน
 มีรายรับมากกว่ารายจ่าย
 มีรายรับน้อยกว่ารายจ่าย
- ในปัจจุบัน ท่านมีการออมเงินหรือไม่
 ไม่มี
 มี
- ในปัจจุบัน ท่านมีภาระหนี้สินหรือไม่
 ไม่มี
 มี

ตอนที่ 1 ค. ข้อมูลพื้นฐานด้านสุขภาพ

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ที่ท่านต้องการเลือก และตรงตามความเป็นจริง

- ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ท่านเคยเจ็บป่วยหรือไม่
 ไม่เจ็บป่วยเลย
 เจ็บป่วยเล็กน้อย แต่ไม่ต้องพบแพทย์
 เจ็บป่วยเล็กน้อย แต่จำเป็นต้องพบแพทย์
 เจ็บป่วยบ่อย ต้องพบแพทย์เป็นประจำ

ตอนที่ 1 ง. ข้อมูลพื้นฐานด้านสังคม

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ที่ท่านต้องการเลือกและหรือเติมข้อความที่ตรงตามความเป็นจริงลงในช่องว่าง

1. เมื่อท่านมีอายุ 60 ปี ท่านอยากจะอยู่กับใคร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- อยู่คนเดียว
 อยู่กับบุตรชาย
 อยู่กับบุตรสาว
 อยู่กับคู่สมรส
 อยู่กับคู่สมรสและบุตร
 อยู่กับญาติพี่น้อง
 อยู่กับเพื่อน
 อยู่บ้านพักคนชรา
 ยังไม่ได้คิด
 อื่น ๆ (โปรดระบุ)

2. ท่านคาดว่าเมื่อท่านมีอายุ 60 ปี ท่านจะอยู่กับใคร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- อยู่คนเดียว
 อยู่กับบุตรชาย
 อยู่กับบุตรสาว
 อยู่กับคู่สมรส
 อยู่กับคู่สมรสและบุตร
 อยู่กับญาติพี่น้อง
 อยู่กับเพื่อน
 อยู่บ้านพักคนชรา
 ยังไม่ได้คิด
 อื่น ๆ (โปรดระบุ)

3. ท่านเป็นสมาชิกชมรมหรือกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ หรือไม่

- ไม่เป็นสมาชิกกลุ่มใด ๆ เลย
 เป็นสมาชิกชมรมหรือกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ จำนวน กลุ่ม

4. ความสัมพันธ์ของท่านกับเพื่อนเป็นเช่นไร

ท่านมีลักษณะความสัมพันธ์กับเพื่อนเช่นไร โดยแบ่งความสัมพันธ์กับเพื่อนเป็น 5 ระดับ ได้แก่

- “5”, **จริงที่สุด** หมายถึง ตรงกับความรู้สึกและ/หรือการกระทำของท่านมากที่สุด
 “4”, **จริง** หมายถึง ตรงกับความรู้สึกและ/หรือการกระทำของท่านค่อนข้างมาก
 “3”, **จริงบ้างไม่จริงบ้าง** หมายถึง บางครั้งตรงกับความรู้สึกและ/หรือการกระทำของท่าน และบางครั้งไม่ตรงกับความรู้สึกและ/หรือการกระทำของท่าน
 “2”, **จริงน้อย** หมายถึง ตรงกับความรู้สึกและ/หรือการกระทำของท่านค่อนข้างน้อย
 “1”, **ไม่จริงเลย** หมายถึง ไม่ตรงกับความรู้สึกและ/หรือการกระทำของท่านเลย

ข้อความ		ความสัมพันธ์กับเพื่อน				
		5	4	3	2	1
1.	ท่านมีเพื่อนสนิทที่สามารถปรับทุกข์ด้วยได้					
2.	ท่านมีเพื่อนสนิทที่ติดต่อและไปมาหาสู่กันเป็นประจำ					
3.	ท่านมีเพื่อนร่วมกิจกรรมในสังคมด้วยเสมอ เช่น ทำบุญ ทอดผ้าป่า งานอาสาสมัคร					
4.	ท่านมีโอกาสได้พบปะสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์กับเพื่อนขณะทำกิจกรรมต่าง ๆ ในสังคม					
5.	ท่านรู้สึกถูกทอดทิ้งจากเพื่อนร่วมงาน					
6.	เพื่อนร่วมงานให้ความสำคัญกับท่าน					
7.	ท่านสามารถขอความช่วยเหลือจากเพื่อนบ้านได้เมื่อจำเป็น					
8.	ท่านให้ความช่วยเหลือกับเพื่อนบ้านเป็นประจำ					

ตอนที่ 2 ทักษะคติของแรงงานนอกระบบต่อการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ

ตอนที่ 2 ก. ทักษะคติของแรงงานนอกระบบ ที่มีต่อการเป็นผู้สูงอายุ

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างที่ท่านต้องการเลือก และตรงตามความเป็นจริง

ท่านมีความคิดเห็นต่อการเป็นผู้สูงอายุอย่างไร โดยสามารถแบ่งระดับความคิดเห็นได้เป็น 5 ระดับ ได้แก่

“1”, ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง หมายถึง ข้อความไม่ตรงกับความคิดเห็นของท่านเลย

“2”, ไม่เห็นด้วย หมายถึง ข้อความตรงกับความคิดเห็นของท่านน้อย

“3”, ไม่แน่ใจ หมายถึง ท่านยังไม่แน่ใจว่าข้อความนั้นๆตรงกับความคิดเห็นของท่านหรือไม่

“4”, เห็นด้วย หมายถึง ตรงกับความคิดเห็นของท่านมาก

“5”, เห็นด้วยอย่างยิ่ง หมายถึง ข้อความตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ข้อความ		ความคิดเห็นที่มีต่อการเป็นผู้สูงอายุ				
		5	4	3	2	1
1.	ในวัยสูงอายุจะเป็นช่วงเวลาแห่งอิสระและเสรีภาพ					
2.	ในวัยสูงอายุจะเป็นเวลาที่ดีที่สุดในชีวิตของท่าน					
3.	การเป็นผู้สูงอายุ เป็นโอกาสที่จะทำให้ท่านได้พักผ่อนเต็มที่					
4.	การเป็นผู้สูงอายุ เป็นโอกาสที่ท่านจะได้ทำในสิ่งที่ต้องการ				—	
5.	ในวัยสูงอายุของท่านจะไม่ได้รับการยกย่องจากผู้อื่น					
6.	ชีวิตในวัยสูงอายุของท่านจะเป็นช่วงเวลาที่มีความสุข					
7.	ผู้สูงอายุเป็นผู้ที่ยังคงสามารถทำประโยชน์ให้แก่สังคมได้					
8.	เมื่อนึกถึงการเข้าสู่วัยสูงอายุแล้ว ท่านรู้สึกว่าเป็นเรื่องน่ายินดี					
9.	ท่านรู้สึกกังวลเมื่อนึกถึงการเป็นผู้สูงอายุ					
10.	การเข้าสู่วัยสูงอายุ เป็นสิ่งที่ท่านรอคอย					

ตอนที่ 2 ข. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้ความสำคัญต่อการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุ
คำชี้แจง จงเรียงลำดับหมายเลข 1-4 หน้าที่ข้อความตามที่ท่านเห็นว่าตรงกับความคิดเห็นของท่าน
จากให้ความสำคัญมากที่สุดมากที่สุดไปหาให้ความสำคัญน้อย ดังนี้

- 1 หมายถึง ท่านให้ความสำคัญมากที่สุด
- 2 หมายถึง ท่านให้ความสำคัญมาก
- 3 หมายถึง ท่านให้ความสำคัญปานกลาง
- 4 หมายถึง ท่านให้ความสำคัญน้อย

.....การเตรียมตัวด้านสังคม

.....การเตรียมตัวด้านเศรษฐกิจ

.....การเตรียมตัวด้านสุขภาพ

.....การเตรียมตัวด้านที่อยู่อาศัย

ตอนที่ 2 ค. ทศคติของแรงงานนอกระบบ ที่มีต่อบทบาทของบุคคล กลุ่ม องค์กรต่าง ๆ

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างที่ท่านต้องการเลือก และตรงตามความเป็นจริง

ท่านมีความคิดเห็นว่าตัวท่านเอง ครอบครัวของท่าน ชุมชน และรัฐ-สังคม ควรมีบทบาทในการเตรียมความพร้อม
เพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุอย่างไร โดยแบ่งระดับความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทเป็น 5 ระดับ ได้แก่

“5”, เห็นด้วยมากที่สุด หมายถึง ท่านเห็นด้วยมากที่สุด ว่าควรมีบทบาทในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ

“4”, เห็นด้วยมาก หมายถึงท่านเห็นด้วยมาก ว่าควรมีบทบาทในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ

“3”, เห็นด้วยปานกลาง หมายถึง ท่านเห็นด้วยปานกลาง ว่าควรมีบทบาทในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ

“2”, เห็นด้วยน้อย หมายถึง ท่านเห็นด้วยน้อย ว่าควรมีบทบาทในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ

“1”, เห็นด้วยน้อยที่สุด หมายถึง ท่านเห็นด้วยน้อยที่สุด ว่าควรมีบทบาทในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ

ข้อความ		ความคิดเห็นที่มีต่อบทบาท				
		5	4	3	2	1
ด้านประชาชนช่วยเหลือตนเอง						
1.	ท่านจะดูแลสุขภาพโดยการตรวจสุขภาพประจำปี					
2.	ท่านจะจัดทำบัญชีค่าใช้จ่าย ควบคุมรายจ่าย มีเงินเพียงพอสำหรับการใช้จ่าย อีกทั้งเหลือเก็บ					
3.	ท่านจะทำกิจกรรมกับสมาชิกในครอบครัว เพื่อเป็นเกราะป้องกันปัญหาการขาดความอบอุ่นของผู้สูงอายุ					
ด้านครอบครัวเกื้อหนุน						
1.	ครอบครัวควรเอาใจใส่และให้ความสำคัญในวันสำคัญของผู้สูงอายุ					
2.	ครอบครัวควรส่งเสริมและสนับสนุนให้มีกิจกรรมสันทนาการ					
3.	ครอบครัวควรส่งเสริมและสนับสนุนให้มีกิจกรรมการออกกำลังกายที่เหมาะสม					

ข้อความ		ความคิดเห็นที่มีต่อบทบาท				
		5	4	3	2	1
4.	ครอบครัวควรส่งเสริมและสนับสนุนให้เป็นสมาชิกและร่วมกิจกรรมของชุมชน					
5.	ครอบครัวควรส่งเสริมและสนับสนุนข้อมูลด้านการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิของผู้สูงอายุ					
ด้านชุมชนเกื้อหนุน						
1.	ชุมชนควรจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุเป็นประจำ					
2.	ชุมชนควรจัดกิจกรรมรณรงค์จัดหาทุนช่วยเหลือกิจการของผู้สูงอายุในชุมชน					
3.	ชุมชนควรประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมผู้สูงอายุ					
4.	ชุมชนควรส่งเสริมกิจกรรมสำหรับการสร้างรายได้ในกลุ่มผู้สูงอายุ					
5.	ชุมชนควรสนับสนุนด้านความรู้ และส่งเสริมในเรื่องสุขภาพของผู้สูงอายุ					
ด้านรัฐเกื้อหนุน						
1.	รัฐบาลและสังคมควรส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้อยู่กับครอบครัวอย่างมีคุณภาพ และต่อเนื่องจนวาระสุดท้ายของชีวิต					
2.	รัฐบาลและสังคมควรเตรียมการสำหรับผู้ที่จะเข้าสู่วัยสูงอายุให้มีความรู้ที่ถูกต้องในทุกเรื่องที่จำเป็น					
3.	รัฐบาลและสังคมควรส่งเสริมและจัดบริการการศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิตทั้งการศึกษาในระบบ นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย					
4.	รัฐบาลและสังคมควรสนับสนุนพัฒนากิจกรรมชมรมผู้สูงอายุและองค์กรเครือข่าย		—			
5.	รัฐบาลและสังคมควรส่งเสริมการผลิตและสนับสนุนสื่อทุกประเภท เพื่อผู้สูงอายุ					

ตอนที่ 2 ง. ความต้องการการสนับสนุน ในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างที่ท่านต้องการเลือก และตรงตามความเป็นจริง

ท่านมีความต้องการที่จะเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุในประเด็นเหล่านี้มาน้อยเพียงใด โดยแบ่งระดับของความ ต้องการการเตรียมความพร้อมฯ เป็น 4 ระดับดังต่อไปนี้

“4”, มาก หมายถึง ท่านมีความต้องการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุในระดับมาก

“3”, ปานกลาง หมายถึง ท่านมีความต้องการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุในระดับปานกลาง

“2”, น้อย หมายถึง ท่านมีความต้องการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุในระดับน้อย

“1”, ไม่ต้องการ หมายถึง ท่านไม่มีความต้องการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ

ข้อความ		ความต้องการเตรียมความพร้อมฯ			
		4	3	2	1
ความต้องการการสนับสนุนในภาคปฏิบัติ					
1.	ต้องการการอบรมเกี่ยวกับผู้สูงอายุหรือการเตรียมตัวก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุ				
2.	ต้องการการสนับสนุนในด้านการทำกิจกรรมและการพบปะสังสรรค์				
3.	ต้องการโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ				
4.	ต้องการข้อมูลเกี่ยวกับชมรมหรือสมาคมต่าง ๆ				
5.	ต้องการข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งประกอบอาชีพหลังจากเข้าสู่วัยสูงอายุ				
6.	ต้องการความสะดวกและการให้คำแนะนำเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ				
7.	ต้องการสวัสดิการด้านต่างๆ สำหรับผู้ที่กำลังจะเข้าสู่วัยสูงอายุ				
ความต้องการความรู้					
1.	ความรู้เกี่ยวกับวิธีการออกกำลังกายที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ				
2.	ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตัวเมื่อเป็นผู้สูงอายุ				
3.	ความรู้เกี่ยวกับโรคและการป้องกันโรคที่อาจเกิดขึ้นกับผู้สูงอายุ				
4.	ความรู้เกี่ยวกับอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มพูนรายได้ที่เหมาะสมกับวัยสูงอายุ				
5.	ความรู้เกี่ยวกับการนำหลักธรรมคำสั่งสอนทางศาสนามาใช้ในชีวิตประจำวัน				
6.	ความรู้เกี่ยวกับสวัสดิการเงินช่วยเหลือที่ผู้สูงอายุควรได้รับ				
7.	ความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมในสังคมที่บุคคลสามารถเข้าร่วมได้เมื่อสูงอายุ				—
8.	ความรู้เกี่ยวกับการออกแบบปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้เหมาะสม				
9.	ความรู้เกี่ยวกับการสงเคราะห์ต่าง ๆ แก่ผู้สูงอายุในประเทศไทย				
10.	ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการดำเนินชีวิตให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ				
11.	ความรู้เกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรม ในการบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคม				
12.	ความรู้เกี่ยวกับงานอดิเรกสำหรับผู้สูงอายุ เช่น ปลูกต้นไม้ งานประดิษฐ์				

ตอนที่ 3 แนวคิดและทฤษฎีทางสังคมวิทยากับการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ

ตอนที่ 3 ก. บทบาทของแรงงานนอกระบบ ในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างที่ท่านต้องการเลือก และตรงตามความเป็นจริง

ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน ท่านได้แสดงบทบาทในเหล่านี้มาน้อยเพียงใด โดยแบ่งระดับของการแสดงบทบาทออกเป็น 5 ระดับดังต่อไปนี้ คือ

- “5”, มากที่สุด หมายถึง ท่านได้แสดงบทบาทอย่างมากที่สุด
 “4”, มาก หมายถึง ท่านได้แสดงบทบาทอย่างมาก
 “3”, ปานกลาง หมายถึง ท่านได้แสดงบทบาทอย่างปานกลาง
 “2”, น้อย หมายถึง ท่านได้แสดงบทบาทอย่างน้อย
 “1”, น้อยที่สุด หมายถึง ท่านได้แสดงบทบาทอย่างน้อยที่สุด

การแสดงบทบาทภายในครอบครัว		ระดับการแสดงบทบาท				
		5	4	3	2	1
1.	เป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำแก่บุตร ธิดา คนในครอบครัว					
2.	เป็นผู้อบรมสั่งสอนแก่บุตร ธิดา และคนในครอบครัว					
3.	เป็นผู้ตัดสินใจในเรื่องสำคัญต่าง ๆ					
4.	เป็นผู้ทำหน้าที่หลักในการหารายได้ให้กับครอบครัว					
5.	เป็นผู้ดูแลหลาน และญาติพี่น้องในครอบครัว					
การแสดงบทบาทในชุมชนและสังคม		ระดับการแสดงบทบาท				
		5	4	3	2	1
1.	เป็นผู้มีบทบาทในการให้คำปรึกษาแนะนำแก่คนในชุมชน					
2.	เป็นผู้มีบทบาทในการตัดสินใจในกรณีต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน					
3.	เป็นผู้มีบทบาทในการถ่ายทอดประสบการณ์ความรู้ให้กับชุมชน					
4.	เป็นบุคคลที่คนในชุมชนให้ความเคารพเกรงใจ นับถือ และยกย่อง					
5.	เป็นผู้มีบทบาทในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน					

ตอนที่ 3 ข. การสนับสนุนทางสังคมกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างที่ท่านต้องการเลือก และตรงตามความเป็นจริง

“5”, มากที่สุด	หมายถึง	ท่านได้รับการสนับสนุนในระดับที่มากที่สุด
“4”, มาก	หมายถึง	ท่านได้รับการสนับสนุนในระดับที่มาก
“3”, ปานกลาง	หมายถึง	ท่านได้รับการสนับสนุนในระดับที่ปานกลาง
“2”, น้อย	หมายถึง	ท่านได้รับการสนับสนุนในระดับที่น้อย
“1”, น้อยที่สุด	หมายถึง	ท่านได้รับการสนับสนุนในระดับที่น้อยที่สุด

ข้อความ		ระดับการสนับสนุนทางสังคม				
		5	4	3	2	1
ด้านการยอมรับและเห็นคุณค่า						
1.	คนในครอบครัวยอมรับในประสบการณ์ความสามารถของท่านที่ท่านมีความรู้และเชี่ยวชาญในเรื่องนั้น ๆ เช่น การประกอบอาหาร การประดิษฐ์งานฝีมือ					
2.	คนในครอบครัวให้ความสำคัญและให้เกียรติท่าน					
3.	คนในครอบครัวมักจะแนะนำเพื่อนฝูงหรือผู้มีฐานะมาติดต่อให้รู้จัก ทักทายทำความเคารพ					
ด้านสิ่งของและเงินทอง						
1.	คนในครอบครัวมอบเงินให้ใช้จ่ายส่วนตัวสำหรับซื้อของเล็ก ๆ น้อย ๆ หรือทำบุญตามศรัทธา					
2.	คนในครอบครัวให้ความไว้วางใจฝากเงินทองไว้ที่ท่านเมื่อมีความจำเป็นก็จะขอเอาจากท่าน					
3.	คนในครอบครัวช่วยเหลือด้านเงินทองโดยท่านไม่ต้องเอ่ยปาก					
ด้านข้อมูลและข่าวสาร						
1.	คนในครอบครัวให้คำแนะนำ/ ข้อมูลกรณีที่ต้องมีธุระติดต่อภายนอก เช่น ติดต่อหน่วยงานราชการ หรือการเดินทางติดต่อธุระ					
2.	คนในครอบครัวมักจะเล่าเรื่องราวต่าง ๆ นอกบ้าน เช่น เรื่องของเพื่อนบ้าน เพื่อนฝูง ที่ทำงาน ชุมชน การเมือง					
3.	คนในครอบครัวให้คำแนะนำ/ข้อมูลเมื่อเวลาเจ็บไข้หรือไม่สบาย ถึงวิธีการปฏิบัติตนหรือการขอตรวจรักษาจากแพทย์					
ด้านอารมณ์						
1.	ท่านมักจะรับประทานอาหารกับคนในครอบครัว					
2.	คนในครอบครัวมักจะเป็นห่วงและซักถามเมื่อท่านไปธุระนอกบ้านคนเดียว					
3.	คนในครอบครัวต่างคนต่างอยู่ไม่มีใครสนใจใคร					

ตอนที่ 3 ค. สัมพันธภาพในครอบครัวกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างที่ท่านต้องการเลือก และตรงตามความเป็นจริง

- “5”, ใช่อย่างยิ่ง หมายถึง ท่านและสมาชิกครอบครัว มีความสัมพันธ์กันเป็นประจำตลอดเวลา
 “4”, ใช่ หมายถึง ท่านและสมาชิกครอบครัว มีความสัมพันธ์กันเป็นประจำ
 “3”, ไม่น่าใจ หมายถึง ท่านและสมาชิกครอบครัว มีความสัมพันธ์กันเป็นบางครั้ง
 “2”, ไม่ใช่ หมายถึง ท่านและสมาชิกครอบครัว มีความสัมพันธ์กันบ้างครั้งได้
 หรือ เกือบจะไม่มีความสัมพันธ์กันเลย
 “1”, ไม่ใช่อย่างยิ่ง หมายถึง ท่านและสมาชิกครอบครัว ไม่มีความสัมพันธ์กันเลย

ข้อความ		ระดับสัมพันธภาพในครอบครัว				
		5	4	3	2	1
1.	สมาชิกในครอบครัวให้ความเคารพนับถือท่าน					
2.	คนในครอบครัวมักจะขอคำปรึกษาจากท่านเมื่อมีปัญหา					
3.	ท่านสามารถแก้ไขปัญหาหรือไกล่เกลี่ยกรณีเกิดความขัดแย้งในครอบครัวได้					
4.	คนในครอบครัวมีความห่วงใยและเอื้ออาทรต่อท่าน					
5.	คนในครอบครัวมักจะมีความเห็นขัดแย้งหรือไม่ฟังท่าน					
6.	ท่านเป็นผู้วางแผนและดูแลสภาพความเป็นอยู่ของคนในครอบครัว					
7.	เมื่อท่านเจ็บป่วยสมาชิกในครอบครัวเอาใจใส่ดูแลท่าน					
8.	เวลาท่านมีปัญหาคนในครอบครัวสามารถให้ความช่วยเหลือท่านได้					
9.	ท่านมีกิจกรรมร่วมกันกับคนในครอบครัวเป็นประจำ					
10.	ท่านรู้สึกว่าคุณมีความห่างเหินกับคนในครอบครัว					
11.	คนในครอบครัวสนใจเข้าพบปะพูดคุยกับท่าน					
12.	คนในครอบครัวรักในตัวท่าน					
13.	ท่านและคนในครอบครัวดูโทรทัศน์ร่วมกันเสมอ					
14.	ท่านและคนในครอบครัวไปเที่ยวพักผ่อนนอกบ้านเสมอ					
15.	ท่านและคนในครอบครัวรับประทานอาหารร่วมกันทุกมื้อ					

ตอนที่ 3ง. การแยกตัวออกจากสังคมกับการเตรียมตัวเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ที่ท่านต้องการเลือก และหรือเติมข้อความที่ตรงตามความเป็นจริงลงในช่องว่างให้สมบูรณ์

1. ปัจจุบันท่านอาศัยอยู่กับบุคคลใดต่อไปนี้
 - อยู่คนเดียว (ตอบข้อ 2)
 - คู่สมรส
 - คู่สมรสและบุตร
 - คู่สมรส บุตร และญาติ
 - คู่สมรสและญาติ
 - บุตร
 - ญาติพี่น้อง
 - อื่น ๆ โปรดระบุ.....
2. กรณีที่อยู่คนเดียว สาเหตุที่อยู่คนเดียว (ให้ตอบเฉพาะผู้ที่ตอบว่า “อยู่คนเดียว” ในข้อ 1)
 - คู่สมรสเสียชีวิต
 - คู่สมรสเสียชีวิตและบุตรแยกครอบครัว
 - ถูกทอดทิ้ง
 - ไม่สามารถอยู่ร่วมกับใครได้
 - อื่น ๆ โปรดระบุ.....
3. ท่านได้เข้าร่วมพิธีกรรมทางศาสนาในวันสำคัญต่างๆ มากน้อยเพียงใด
 - ไม่เคยปฏิบัติเลย
 - ปฏิบัติเป็นบางครั้ง
 - ปฏิบัติเป็นประจำ
4. การพบปะเพื่อนฝูงของท่าน
 - ไม่มีการพบปะ
 - มีเป็นครั้งคราว
 - มีเป็นประจำ

ตอนที่ 4 ระดับการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุของแรงงานนอกระบบในมิติต่างๆ

ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน ท่านได้มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุในมิติต่างๆเหล่านี้หรือไม่ โดยแบ่งระดับของการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ ดังนี้

ไม่ได้ทำ หมายถึง ท่านไม่ได้มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุในด้านนั้น

ทำ หมายถึง ท่านมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุในด้านนั้นแล้ว

ตอนที่ 4 ก. การเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุในมิติทางสังคม

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างที่ท่านต้องการเลือก และตรงตามความเป็นจริง

ด้านบทบาทและสถานภาพที่เปลี่ยนแปลงไป		การเตรียมความพร้อม	
		ทำ	ไม่ได้ทำ
1.	ปรับบทบาทมาเป็นผู้ให้คำปรึกษาของคนครอบครัว		
2.	ปรับบทบาทมาเป็นผู้ถ่ายทอดของลูกหลาน		
3.	ปรับบทบาทและสภาพความเป็นอยู่ในครอบครัวหลังอายุ 60 ปี		
4.	ยอมรับบทบาทพึงพิงบุตรหลาน เช่น พึ่งพิงบุตรหลานในการทำกิจกรรม ต่าง ๆ แทนการเป็นผู้เลี้ยงดู		
5.	วางแผนในการปรับตัวเพื่อให้พร้อมที่จะเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ		
6.	ลดบทบาทต่าง ๆ ทางสังคม		
7.	ลดกิจกรรมงานสังคม		
8.	ลดความรับผิดชอบจากหน้าที่การงานในปัจจุบัน		
9.	ยอมรับการเปลี่ยนแปลงหรือสูญเสียอำนาจในหน้าที่การงานที่น้อยลง		
ด้านสัมพันธภาพในครอบครัว ชุมชน สังคม		การเตรียมความพร้อม	
		ทำ	ไม่ได้ทำ
1.	ทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับสมาชิกในครอบครัว		
2.	ปรึกษาหารือร่วมกันกับสมาชิกภายในครอบครัวเกี่ยวกับกิจกรรมที่จะทำร่วมกัน		
3.	นัดพบปะสังสรรค์ระหว่างญาติพี่น้อง		
4.	เป็นผู้ให้คำปรึกษาปัญหาแก่สมาชิกในครอบครัว		
5.	ให้ความช่วยเหลือสมาชิกในครอบครัวในฐานะเป็นผู้อาวุโส		
6.	สร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคลต่างวัยในครอบครัว เช่น ปู่ย่าตายายกับลูกหลาน		
7.	สนับสนุนและส่งเสริมให้มีกิจกรรมเกิดขึ้นภายในครอบครัว ชุมชน และสังคม		
8.	เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ เพื่อสร้างสัมพันธภาพภายในครอบครัว ชุมชน และสังคม		
ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม		การเตรียมความพร้อม	
		ทำ	ไม่ได้ทำ
1.	เข้าร่วมเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา เช่น ฟังเทศน์ ปฏิบัติธรรม งานผ้าป่า งานกฐิน งานบวช		
2.	เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ในการบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคม		
3.	เข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มต่างๆ		
4.	เข้าร่วมเป็นอาสาสมัครบำเพ็ญประโยชน์ให้สังคม		
ด้านสวัสดิการ		การเตรียมความพร้อม	
		ทำ	ไม่ได้ทำ
1.	เข้าร่วมโครงการการขยายความคุ้มครองประกันสังคมสู่แรงงานนอกระบบ (มาตรา 40/มาตรา39)		
2.	เข้าร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่มงานฌาปนกิจของหน่วยงานและชุมชน		
3.	ศึกษาเกี่ยวกับสวัสดิการเงินช่วยเหลือต่างๆ ที่ผู้สูงอายุควรได้รับ		

ด้านการใช้เวลาว่างและงานอดิเรก		การเตรียมความพร้อม	
		ทำ	ไม่ได้ทำ
1.	พบปะสังสรรค์ และใช้เวลาว่างในการทำกิจกรรมภายในกลุ่มเพื่อน		
2.	ทดลองทำงานอดิเรกหลายๆ อย่าง เพื่อพิจารณาว่ากิจกรรมแบบไหนที่เหมาะสมกับตนเอง		
3.	เข้าอบรมระยะสั้นเกี่ยวกับกิจกรรมที่ชอบและสนใจเพื่อเป็นงานอดิเรกเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ		

ตอนที่ 4 ข. การเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุในมิติเศรษฐกิจ

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างที่ท่านต้องการเลือก และตรงตามความเป็นจริง

ด้านการวางแผนการเงินล่วงหน้า		การเตรียมความพร้อม	
		ทำ	ไม่ได้ทำ
1.	เตรียมจัดการหนี้สินที่มีอยู่ก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุ		
2.	ทำบัญชีรายจ่ายในแต่ละเดือน		
3.	ลดรายจ่ายที่ฟุ่มเฟือย		
4.	วางแผนที่จะนำเงินที่ได้จากการทำงานไปลงทุนเพื่อให้เกิดความมั่นคงในชีวิตเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ		
5.	ประเมินรายรับรายจ่ายของตนเองเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ		
6.	สำรวจทรัพย์สินหรือหนี้สินที่ต้องรับผิดชอบเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ		
7.	วางแผนเพิ่มรายรับหรือลดรายจ่ายลงไว้ล่วงหน้า		
8.	ศึกษาเกี่ยวกับกฎหมายทางด้านทรัพย์สิน เช่น กฎหมายมรดก การทำพินัยกรรม		
9.	คิดจะแบ่งทรัพย์สิน ให้กับบุตรหลานหรือบุคคลที่ตั้งใจไว้เมื่อสูงอายุ		
10.	จัดแบ่งเงิน สำหรับค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าอาหาร ค่าเสื้อผ้า ค่ายารักษาโรคแยกไว้เป็นส่วนๆ		
ด้านการเตรียมการออม		การเตรียมความพร้อม	
		ทำ	ไม่ได้ทำ
1.	สะสมเงินฝากกับธนาคารหรือสหกรณ์ออมทรัพย์		
2.	สะสมเงินไว้ใช้จ่ายเป็นจำนวนเพียงพอ		
3.	สะสมทรัพย์ในรูปแบบการฝากสะสม เช่น การซื้อพันธบัตร การเล่นหุ้น ทำประกันสะสมทรัพย์		
4.	เตรียมสำรองเงินไว้ใช้จ่ายยามฉุกเฉินหรือยามเจ็บป่วยภายหลังหยุดการทำงานลง		
5.	สะสมเงินไว้กับกลุ่มแชร์ในกลุ่มเพื่อน		
6.	ฝากเงินกับกลุ่มออมทรัพย์ที่จัดตั้งขึ้นในชุมชน		
7.	สะสมเงินจากรายได้อื่นๆ นอกเหนือจากเงินเดือนประจำ เช่น เงินปันผล ดอกเบี้ย เงินฝาก เงินค่าเช่า		
ด้านการประกอบอาชีพอิสระที่เหมาะสมกับวัย		การเตรียมความพร้อม	
		ทำ	ไม่ได้ทำ
1.	วางแผนหางานทำที่เหมาะสมกับวัย ภายหลังเข้าสู่วัยสูงอายุ		
2.	ประกอบอาชีพเสริมนอกเหนือจากอาชีพหลัก เพื่อให้มีรายได้เพิ่มขึ้น		
3.	ฝึกอบรมด้านวิชาชีพ เพื่อประกอบอาชีพในการเสริมรายได้สำหรับวัยสูงอายุ		
4.	หารายได้อื่น ๆ นอกเหนือจากเงินเดือนประจำ เช่น เงินปันผล ดอกเบี้ย เงินฝาก เงินค่าเช่า เป็นต้น		

ตอนที่ 4 ค. การเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุในมิติสุขภาพ

คำชี้แจง กรณำทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างที่ท่านต้องการเลือก และตรงตามความเป็นจริง

ด้านการเสริมสร้างความแข็งแรงด้านสุขภาพร่างกาย		การเตรียมความพร้อม	
		ทำ	ไม่ได้ทำ
1.	ออกกำลังกายเพื่อเตรียมการเป็นผู้สูงอายุ		
2.	รับประทานอาหารที่มีกากใยสูง ประเภทผักใบเขียวและผลไม้ต่าง ๆ		
3.	เรียนรู้การทำอาหารด้วยตนเองสำหรับวัยสูงอายุ		
4.	พบแพทย์เพื่อตรวจสุขภาพตนเองก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุ		
5.	ดื่มน้ำอย่างน้อยวันละ 8-12 แก้ว		
6.	ดื่มนมเป็นประจำ		
7.	เลือกรับประทานอาหารให้ถูกหลักโภชนาการ (ครบ 5 หมู่)		
8.	ตรวจสุขภาพร่างกายประจำปีเป็นประจำ		
9.	นอนหลับอย่างน้อย 6-8 ชั่วโมงต่อคืน		
10.	ควบคุมน้ำหนักให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน		
11.	ระมัดระวังการเกิดอุบัติเหตุ เช่น การหกล้ม การเกิดอัคคีภัย		
12.	บริโภคอาหารตรงตามเวลาและครบตามมื้ออาหาร		
13.	ดื่ม/รับประทานอาหารเสริมบำรุงสุขภาพ		
14.	ขับถ่ายอุจจาระ/ปัสสาวะ เป็นเวลาทุกครั้งเมื่อมีอาการปวดถ่าย ไม่กลั้น		
ด้านการเตรียมความพร้อมด้านจิตใจ		การเตรียมความพร้อม	
		ทำ	ไม่ได้ทำ
1.	อ่านหนังสือธรรมะหรืออื่น ๆ เพื่อใช้ศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ		
2.	ฝึกสมาธิ ศึกษาศาธรรมะหรืออื่น ๆ เป็นประจำ เพื่อเป็นการสงบสติอารมณ์		
3.	ไปวัด/โบสถ์/มัสยิด หรือปฏิบัติธรรมเป็นประจำเพื่อเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ		
4.	ฟังวิทยุหรือดูโทรทัศน์เกี่ยวกับรายการทางด้านจิตใจเป็นประจำ เช่น รายการธรรมะ		
5.	เตรียมใจที่จะเผชิญกับภาวะไม่สุขสบายจากความเสื่อมของร่างกาย เช่น อาการปวดข้อ		
6.	เตรียมจิตใจให้ยอมรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภายหลังจากเข้าสู่วัยสูงอายุ		
7.	เตรียมจิตใจยอมรับสภาพความเป็นจริงของชีวิต ว่าต้องมีการเกิด แก่ เจ็บ ตาย		
8.	สำรวจว่าตนเองสามารถทำประโยชน์เพื่อสังคมอะไรได้บ้าง		
9.	ฝึกการลดความเครียด ความวิตกกังวลด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น อ่านหนังสือ ฟังเพลง นั่งสมาธิ เป็นต้น		
ด้านการพึ่งพิงตนเอง		การเตรียมความพร้อม	
		ทำ	ไม่ได้ทำ
1.	กำหนดความสามารถของตนเองในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ		
2.	เตรียมพัฒนาการดำเนินชีวิตให้เหมาะสมด้วยการพึ่งพาตนเองให้ได้มากที่สุด		
3.	ทำกิจวัตรประจำวันด้วยตัวเองอย่างเป็นปกติ เช่น การรับประทานอาหาร การทำความสะอาดร่างกาย		
4.	เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของครอบครัวและสังคมตามปกติ เพื่อให้รู้สึกว่าจะสามารถพึ่งพาตนเองได้		

ด้านติดตามข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพ		การเตรียมความพร้อม	
		ทำ	ไม่ได้ทำ
1.	พูดคุยเรื่องการเตรียมตัวดูแลรักษาสุขภาพตนเอง เมื่อต้องเข้าสู่วัยสูงอายุกับเพื่อนที่อยู่ในวัยเดียวกัน		
2.	ศึกษาหลักโภชนาการสำหรับผู้สูงอายุเป็นประจำ		
3.	อ่านหนังสือเกี่ยวกับผู้สูงอายุเป็นประจำ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต		
4.	ฟังวิทยุหรือดูโทรทัศน์เกี่ยวกับรายการที่ให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพเป็นประจำ		
5.	เตรียมหาความรู้ในการดูแลสุขภาพ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดโรคเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ		

ตอนที่ 4 ง. การเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุในมิติที่อยู่อาศัย

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างที่ท่านต้องการเลือก และตรงตามความเป็นจริง

ด้านสถานที่อยู่อาศัย		การเตรียมความพร้อม	
		ทำ	ไม่ได้ทำ
1.	ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับที่พักอาศัยภายหลังเข้าสู่วัยสูงอายุ เช่น บ้านสำหรับผู้สูงอายุ บ้านเช่า		
2.	เตรียมสถานที่อยู่อาศัยภายหลังเข้าสู่วัยสูงอายุ		
3.	ศึกษาเกี่ยวกับลักษณะของที่อยู่อาศัยที่ปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุ		
4.	ศึกษาเกี่ยวกับการคมนาคมระหว่างบ้านของท่านกับสถานที่บริการสาธารณสุขว่ามีความสะดวกเป็นอย่างไร เช่น โรงพยาบาล สถานีอนามัย เป็นต้น		
ด้านการปรับปรุงสภาพที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับวัย		การเตรียมความพร้อม	
		ทำ	ไม่ได้ทำ
1.	พยายามที่จะเรียนรู้การซ่อมแซมอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ชำรุดภายในบ้านด้วยตนเอง		
2.	เตรียมห้องไว้สำหรับตนเองหลังเข้าสู่วัยสูงอายุ		
3.	หมู่บ้าน/ชุมชนที่ท่านพักอาศัย มีเพื่อนบ้านที่สามารถขอความช่วยเหลือได้		
4.	ปรับปรุงสภาพที่อยู่อาศัยเพื่อความปลอดภัยและเหมาะสมกับผู้สูงอายุ เช่น พื้นห้องน้ำจะต้องเป็นพื้นที่ไม้ลื่น มีแสงสว่างภายในบ้านเพียงพอ เป็นต้น		
5.	จัดเตรียมอุปกรณ์อำนวยความสะดวกในสถานที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุเป็นอย่างดี เช่น ราวจับบันได ราวยึดเกาะเวลาลุกนั่งในห้องน้ำ โถส้วม เป็นต้น		
6.	จัดเตรียมที่อยู่อาศัยให้อยู่ห่างไกลจากผง ฝุ่นละออง คิว้นพิษ และมีอากาศถ่ายเทสะดวก		
ด้านการบริการสาธารณะที่เหมาะสมและเอื้ออำนวยต่อการดำเนินชีวิตผู้สูงวัยจากภาครัฐ		การเตรียมความพร้อม	
		ทำ	ไม่ได้ทำ
1.	ศึกษาสวัสดิการเงินกู้ที่อยู่อาศัยที่รัฐเป็นผู้จัดให้		
2.	วางแผนกู้เงินสวัสดิการหรือเตรียมเงินที่จะสร้างที่อยู่อาศัยที่รัฐจัดให้		
3.	ศึกษาการใช้บริการของรัฐและเอกชนในด้านที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุ		

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามก่อนการตรวจสอบเครื่องมือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 ก. ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ที่ท่านต้องการเลือก และหรือเติมข้อความที่ตรงตามความเป็นจริงลงในช่องว่างให้สมบูรณ์

1. เพศ

 หญิง ชาย

2. อายุ.....ปี

3. การศึกษาสูงสุด

 ไม่ได้เรียนหนังสือ ประถมศึกษาปีที่ 6 หรือ ต่ำกว่าประถมศึกษาปีที่ 6 มัธยมศึกษาปีที่ 3 มัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) หรืออนุปริญญาปริญญาตรีปริญญาโทขึ้นไป

4. สถานภาพสมรส

 โสด สมรส หม้าย แยกกันอยู่ หย่าร้าง

5. ท่านมีบุตรหรือไม่

 ไม่มีบุตร มีบุตร แบ่งเป็นชาย _____ คน หญิง _____ คน

6. ลักษณะครอบครัวของท่าน

 ครอบครัวเดี่ยว ครอบครัวขยาย ข

7. ภูมิลำเนาเดิมของท่าน

 ในพื้นที่ นอกพื้นที่

8. แบบสอบถามเกี่ยวกับบุคลิกภาพของท่าน

ท่านมีบุคลิกลักษณะต่อไปนี้หรือไม่ มากน้อยเพียงไร โดยมีเกณฑ์ในการวัดบุคลิกภาพเป็น 5 ระดับได้แก่

- “5”, เป็นประจำ หมายถึง ตรงกับความรู้สึกและ/หรือการกระทำของท่านมากที่สุด
- “4”, บ่อย ๆ หมายถึง ตรงกับความรู้สึกและ/หรือการกระทำของท่าน
- “3”, เป็นบางครั้ง หมายถึง บางครั้งตรงกับความรู้สึกและ/หรือการกระทำของท่าน และ
บางครั้งไม่ตรงกับความรู้สึกและ/หรือการกระทำของท่าน
- “2”, นาน ๆ ครั้ง หมายถึง ตรงกับความรู้สึกและ/หรือการกระทำของท่านค่อนข้างน้อย
- “1”, ไม่เคยเลย หมายถึง ไม่ตรงกับความรู้สึกและ/หรือการกระทำของท่านเลย

ข้อความ		บุคลิกภาพ				
		5	4	3	2	1
1.	ท่านชอบคิดถึงแต่อดีต					
2.	ท่านسهเพื่อนใจง่าย					
3.	ท่านมีอารมณ์เครียด					
4.	ท่านสามารถเข้ากับคนอื่นได้ง่าย					
5.	คนอื่น ๆ มักจะคิดว่าท่านเป็นคนร่าเริง มีชีวิตชีวา					
6.	ท่านชอบทำงานคนเดียว					
7.	ท่านชอบอ่านหนังสือมากกว่าเข้าสังคม					
8.	ท่านพอใจที่จะมีเพื่อนน้อย แต่เป็นเพื่อนแท้					
9.	ท่านชอบคิดอะไรต่าง ๆ นานาจนนอนไม่หลับ					
10.	ท่านรู้สึกไม่มีความสุข เมื่อไม่ได้พบปะกับผู้คนจำนวนมาก					
11.	ท่านรู้สึกน้อยใจง่าย					
12.	ท่านรู้สึกว่าเป็นการยาก ที่จะทำตัวให้สนุกสนานในงานเลี้ยง					
13.	บางครั้ง ท่านอารมณ์เสียและโกรธง่าย					
14.	เมื่อมีใครมาเอ็ดตะโรใส่ ท่านมักจะเอ็ดตะโรโต้ตอบกลับไป					
15.	ท่านรู้สึกไม่สบายใจอยู่นาน เมื่อผู้อื่นตอบปฏิเสธ					
16.	ท่านมักตัดสินใจช้าเสมอ					
17.	บางครั้ง ท่านรู้สึกดีใจและเสียใจโดยไม่มีเหตุผล					
18.	ท่านชอบคิดฝันในสิ่งที่เป็นไปไม่ได้					
19.	ท่านเป็นคนขี้หงุดหงิด					
20.	ท่านมักกระวนกระวายใจจนนั่งไม่ติด					
21.	เมื่ออยู่กับคนจำนวนมาก ท่านมักเป็นผู้ฟังมากกว่าเป็นผู้คุย					
22.	อารมณ์ของท่านมักเปลี่ยนแปลงง่าย					
23.	ท่านชอบสนทนากับคนอื่นมาก แม้จะเป็นคนแปลกหน้า					
24.	ท่านรู้สึกทุกข์ทรมานจากอาการประสาท					

ข้อความ		บุคลิกภาพ				
		5	4	3	2	1
25.	ท่านมักรู้สึกเบื่อหน่ายบ่อย					
26.	ท่านมีอาการหายใจติดขัด โดยไม่ได้ทำงานหนัก					
27.	ท่านมักคิดอะไรไม่ออก					
28.	ท่านเป็นคนที่ชอบคิดไตร่ตรองก่อนลงมือทำสิ่งต่างๆ					
29.	ท่านมักวิตกกังวลในสิ่งที่ควรพูดหรือควรทำ					
30.	ท่านรู้สึกระมัดระวังตัวเมื่ออยู่กับผู้ที่เหนือกว่าหรือใหญ่กว่า					
31.	ท่านเป็นคนที่ไม่ชอบอยู่ในกลุ่มที่ชอบล้อเลียนคนอื่น					
32.	ท่านมักชอบที่จะอยู่บ้านมากกว่าไปงานเลี้ยงที่หน้าเบื่อ					
33.	ท่านมักเป็นคนเชื่องช้า ไม่รีบร้อน					
34.	ท่านมักชอบพูดคุยเรื่องตลกกับเพื่อนฝูง					
35.	ท่านชอบแสวงหาสิ่งที่รีบร้อนและตื่นเต้น					
36.	ท่านชอบทำสิ่งต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดความตื่นเต้น					

ตอนที่ 1 ข. ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจ

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ที่ท่านต้องการเลือก และหรือเติมข้อความที่ตรงตามความเป็นจริงลงในช่องว่างให้สมบูรณ์

1. ท่านมีประสบการณ์การทำงานจำนวน.....ปี
2. ท่านมีอาชีพเสริม หรือ อาชีพรอง หรือไม่
 - ไม่มี
 - มี โปรดระบุ.....
3. รายได้ทั้งหมดของท่านประมาณ.....บาทต่อเดือน
4. รายรับรายจ่ายในปัจจุบันของท่านเป็นอย่างไร
 - มีรายรับกับรายจ่ายพอ ๆ กัน
 - มีรายรับมากกว่ารายจ่าย
 - มีรายรับน้อยกว่ารายจ่าย
5. ในปัจจุบัน ท่านมีการออมเงินหรือไม่
 - ไม่มี
 - มี
6. ในปัจจุบัน ท่านมีภาระหนี้สินหรือไม่
 - ไม่มี
 - มี

ตอนที่ 1 ค. ข้อมูลพื้นฐานด้านสุขภาพ

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ที่ท่านต้องการเลือก และตรงตามความเป็นจริง

1. ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ท่านเคยเจ็บป่วยหรือไม่

- ไม่เจ็บป่วยเลย
- เจ็บป่วยเล็กน้อย แต่ไม่ต้องพบแพทย์
- เจ็บป่วยบ่อย ต้องพบแพทย์เป็นประจำ

ตอนที่ 1 ง. ข้อมูลพื้นฐานด้านสังคม

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ที่ท่านต้องการเลือก และหรือเติมข้อความที่ตรงตามความเป็นจริงลงในช่องว่าง

1. เมื่อท่านมีอายุ 60 ปี ท่านอยากจะอยู่กับใคร (เรียงลำดับ 1-3)

- อยู่คนเดียว
- อยู่กับบุตรชาย
- อยู่กับบุตรสาว
- อยู่กับคู่สมรส
- อยู่กับคู่สมรสและบุตร
- อยู่กับญาติพี่น้อง
- อยู่กับเพื่อน
- อยู่บ้านพักคนชรา
- ยังไม่ได้คิด
- อื่น ๆ (โปรดระบุ)

2. ท่านคาดว่าเมื่อท่านมีอายุ 60 ปี ท่านจะอยู่กับใคร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- อยู่คนเดียว
- อยู่กับบุตรชาย
- อยู่กับบุตรสาว
- อยู่กับคู่สมรส
- อยู่กับคู่สมรสและบุตร
- อยู่กับญาติพี่น้อง
- อยู่กับเพื่อน
- อยู่บ้านพักคนชรา
- ยังไม่ได้คิด
- อื่น ๆ (โปรดระบุ)

3. ท่านเป็นสมาชิกชมรมหรือกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ หรือไม่

- ไม่เป็นสมาชิกกลุ่มใด ๆ เลย
- เป็นสมาชิกชมรมหรือกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ จำนวน กลุ่ม

4. ความสัมพันธ์ของท่านกับเพื่อนเป็นเช่นไร

ท่านมีลักษณะความสัมพันธ์กับเพื่อนเป็นเช่นไร โดยแบ่งความสัมพันธ์กับเพื่อนเป็น 5 ระดับ ได้แก่

- “5”, **จริงที่สุด** หมายถึง ตรงกับความรู้สึกและ/หรือการกระทำของท่านมากที่สุด
- “4”, **จริง** หมายถึง ตรงกับความรู้สึกและ/หรือการกระทำของท่านค่อนข้างมาก
- “3”, **จริงบ้างไม่จริงบ้าง** หมายถึง บางครั้งตรงกับความรู้สึกและ/หรือการกระทำของท่าน และบางครั้งไม่ตรงกับความรู้สึกและ/หรือการกระทำของท่าน
- “2”, **จริงน้อย** หมายถึง ตรงกับความรู้สึกและ/หรือการกระทำของท่านค่อนข้างน้อย
- “1”, **ไม่จริงเลย** หมายถึง ไม่ตรงกับความรู้สึกและ/หรือการกระทำของท่านเลย

ข้อความ		ความสัมพันธ์กับเพื่อน				
		5	4	3	2	1
1.	ท่านมีเพื่อนสนิทที่สามารถปรับทุกข์ด้วยได้					
2.	ท่านมีเพื่อนสนิทที่ติดต่อและไปมาหาสู่กันเป็นประจำ					
3.	ท่านไม่รู้สึกเหงาหรือว่าเหวเพราะมีเพื่อนสนิท					
4.	ท่านมีเพื่อนสนิทอย่างน้อย 1 คน					
5.	ท่านมีเพื่อนร่วมกิจกรรมในสังคมด้วยเสมอ เช่น ทำบุญทอดผ้าป่า งานอาสาสมัคร					
6.	ท่านมีโอกาสได้พบปะสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์กับเพื่อนขณะทำกิจกรรมต่าง ๆ ในสังคม					
7.	เพื่อนสนิทช่วยเหลือท่านได้ เมื่อท่านมีเรื่องเดือดร้อน					
8.	ท่านรู้สึกถูกทอดทิ้งจากเพื่อนร่วมงาน					
9.	เพื่อนร่วมงานให้ความสำคัญกับท่าน					
10.	ท่านสามารถขอความช่วยเหลือจากเพื่อนบ้านได้เมื่อจำเป็น					
11.	ท่านไม่รู้จักเพื่อนบ้านเลย					
12.	ท่านให้ความช่วยเหลือกับเพื่อนบ้านเป็นประจำ					

ตอนที่ 2	ทัศนคติของแรงงานนอกระบบต่อการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ
-----------------	---

ตอนที่ 2 ก. ทัศนคติของแรงงานนอกระบบ ที่มีต่อการเป็นผู้สูงอายุ

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างที่ท่านต้องการเลือก และตรงตามความเป็นจริง

ท่านมีความคิดเห็นต่อการเป็นผู้สูงอายุอย่างไร โดยสามารถแบ่งระดับความคิดเห็นได้เป็น 5 ระดับ ได้แก่

“1”, ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง หมายถึง ข้อความไม่ตรงกับความคิดเห็นของท่านเลย

“2”, ไม่เห็นด้วย หมายถึง ข้อความตรงกับความคิดเห็นของท่านน้อย

“3”, ไม่แน่ใจ หมายถึง ท่านยังไม่แน่ใจว่าข้อความนั้นๆตรงกับความคิดเห็นของท่านหรือไม่

“4”, เห็นด้วย หมายถึง ตรงกับความคิดเห็นของท่านมาก

“5”, เห็นด้วยอย่างยิ่ง หมายถึง ข้อความตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ข้อความ		ความคิดเห็นที่มีต่อการเป็นผู้สูงอายุ				
		5	4	3	2	1
1.	ในวัยสูงอายุจะเป็นช่วงเวลาแห่งอิสระและเสรีภาพ					
2.	ผู้สูงอายุเป็นผู้ที่ไร้คุณค่าต่อสังคม					
3.	ในวัยสูงอายุจะเป็นช่วงเวลาที่ดีที่สุดในชีวิตของท่าน					
4.	การเป็นผู้สูงอายุจะทำให้ท่านขาดเพื่อน เหงา และโดดเดี่ยว					
5.	การเป็นผู้สูงอายุ เป็นโอกาสที่จะทำให้ท่านได้พักผ่อนเต็มที่					
6.	การเป็นผู้สูงอายุ เป็นโอกาสที่ท่านจะได้ทำในสิ่งที่ต้องการ					
7.	ในวัยสูงอายุของท่านจะไม่ได้รับการยกย่องจากผู้อื่น					
8.	ชีวิตในวัยสูงอายุของท่านจะเป็นช่วงเวลาที่มีความสุข					
9.	ผู้สูงอายุเป็นผู้ที่ยังคงสามารถทำประโยชน์ให้แก่สังคมได้					
10.	เมื่อนึกถึงการเข้าสู่วัยสูงอายุแล้ว ท่านรู้สึกว่าเป็นเรื่องน่ายินดี					
11.	ท่านรู้สึกกังวลเมื่อนึกถึงการเป็นผู้สูงอายุ					
12.	การเข้าสู่วัยสูงอายุ เป็นสิ่งที่ท่านรอคอย					

ตอนที่ 2 ข. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้ความสำคัญต่อการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุ

คำชี้แจง จงเรียงลำดับหมายเลข 1-4 หน้าข้อความตามที่ท่านเห็นว่าตรงกับความเห็นของท่าน

จากให้ความสำคัญมากที่สุดมากที่สุดไปหาให้ความสำคัญน้อย ดังนี้

- 5 หมายถึง ท่านให้ความสำคัญมากที่สุด
 6 หมายถึง ท่านให้ความสำคัญมาก
 7 หมายถึง ท่านให้ความสำคัญปานกลาง
 8 หมายถึง ท่านให้ความสำคัญน้อย

.....การเตรียมตัวด้านสังคม

.....การเตรียมตัวด้านเศรษฐกิจ

.....การเตรียมตัวด้านสุขภาพ

.....การเตรียมตัวด้านที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม

ตอนที่ 2 ค. ทักษะคติของแรงงานนอกระบบ ที่มีต่อบทบาทของบุคคล กลุ่ม องค์กรต่าง ๆ

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างที่ท่านต้องการเลือก และตรงตามความเป็นจริงลง

ท่านมีความคิดเห็นว่าตัวท่านเอง ครอบครัวของท่าน ชุมชน และรัฐ-สังคม ควรมีบทบาทในการเตรียมความพร้อม

เพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุอย่างไร โดยแบ่งระดับความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทเป็น 5 ระดับ ได้แก่

“5”, เห็นด้วยมากที่สุด หมายถึง ท่านเห็นด้วยมากที่สุด ว่าควรมีบทบาทในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ

“4”, เห็นด้วยมาก หมายถึง ท่านเห็นด้วยมาก ว่าควรมีบทบาทในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ

“3”, เห็นด้วยปานกลาง หมายถึง ท่านเห็นด้วยปานกลาง ว่าควรมีบทบาทในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ

“2”, เห็นด้วยน้อย หมายถึง ท่านเห็นด้วยน้อย ว่าควรมีบทบาทในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ

“1”, เห็นด้วยน้อยที่สุด หมายถึง ท่านเห็นด้วยน้อยที่สุด ว่าควรมีบทบาทในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ

ข้อความ	ความคิดเห็นที่มีต่อบทบาท				
	5	4	3	2	1
1. ท่านจะดูแลสุขภาพโดยการตรวจสุขภาพประจำปี					
2. ท่านจะจัดทำบัญชีค่าใช้จ่าย และสามารถควบคุมรายจ่าย ท่านมีเงินเพียงพอสำหรับการใช้จ่าย อีกทั้งเหลือเก็บ			—		
3. ท่านจะทำกิจกรรมกับสมาชิกในครอบครัว เพื่อเป็นเกราะ ป้องกันปัญหาการขาดความอบอุ่นของผู้สูงอายุ					
4. ท่านจะเป็นสมาชิกของชมรมผู้สูงอายุ เพราะเป็นการ ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน แสดงถึง ศักยภาพของผู้สูงอายุ					
5. ท่านจะการมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสื่อต่างๆ เพื่อแสดง ความคิดเห็นต่อสังคมอย่างสม่ำเสมอ					

ข้อความ		ความคิดเห็นที่มีต่อบทบาท				
		5	4	3	2	1
6.	ท่านจะปรับเปลี่ยนทัศนคติ เพื่อยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นในสังคม					
7.	ครอบครัวควรเอาใจใส่และให้ความสำคัญในวันสำคัญของผู้สูงอายุ					
8.	ครอบครัวควรจัดพื้นที่และสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุในครอบครัว					
9.	ครอบครัวควรส่งเสริมและสนับสนุนให้มีกิจกรรมสันทนาการ					
10.	ครอบครัวควรส่งเสริมและสนับสนุนให้มีกิจกรรมการออกกำลังกายที่เหมาะสม					
11.	ครอบครัวควรส่งเสริมและสนับสนุนให้เป็นสมาชิกและร่วมกิจกรรมของชุมชน					
12.	ครอบครัวควรส่งเสริมและสนับสนุนให้เป็นสมาชิกกลุ่มฌาปนกิจสงเคราะห์ของชุมชน					
13.	ครอบครัวควรส่งเสริมและสนับสนุนข้อมูลด้านการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิของผู้สูงอายุ					
14.	ชุมชนควรให้บริการสวัสดิการผู้สูงอายุในชุมชนอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม					
15.	ชุมชนควรจัดกิจกรรมเพื่อการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สูงอายุระหว่างชุมชน					
16.	ชุมชนควรจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุเป็นประจำ					
17.	ชุมชนควรจัดกิจกรรมรณรงค์จัดหาทุนช่วยเหลือกิจการของผู้สูงอายุในชุมชน					
18.	ชุมชนควรประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมผู้สูงอายุ					
19.	ชุมชนควรส่งเสริมกิจกรรมสำหรับการสร้างรายได้ในกลุ่มผู้สูงอายุ					
20.	ชุมชนควรดำเนินกิจกรรมด้านศาสนาสำหรับผู้สูงอายุในวันสำคัญทางศาสนา					
21.	ชุมชนควรสนับสนุนด้านความรู้ และส่งเสริมในเรื่องสุขภาพของผู้สูงอายุ					
22.	รัฐบาลควรจัดเตรียมบุคลากรให้มีความพร้อมสำหรับการบริการผู้สูงอายุ					
23.	รัฐบาลควรสร้างระบบสนับสนุนที่ส่งเสริมให้บุคคลภายนอกมาช่วยดูแลผู้สูงอายุในรูปแบบอาสาสมัคร					

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยประเภทโครงการสนับสนุนการวิจัยเพื่อส่งเสริมการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคมประจำปี ๒๕๕๔ จาก สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

ข้อความ		ความคิดเห็นที่มีต่อบทบาท				
		5	4	3	2	1
24.	ควรส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้อยู่กับครอบครัวอย่างมีคุณภาพ และต่อเนื่องจนวาระสุดท้ายของชีวิต					
25.	ควรเตรียมการสำหรับผู้ที่จะเข้าสู่วัยสูงอายุให้มีความรู้ที่ถูกต้องในทุกเรื่องที่เป็น					
26.	ควรส่งเสริมและจัดบริการการศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิตทั้ง การศึกษาในระบบ นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย					
27.	ควรสนับสนุนพัฒนากิจกรรมชมรมผู้สูงอายุและองค์กร เครือข่าย					
28.	ควรส่งเสริมการผลิตและสนับสนุนสื่อทุกประเภท เพื่อ ผู้สูงอายุ					

ตอนที่ 2 ง. ความต้องการการสนับสนุน ในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างที่ท่านต้องการเลือก และตรงตามความเป็นจริง

ท่านมีความต้องการที่จะเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุในประเด็นเหล่านี้มากน้อยเพียงใด โดยแบ่งระดับของ ความต้องการการเตรียมความพร้อมฯ เป็น 4 ระดับดังต่อไปนี้

- “4”, มาก หมายถึง ท่านมีความต้องการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุในระดับมาก
“3”, ปานกลาง หมายถึง ท่านมีความต้องการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุในระดับปานกลาง
“2”, น้อย หมายถึง ท่านมีความต้องการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุในระดับน้อย
“1”, ไม่ต้องการ หมายถึง ท่านไม่มีความต้องการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ

ข้อความ		ความต้องการเตรียมความพร้อมฯ			
		4	3	2	1
ความต้องการการสนับสนุนในภาคปฏิบัติ					
1.	ต้องการการอบรมเกี่ยวกับผู้สูงอายุหรือการเตรียมตัวก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุ				
2.	ต้องการการสนับสนุนในด้านการทำกิจกรรมและการพบปะสังสรรค์				
3.	ต้องการโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ				
4.	ต้องการข้อมูลเกี่ยวกับชมรมหรือสมาคมต่าง ๆ				
5.	ต้องการข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งประกอบอาชีพหลังจากเข้าสู่วัยสูงอายุ				
6.	ต้องการความสะดวกและการให้คำแนะนำเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ				
7.	ต้องการสวัสดิการด้านต่างๆ สำหรับผู้ที่กำลังจะเข้าสู่วัยสูงอายุ				
ความต้องการความรู้					
1.	ความรู้เกี่ยวกับวิธีการออกกำลังกายที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ				
2.	ความรู้ เกี่ยวกับการปฏิบัติตัวเมื่อเป็นผู้สูงอายุ				

ข้อความ		ความต้องการเตรียมความพร้อมฯ			
		4	3	2	1
3.	ความรู้เกี่ยวกับโรคและการป้องกันโรคที่อาจเกิดขึ้นกับผู้สูงอายุ				
4.	ความรู้เกี่ยวกับอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มพูนรายได้ที่เหมาะสมกับวัยสูงอายุ				
5.	ความรู้เกี่ยวกับการปรับตัวให้เข้ากับสภาพชีวิตประจำวันเมื่อเป็นผู้สูงอายุ				
6.	ความรู้เกี่ยวกับโภชนาการที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ				
7.	ความรู้เกี่ยวกับการนำหลักธรรมคำสั่งสอนทางศาสนามาใช้ในชีวิตประจำวัน				
8.	ความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพจิตที่ดี				
9.	ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาสภาพจิตใจที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ				
10.	ความรู้เกี่ยวกับการจัดการทรัพย์สิน เช่น การทำพินัยกรรม กฎหมายมรดก				
11.	ความรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพร่างกายและจิตใจของผู้สูงอายุ				
12.	ความรู้เกี่ยวกับการลงทุนในธุรกิจต่าง ๆ				
13.	ความรู้เกี่ยวกับการเก็บสะสมทรัพย์สินกับสถาบันการเงินในรูปแบบต่างๆ				
14.	ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่ดิน และที่อยู่อาศัย				
15.	ความรู้เกี่ยวกับเกี่ยวกับการวางแผนการใช้จ่ายเงินหลังจากเข้าสู่วัยสูงอายุ				
16.	ความรู้ในการเข้าร่วมเป็นกรรมการการศึกษา เช่น สมาคมครู ผู้ปกครอง				
17.	ความรู้เกี่ยวกับแหล่งเงินทุนหรือสถาบันการเงินต่าง ๆ				
18.	ความรู้เกี่ยวกับการดูแลรักษาสุขภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย				
19.	ความรู้เกี่ยวกับสวัสดิการการเงินช่วยเหลือที่ผู้สูงอายุควรได้รับ				
20.	ความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมในสังคมที่บุคคลสามารถเข้าร่วมได้เมื่อสูงอายุ				
21.	ความรู้เกี่ยวกับการก่อสร้างเบื้องต้น เพื่อให้สามารถซ่อมแซมด้วยตนเอง				
22.	ความรู้เกี่ยวกับการออกแบบปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้เหมาะสม				
23.	ความรู้ในการสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลต่างวัยและวัยเดียวกัน				
24.	ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันอัคคีภัยที่อาจเกิดขึ้นกับที่อยู่อาศัย			—	
25.	ความรู้เกี่ยวกับที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมของผู้สูงอายุ				
26.	ความรู้เกี่ยวกับสวัสดิการเงินกู้เพื่อที่อยู่อาศัยของรัฐ				
27.	ความรู้เกี่ยวกับงานอาสาพัฒนาต่าง ๆ				
28.	ความรู้เกี่ยวกับบริการด้านที่อยู่อาศัยของรัฐและเอกชน				
29.	ความรู้เกี่ยวกับการสงเคราะห์ต่าง ๆ แก่ผู้สูงอายุในประเทศไทย				
30.	ความรู้เกี่ยวกับการเป็นสมาชิกชมรมหรือกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ				
31.	ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการดำเนินชีวิตให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ				

ข้อความ	ความต้องการเตรียมความพร้อมฯ			
	4	3	2	1
32. ความรู้เกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรม ในการบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคม				
33. ความรู้ในการเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่ผู้ฝึกอบรมในโครงการต่าง ๆ				
34. ความรู้ด้านการทำงานในคณะกรรมการโครงการชุมชน				
35. ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับกิจกรรมพบปะสังสรรค์ระหว่างผู้ที่กำลังจะเข้าสู่วัยสูงอายุและผู้เข้าสู่วัยสูงอายุแล้ว				
36. ความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมหรืองานอดิเรก				

ตอนที่ 3 แนวคิดและทฤษฎีทางสังคมวิทยากับการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ

ตอนที่ 3 ก. บทบาทของแรงงานนอกระบบ ในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างที่ท่านต้องการเลือก และตรงตามความเป็นจริง

ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน ท่านได้แสดงบทบาทในเหล่านี้มาน้อยเพียงใด โดยแบ่งระดับของการแสดงบทบาทออกเป็น 5 ระดับดังต่อไปนี้ คือ

“5”,	มากที่สุด	หมายถึง ท่านได้แสดงบทบาทอย่างมากที่สุด
“4”,	มาก	หมายถึง ท่านได้แสดงบทบาทอย่างมาก
“3”,	ปานกลาง	หมายถึง ท่านได้แสดงบทบาทอย่างปานกลาง
“2”,	น้อย	หมายถึง ท่านได้แสดงบทบาทอย่างน้อย
“1”,	น้อยที่สุด	หมายถึง ท่านได้แสดงบทบาทอย่างน้อยที่สุด

การแสดงบทบาทภายในครอบครัว		ระดับการแสดงบทบาท				
		5	4	3	2	1
1.	เป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำแก่บุตร ธิดา คนในครอบครัว					
2.	เป็นผู้บรมสั่งสอนแก่บุตร ธิดา และคนในครอบครัว					
3.	เป็นผู้ตัดสินใจในเรื่องสำคัญต่าง ๆ					
4.	เป็นผู้ทำหน้าที่หลักในการหารายได้ให้กับครอบครัว					
5.	เป็นผู้ดูแลหลาน และญาติพี่น้องในครอบครัว					
การแสดงบทบาทในชุมชนและสังคม		ระดับการแสดงบทบาท				
		5	4	3	2	1
1.	เป็นผู้มีบทบาทหลักในการให้คำปรึกษาแนะนำแก่คนในชุมชน					
2.	เป็นผู้มีบทบาทหลักในการตัดสินใจในกรณีต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน					
3.	เป็นผู้มีบทบาทหลักในการถ่ายทอดประสบการณ์ความรู้ให้กับชุมชน					
4.	เป็นบุคคลที่คนในชุมชนให้ความเคารพเกรงใจ นับถือ และยกย่อง					
5.	เป็นผู้มีบทบาทหลักในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน					

ตอนที่ 3 ข. การสนับสนุนทางสังคมกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างที่ท่านต้องการเลือก และตรงตามความเป็นจริง

“5”,	มากที่สุด	หมายถึง	ท่านได้รับการสนับสนุนในระดับที่มากที่สุด
“4”,	มาก	หมายถึง	ท่านได้รับการสนับสนุนในระดับที่มาก
“3”,	ปานกลาง	หมายถึง	ท่านได้รับการสนับสนุนในระดับที่ปานกลาง
“2”,	น้อย	หมายถึง	ท่านได้รับการสนับสนุนในระดับที่น้อย
“1”,	น้อยที่สุด	หมายถึง	ท่านได้รับการสนับสนุนในระดับที่น้อยที่สุด

ข้อความ		ระดับการสนับสนุนทางสังคม				
		5	4	3	2	1
1.	ถ้ามีโอกาส คนในครอบครัวมักจะชักชวนท่านไปเที่ยวนอกบ้าน					
2.	คนในครอบครัวสนใจไต่ถาม ความเป็นอยู่ประจำวันของท่าน					
3.	คนในครอบครัวมอบเงินให้ใช้จ่ายส่วนตัวสำหรับซื้อของเล็ก ๆ น้อย ๆ หรือทำบุญตามศรัทธา					
4.	ท่านสามารถออกความคิดเห็นการมีส่วนร่วมในกิจกรรมในบ้าน เช่น การเลี้ยงหลาน รดน้ำต้นไม้ ซ่อมแซมบ้านเล็ก ๆ น้อย ๆ					
5.	ท่านมีโอกาสได้พูดคุยกับคนในครอบครัวบ่อย ๆ					
6.	ท่านและคนในครอบครัวมีโอกาสได้อยู่พร้อมหน้าพูดคุยและเล่าเรื่องราวต่าง ๆ แต่ละวันร่วมกัน					
7.	คนในครอบครัวให้ความสนใจและช่วยเหลือ เมื่อท่านเกิดเจ็บป่วยหรือไม่สบาย					
8.	คนในครอบครัวมักจะเรียกท่านมาฟังวิทยุและดูโทรทัศน์ร่วมกัน					
9.	คนในครอบครัวส่วนใหญ่เข้าใจในความต้องการของท่าน					
10.	ท่านมักจะรับประทานอาหารกับคนในครอบครัว					
11.	ถ้ามีโอกาสท่านและคนในครอบครัวจะรับประทานอาหารร่วมกัน					
12.	เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น คนในครอบครัวมักจะขอความคิดเห็นจากท่าน					
13.	คนในครอบครัวยอมรับในประสบการณ์ความสามารถของท่านที่ท่านมีความรู้และเชี่ยวชาญในเรื่องนั้น ๆ เช่น การประกอบอาหาร การประดิษฐ์งานฝีมือ	—				
14.	คนในครอบครัวให้ความสำคัญและให้เกียรติท่าน					
15.	คนในครอบครัวมักจะแนะนำเพื่อนฝูงหรือผู้มีฐานะมาติดต่อให้รู้จัก ทักทายทำความเคารพ					
16.	เมื่อคนในครอบครัวเกิดปัญหา มักจะขอความช่วยเหลือจากท่าน เช่น ขอให้ช่วยคิดแก้ไข ช่วยเหลือเงินทองหรือไปเป็นเพื่อน					
17.	เมื่อท่านต้องไปคลินิกหรือโรงพยาบาลจะมีคนในครอบครัวร่วมเดินทางด้วยเสมอ					

ข้อความ	ระดับการสนับสนุนทางสังคม				
	5	4	3	2	1
18. คนในครอบครัวมักจะเป็นห่วงและซักถามเมื่อท่านไปอยู่นอกบ้านคนเดียว					
19. คนในครอบครัวให้คำแนะนำ/ ช่วยเหลือแก่ท่านในปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเพื่อให้คลายความวิตกกังวล					
20. คนในครอบครัวให้ความไว้วางใจฝากเงินทองไว้ที่ท่านเมื่อมีความจำเป็นก็จะขอเอาจากท่าน					
21. คนในครอบครัวช่วยเหลือด้านเงินทองโดยท่านไม่ต้องเอ่ยปาก					
22. คนในครอบครัวมักจะถามท่านหรือคำนึงถึงท่านก่อนซื้อหรือประกอบการ					
23. คนในครอบครัวมักซื้อของฝากติดไม้ติดมือมาให้เป็นประจำ					
24. เมื่อมีธุระให้ช่วยเหลือคนในครอบครัวให้ความสนใจเต็มใจช่วยทำธุระให้					
25. เมื่อเจ็บป่วยคนในครอบครัวจะเป็นห่วงดูแลท่านเป็นอย่างดี					
26. คนในครอบครัวให้ความสนใจเกี่ยวกับของใช้ประจำวัน					
27. คนในครอบครัวจะให้ความสนใจและห่วงใยในสุขภาพของท่าน					
28. คนในครอบครัวจะให้คำแนะนำดูแลการรับประทานอาหาร					
29. คนในครอบครัวให้คำแนะนำเกี่ยวกับการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์หรือทำงานอดิเรก					
30. คนในครอบครัวนำข่าวสาร / แจ้งข่าวสารของหน่วยงานที่จัดบริการแก่ผู้สูงอายุให้ทราบ					
31. คนในครอบครัวไม่ทอดทิ้งท่านเมื่อท่านเจ็บป่วย					
32. คนในครอบครัวให้คำแนะนำ/ ข้อมูลกรณีที่ต้องมีธุระติดต่อภายนอก เช่น ติดต่อหน่วยงานราชการ หรือการเดินทางติดต่อธุระ					
33. คนในครอบครัวมักจะเล่าเรื่องราวต่าง ๆ นอกบ้าน เช่น เรื่องของเพื่อนบ้าน เพื่อนฝูง ที่ทำงาน ชุมชน การเมือง					
34. คนในครอบครัวแจ้งข่าวสาร / กระตุ้นให้ท่านเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การเป็นสมาชิกในชมรมต่างๆ การแข่งกีฬา การดูการแสดง					
35. คนในครอบครัวให้คำแนะนำ/ข้อมูลเมื่อเวลาเจ็บไข้หรือไม่สบาย ถึงวิธีการปฏิบัติตนหรือการขอตรวจรักษาจากแพทย์					
36. คนในครอบครัวต่างคนต่างอยู่ไม่มีใครสนใจใคร					
37. ท่านรู้สึกว่ามีเรื่องขัดแย้งหรือขัดใจกับสมาชิกในครอบครัว					

ตอนที่ 3 ค. สัมพันธภาพในครอบครัวกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างที่ท่านต้องการเลือก และตรงตามความเป็นจริง

- “5”, ใช้อย่างยิ่ง หมายถึง ท่านและสมาชิกครอบครัว มีความสัมพันธ์กันเป็นประจำตลอดเวลา
- “4”, ใช่ หมายถึง ท่านและสมาชิกครอบครัว มีความสัมพันธ์กันเป็นประจำ
- “3”, ไม่น่าใจ หมายถึง ท่านและสมาชิกครอบครัว มีความสัมพันธ์กันเป็นบางครั้ง
- “2”, ไม่ใช่ หมายถึง ท่านและสมาชิกครอบครัว มีความสัมพันธ์กันบ้างครั้งได้ หรือ เกือบจะไม่มีความสัมพันธ์กันเลย
- “1”, ไม่ใช่อย่างยิ่ง หมายถึง ท่านและสมาชิกครอบครัว ไม่มีความสัมพันธ์กันเลย

ข้อความ	ระดับสัมพันธภาพในครอบครัว				
	5	4	3	2	1
1. สมาชิกในครอบครัวให้ความเคารพนับถือท่าน					
2. คนในครอบครัวมักจะขอคำปรึกษาจากท่านเมื่อมีปัญหา					
3. ท่านสามารถแก้ไขปัญหาหรือไกล่เกลี่ยกรณีเกิดความขัดแย้งในครอบครัวได้					
4. คนในครอบครัวมีความห่วงใยและเอื้ออาทรต่อท่าน					
5. คนในครอบครัวมักจะมีความเห็นขัดแย้งหรือไม่ฟังท่าน					
6. ท่านเป็นผู้ที่มีอำนาจตัดสินใจเรื่องสำคัญ ๆ ในครอบครัว					
7. ท่านเป็นผู้วางแผนและดูแลสภาพความเป็นอยู่ของคนในครอบครัว					
8. เมื่อท่านเจ็บป่วยสมาชิกในครอบครัวเอาใจใส่ดูแลท่าน					
9. เวลาท่านมีปัญหาคนในครอบครัวสามารถให้ความช่วยเหลือท่านได้					
10. ท่านมีกิจกรรมร่วมกันกับคนในครอบครัวเป็นประจำ					
11. ท่านรู้สึกที่ท่านมีความห่างเหินกับคนในครอบครัว					
12. คนในครอบครัวสนใจเข้าพบปะพูดคุยกับท่าน					
13. คนในครอบครัวรักในตัวท่าน					
14. ท่านและคนในครอบครัวดูโทรทัศน์ร่วมกันเสมอ					
15. ท่านและคนในครอบครัวไปเที่ยวพักผ่อนนอกบ้านเสมอ					
16. ท่านและคนในครอบครัวรับประทานอาหารร่วมกันทุกมื้อ					

ตอนที่ 3 ง. การแยกตัวออกจากสังคมกับการเตรียมตัวเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ

1. ปัจจุบันท่านอาศัยอยู่กับบุคคลใดต่อไปนี้

- อยู่คนเดียว (ตอบข้อ 2)
- คู่สมรส
- คู่สมรสและบุตร
- คู่สมรส บุตร และญาติ
- คู่สมรสและญาติ
- บุตร
- ญาติพี่น้อง
- อื่น ๆ โปรดระบุ.....

2. กรณีที่อยู่คนเดียว สาเหตุที่อยู่คนเดียว (ให้ตอบเฉพาะผู้ที่ตอบว่า “อยู่คนเดียว” ในข้อ 1)
- คู่สมรสเสียชีวิต
 - คู่สมรสเสียชีวิตและบุตรแยกครอบครัว
 - ถูกทอดทิ้ง
 - ไม่สามารถอยู่ร่วมกับใครได้
 - อื่น ๆ โปรดระบุ.....
3. เจ้าของบ้านที่ท่านอาศัยอยู่
- บ้านตนเอง
 - บ้านของคู่สมรส
 - บ้านของบุตร
 - บ้านของญาติ
 - บ้านเช่า
 - อื่น ๆ โปรดระบุ.....
4. จำนวนสมาชิกในครอบครัวมีทั้งหมด.....คน
5. การปฏิบัติศาสนกิจของท่าน (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ไปวัด โบสถ์ สุเหร่า เป็นประจำ
 - ฟังเทศน์ คำสอนทางศาสนา
 - สวดมนต์
 - ถือนศีล
 - ทำบุญ ใส่น้ำตม
 - ร่วมพิธีในวันสำคัญต่าง ๆ ทางศาสนา
6. ความสม่ำเสมอในการปฏิบัติศาสนกิจ (ท่านได้เข้าร่วมพิธีกรรมทางศาสนาในวันสำคัญ ๆ มากน้อยเพียงใด)
- ไม่เคยปฏิบัติเลย
 - ปฏิบัติเป็นบางครั้ง
 - ปฏิบัติเป็นประจำ
7. งานบ้านที่ท่านเป็นผู้รับผิดชอบ (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ทำงานบ้าน
 - เลี้ยงหลาน
 - ดูแลต้นไม้
 - ดูแลสัตว์เลี้ยง
 - ซ่อมแซมบ้านและเครื่องใช้ภายในบ้าน
 - ฝ้าบ้าน
 - ไม่ได้กำหนด
 - ไม่ได้ทำ
 - อื่น ๆ โปรดระบุ.....
8. การพบปะเพื่อนฝูงของท่าน
- ไม่มีการพบปะ
 - มีเป็นครั้งคราว
 - มีเป็นประจำ

9. ท่านใช้เวลาว่างพักผ่อนหย่อนใจด้วยวิธี (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- อ่านหนังสือ
- ดูโทรทัศน์
- ฟังวิทยุ
- ทำบุญ/ฟังเทศน์
- นอนพักผ่อนอยู่กับบ้าน
- เลี้ยงสัตว์
- งานประดิษฐ์ต่างๆ
- พบปะเพื่อนฝูง
- อื่น ๆ โปรดระบุ.....

ตอนที่ 4 ระดับการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุของแรงงานนอกระบบในมิติต่างๆ

ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน ท่านได้มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุในมิติต่างๆเหล่านี้หรือไม่ โดยแบ่งระดับของการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ ดังนี้

ไม่ได้ทำ หมายถึง ท่านไม่ได้มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ ในด้านนั้น

ทำ หมายถึง ท่านมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุในด้านนั้นแล้ว

ตอนที่ 4 ก. การเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุในมิติทางสังคม

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างที่ท่านต้องการเลือก และตรงตามความเป็นจริง

ด้านบทบาทและสถานภาพที่เปลี่ยนแปลงไป		การเตรียมความพร้อม	
		ทำ	ไม่ได้ทำ
1.	ปรับบทบาทเป็นผู้ให้คำปรึกษาของคนรอบคร้ว		
2.	ปรับบทบาทเป็นปู่ย่าตายายของลูกหลาน		
3.	ปรับบทบาทและสภาพความเป็นอยู่ในครอบครัวหลังเข้าสู่วัยสูงอายุ		
4.	ยอมรับบทบาทพึ่งพิงบุตรหลาน เช่น พึ่งพิงบุตรหลานในการทำกิจกรรม ต่าง ๆ แทนการเป็นผู้เลี้ยงดู		
5.	ยอมรับบทบาทผู้อาศัย		
6.	วางแผนในการปรับตัวเพื่อให้พร้อมที่จะเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ		
7.	ลดบทบาทต่าง ๆ ทางสังคมลง		
8.	ลดกิจกรรมงานสังคมลง		
9.	ลดความรับผิดชอบจากหน้าที่การงานในปัจจุบัน		
10.	ยอมรับการได้รับการนับถือจากผู้อื่นที่น้อยลง		
11.	ยอมรับการเปลี่ยนแปลงหรือสูญเสียอำนาจในหน้าที่การงานที่น้อยลง		
ด้านสัมพันธภาพในครอบครัว ชุมชน สังคม		การเตรียมความพร้อม	
		ทำ	ไม่ได้ทำ
1.	ทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับสมาชิกในครอบครัว		
2.	ปรึกษาหารือร่วมกับสมาชิกภายในครอบครัวเกี่ยวกับกิจกรรมที่จะทำร่วมกัน		
3.	นัดพบปะสังสรรค์ระหว่างญาติพี่น้อง		
4.	เป็นผู้ให้คำปรึกษาปัญหาแก่สมาชิกในครอบครัว		
5.	ให้ความช่วยเหลือสมาชิกในครอบครัวในฐานะเป็นผู้อาวุโสที่สุด		

6.	สร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลต่างวัยในครอบครัว เช่น ปู่ย่าตายายกับลูกหลาน		
7.	สนับสนุนและส่งเสริมให้มีกิจกรรมเกิดขึ้นภายในครอบครัว ชุมชน และสังคม		
8.	เข้าร่วมกิจกรรมก่อนหยุดทำงานประจำ เพื่อสร้างสัมพันธ์ภาพ		
9.	ทำกิจกรรมต่างๆ ในชุมชนเพื่อเป็นการสร้างความสามัคคีและเพื่อเกิดมิตรภาพในชุมชน		
ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม		การเตรียมความพร้อม	
		ทำ	ไม่ได้ทำ
1.	เข้าวัดเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา เช่น ฟังเทศน์ ปฏิบัติธรรม งานผ้าป่า งานกุฐิน งานบวช		
2.	เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ในการบำเพ็ญประโยชน์ เพื่อสังคมภายหลังเข้าสู่วัยสูงอายุ		
3.	เข้าร่วมเป็นสมาชิกสมาคมหรือกลุ่มต่างๆ และได้ไปร่วมกิจกรรมของกลุ่มต่างๆ อยู่เสมอ		
4.	เข้าร่วมเป็นอาสาสมัครบำเพ็ญประโยชน์ให้สังคมเพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจในบั้นปลายชีวิต		

ด้านสวัสดิการ		การเตรียมความพร้อม	
		ทำ	ไม่ได้ทำ
1.	ซื้อกรมธรรม์ไว้เพื่อเป็นหลักประกันด้านสุขภาพ		
2.	เข้าร่วมโครงการการขยายความคุ้มครองประกันสังคมสู่แรงงานนอกระบบ (มาตรา 40/มาตรา39)		
3.	เข้าร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่มงานฌาปนกิจของหน่วยงานและชุมชน		
4.	ศึกษาเกี่ยวกับสวัสดิการเงินช่วยเหลือต่างๆ ที่ผู้สูงอายุควรได้รับ		
ด้านการใช้เวลาว่างและงานอดิเรก		การเตรียมความพร้อม	
		ทำ	ไม่ได้ทำ
1.	พบปะสังสรรค์ และใช้เวลาว่างในการทำกิจกรรมภายในกลุ่มเพื่อนภายหลังเข้าสู่วัยสูงอายุ		
2.	ทดลองทำงานอดิเรกหลายๆ อย่าง เพื่อพิจารณาว่ากิจกรรมแบบไหนที่เหมาะสมกับตนเอง		
3.	เข้าอบรมระยะสั้นเกี่ยวกับกิจกรรมที่ชอบและสนใจเพื่อเป็นงานอดิเรกเมื่อเข้าสู่ วัยสูงอายุ		
4.	เลี้ยงสัตว์/ปลูกต้นไม้ เพื่อเตรียมสร้างความเพลิดเพลินภายหลังเข้าสู่วัยสูงอายุ		

ตอนที่ 4 ข. การเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุในมิติเศรษฐกิจ

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างที่ท่านต้องการเลือก และตรงตามความเป็นจริง

ด้านการวางแผนการเงินล่วงหน้า		การเตรียมความพร้อม	
		ทำ	ไม่ได้ทำ
1.	จัดการหนี้สินที่มีอยู่ก่อนหยุดการทำงาน		
2.	ฝึกหัดทำบัญชีรายจ่ายในแต่ละเดือน		
3.	ลดรายจ่ายที่ฟุ่มเฟือย		
4.	วางแผนที่จะนำเงินที่ได้จากการทำงานไปลงทุนเพื่อให้เกิดความมั่นคงในชีวิตหลังหยุดทำงาน		
5.	ประเมินรายรับรายจ่ายของตนเองภายหลังหยุดทำงาน		
6.	ทำบัญชีรายรับรายจ่ายภายในครอบครัวเป็นประจำ		
7.	วางแผนการใช้เงินที่ได้รับ หลังหยุดการทำงานไว้เป็นอย่างดี		
8.	สรรหาวิธีลดรายจ่ายที่ฟุ่มเฟือยภายหลังหยุดทำงาน		
9.	สำรวจทรัพย์สินหรือหนี้สินที่ต้องรับผิดชอบ ภายหลังหยุดทำงาน		

10.	วางแผนเพิ่มรายรับหรือลดรายจ่ายลงไว้ล่วงหน้า		
11.	ฝึกใช้เงินภายในงบประมาณที่จะได้จากภายหลังหยุดทำงาน		
12.	ศึกษาเกี่ยวกับกฎหมายทางด้านทรัพย์สิน เช่น กฎหมายมรดก การทำพินัยกรรม		
13.	คิดจะแบ่งทรัพย์สิน ให้กับบุตรหลานหรือบุคคลที่ตั้งใจไว้เมื่อสูงอายุ		
14.	จัดแบ่งเงิน สำหรับค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าอาหาร ค่าเสื้อผ้า ค่ายารักษาโรคแยกไว้เป็นส่วนๆ		
ด้านการเตรียมการออม		การเตรียมความพร้อม	
		ทำ	ไม่ได้ทำ
1.	สะสมเงินฝากกับธนาคารหรือสหกรณ์ออมทรัพย์		
2.	สะสมเงินไว้ใช้จ่ายภายหลังหยุดการทำงานเป็นจำนวนเพียงพอ		
3.	สะสมทรัพย์ในรูปแบบการฝากสะสม เช่น การซื้อพันธบัตร การเล่นหุ้น ทำประกันสะสมทรัพย์		
4.	เตรียมสำรองเงินไว้ใช้จ่ายยามฉุกเฉินหรือยามเจ็บป่วยภายหลังหยุดการทำงานลง		
5.	สะสมเงินไว้กับกลุ่มแชร์ในกลุ่มเพื่อน		
6.	ฝากเงินกับกลุ่มออมทรัพย์ที่จัดตั้งขึ้นในชุมชน		
7.	สะสมเงินจากรายได้อื่นๆ นอกเหนือจากเงินเดือนประจำ เช่น เงินปันผล ดอกเบี้ย เงินฝาก เงินค่าเช่า		
ด้านการประกอบอาชีพอิสระที่เหมาะสมกับวัย		การเตรียมความพร้อม	
		ทำ	ไม่ได้ทำ
1.	วางแผนที่จะนำเงินที่ได้รับจากการทำงาน ไปลงทุนเพื่อให้เกิดความมั่นคงในชีวิตหลังเข้าสู่วัยสูงอายุ		
2.	ประกอบอาชีพเสริมเพื่อเป็นอาชีพหนึ่งไว้รองรับเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ		
3.	วางแผนหางานทำที่เหมาะสมกับวัย เพื่อให้มีรายได้ภายหลังเข้าสู่วัยสูงอายุ		
4.	ประกอบอาชีพเสริมนอกเหนือจากงานประจำ เพื่อให้มีรายได้เพิ่มขึ้น เช่น ค่าขาย เป็นที่ปรึกษาของหน่วยงานต่าง ๆ หรือทำงานพิเศษที่ท่านมีความถนัดหรือมีความสามารถ		
5.	ฝึกอบรมด้านวิชาชีพ เพื่อประกอบอาชีพในการเสริมรายได้สำหรับวัยสูงอายุ		
6.	หารายได้อื่น ๆ นอกเหนือจากเงินเดือนประจำ เช่น เงินปันผล ดอกเบี้ย เงินฝาก เงินค่าเช่า เป็นต้น		

ตอนที่ 4 ค. การเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุในมิติสุขภาพ
คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างที่ท่านต้องการเลือก และตรงตามความเป็นจริง

— ด้านการเสริมสร้างความแข็งแรงด้านร่างกายและสุขภาพ		การเตรียมความพร้อม	
		ทำ	ไม่ได้ทำ
1.	ออกกำลังกายเพื่อเตรียมการเป็นผู้สูงอายุ		
2.	รับประทานอาหารที่มีกากใยสูง ประเภทผักใบเขียวและผลไม้ต่าง ๆ		
3.	เรียนรู้การทำอาหารด้วยตนเองสำหรับวัยสูงอายุ		
4.	พบแพทย์เพื่อตรวจสุขภาพตนเองก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุ		
5.	ดื่มน้ำอย่างน้อยวันละ 8- 12 แก้ว		
6.	ดื่มนมเป็นประจำ		
7.	เลือกรับประทานอาหารให้ถูกหลักโภชนาการ (ครบ 5 หมู่)		

8.	ตรวจสอบสุขภาพร่างกายประจำปีเป็นประจำ		
9.	นอนหลับอย่างน้อย 6-8 ชั่วโมงต่อคืน		
10.	เมื่อเจ็บป่วยท่านไปพบแพทย์และรับประทานยา		
11.	ควบคุมน้ำหนักให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน		
12.	ระมัดระวังการเกิดอุบัติเหตุ เช่น การหกล้ม การเกิดอัคคีภัย		
13.	บริโภคอาหารตรงตามเวลาและครบตามมื้ออาหาร		
ด้านการเสริมสร้างความแข็งแรงด้านร่างกายและสุขภาพ		การเตรียมความพร้อม	
		ทำ	ไม่ได้ทำ
14.	ดื่มเครื่องดื่มหรืออาหารเสริมบำรุงสุขภาพ		
15.	รับประทานวิตามินบำรุงสุขภาพ		
16.	ขยับร่างกาย/ปัสสาวะ เป็นเวลาทุกครั้งเมื่อมีอาการปวดถ่าย ไม่กลั้น		
ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมที่ส่งเสริมการรักษาร่างกายและสุขภาพ		การเตรียมความพร้อม	
		ทำ	ไม่ได้ทำ
1.	เข้าร่วมกิจกรรมการออกกำลังกาย เช่น แอโรบิก รำมวยจีน รำไทเก๊ก รำกระบอง เดิน-วิ่ง		
2.	ปรึกษาเกี่ยวกับการดูแลตัวเองของผู้สูงอายุจากศูนย์ Hot-line หรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีการให้บริการ		
3.	ปรึกษาแพทย์เฉพาะทาง เพื่อขอคำแนะนำเกี่ยวกับร่างกาย และสุขภาพของวัยผู้สูงอายุ		
4.	เข้าอบรมเกี่ยวกับการรักษาร่างกายและสุขภาพของวัยผู้สูงอายุ		
ด้านการเตรียมความพร้อมด้านจิตใจ		การเตรียมความพร้อม	
		ทำ	ไม่ได้ทำ
1.	อ่านหนังสือธรรมะหรืออื่น ๆ เพื่อใช้ศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ		
2.	ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงด้านจิตใจเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุเป็นประจำ		
3.	ฝึกสมาธิ ศึกษาธรรมะหรืออื่น ๆ เป็นประจำ เพื่อเป็นการสงบสติอารมณ์		
4.	ไปวัด/โบสถ์/มัสยิด หรือปฏิบัติธรรมเป็นประจำเพื่อเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ		
5.	ฟังวิทยุหรือดูโทรทัศน์เกี่ยวกับรายการทางด้านจิตใจเป็นประจำ เช่น รายการธรรมะ		
6.	เตรียมใจที่จะเผชิญกับภาวะไม่สุขสบายจากความเสื่อมของร่างกาย เช่น อาการปวดข้อ		
7.	เตรียมจิตใจให้ยอมรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภายหลังจากการเลิกทำงานและเข้าสู่วัยสูงอายุ		
8.	เตรียมจิตใจยอมรับสภาพความเป็นจริงของชีวิต ว่าต้องมีการเกิด แก่ เจ็บ ตาย		
9.	สำรวจตนเองถึงการกระทำของตนที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมและรู้สึกภูมิใจในความสำเร็จที่ได้รับ		
10.	ฝึกการลดความเครียด ความวิตกกังวลด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น อ่านหนังสือ ฟังเพลง นั่งสมาธิ เป็นต้น		
ด้านการพึ่งพิงตนเอง		การเตรียมความพร้อม	
		ทำ	ไม่ได้ทำ
1.	กำหนดความสามารถของตนเองในการทำกิจกรรมต่าง ๆ หลังจากเลิกทำงานหรือเข้าสู่วัยสูงอายุ		
2.	เตรียมพัฒนาการดำเนินชีวิตให้เหมาะสมด้วยการพึ่งพาตนเองให้ได้มากที่สุด		
3.	ทำกิจวัตรประจำวันด้วยตัวเองอย่างเป็นปกติ เช่น การรับประทานยา การทำความสะอาดร่างกาย		
4.	เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของครอบครัวและสังคมตามปกติ เพื่อให้รู้สึกที่สามารถพึ่งพาตนเองได้		

ด้านรักษาและติดตามข้อมูลด้านสุขภาพและจิตใจ		การเตรียมความพร้อม	
		ทำ	ไม่ได้ทำ
1.	พูดคุยเรื่องการเตรียมตัวดูแลรักษาสุขภาพตนเอง เมื่อต้องเข้าสู่วัยสูงอายุกับเพื่อนที่อยู่ในวัยเดียวกัน		
2.	ศึกษาหลักโภชนาการสำหรับผู้สูงอายุเป็นประจำ		
3.	อ่านหนังสือเกี่ยวกับผู้สูงอายุเป็นประจำ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต		
4.	ฟังวิทยุหรือดูโทรทัศน์เกี่ยวกับรายการที่ให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพเป็นประจำ		
5.	เตรียมหาความรู้ในการดูแลสุขภาพ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดโรคเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ		

ตอนที่ 4 ง. การเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุในมิติที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม
คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างที่ท่านต้องการเลือก และตรงตามความเป็นจริง

ด้านสถานที่อยู่อาศัยและผู้ร่วมอาศัย		การเตรียมความพร้อม	
		ทำ	ไม่ได้ทำ
1.	ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับที่พักอาศัยภายหลังเข้าสู่วัยสูงอายุ เช่น บ้านสำหรับผู้สูงอายุ บ้านเช่า		
2.	เตรียมสถานที่อยู่อาศัย ภายหลังเข้าสู่วัยสูงอายุ		
3.	ศึกษาเกี่ยวกับลักษณะของที่อยู่อาศัยที่ปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุเป็นอย่างดี		
4.	ศึกษาเกี่ยวกับการคมนาคมระหว่างบ้านของท่านกับสถานที่บริการสาธารณสุขว่ามีความสะดวกเป็นอย่างไร เช่น โรงพยาบาล สถานีอนามัย เป็นต้น		
ด้านการปรับปรุงสภาพที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับวัย		การเตรียมความพร้อม	
		ทำ	ไม่ได้ทำ
1.	พยายามที่จะเรียนรู้การซ่อมแซมอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ชำรุดภายในบ้านด้วยตนเอง		
2.	เตรียมห้องไว้สำหรับตนเองหลังเข้าสู่วัยสูงอายุ		
3.	หมู่บ้าน/ชุมชนที่ท่านพักอาศัย มีเพื่อนบ้านที่ดีเป็นจำนวนมาก		
4.	ปรับปรุงสภาพที่อยู่อาศัยเพื่อความปลอดภัยจากอุบัติเหตุกับผู้สูงอายุเป็นอย่างมาก เช่น พื้นห้องน้ำจะต้องเป็นพื้นที่ไม่ลื่น มีแสงสว่างภายในบ้านเพียงพอ เป็นต้น		
5.	จัดเตรียมอุปกรณ์อำนวยความสะดวกในสถานที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุเป็นอย่างดี เช่น ราวจับบันได ราวยึดเกาะเวลาลุกนั่งในห้องน้ำ โถส้วม เป็นต้น		
6.	จัดเตรียมที่อยู่อาศัยให้อยู่ห่างไกลจากผง ฝุ่นละออง ควั่นพิษ และมีอากาศถ่ายเทสะดวก		
ด้านการบริการสาธารณะที่เหมาะสมและเอื้ออำนวยต่อการดำเนินชีวิตผู้สูงวัยจากภาครัฐ		การเตรียมความพร้อม	
		ทำ	ไม่ได้ทำ
1.	ศึกษากฎหมายที่ดินและที่อยู่อาศัย		
2.	ศึกษาสวัสดิการเงินกู้ที่รัฐเป็นผู้จัดให้		
3.	วางแผนกู้เงินสวัสดิการหรือเตรียมเงินที่จะสร้างที่อยู่อาศัยที่รัฐจัดให้		
4.	ศึกษาการใช้บริการของรัฐและเอกชนในด้านที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุ		

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ภาคผนวก ค

ผลการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๑ ก. ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล

จากการทดสอบแบบสอบถาม (Pre-Test) โดยนำเอาแบบสอบถามที่ได้ร่าง เรียบเรียงคำถามไปทดลองสัมภาษณ์ เพื่อประเมินคุณภาพของแบบสอบถาม ซึ่งในที่นี้ใช้กลุ่มตัวอย่างในการทดสอบแบบสอบถามจำนวน ๓๐ คน พบว่า ข้อคำถามเกี่ยวกับบุคลิกภาพจำนวน ๓๖ ข้อ ในตอนที่ ๑ ก. ที่ได้มีการคละข้อคำถามก่อนนำไปใช้ในการทดสอบแบบสอบถาม เมื่อนำไปทดสอบความตรง (Validity) ผ่านการทดสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ที่อิงกับการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) ปรากฏว่าเมื่อพิจารณาข้อคำถามจาก Rotated Component Matrix จะเหลือข้อคำถามที่สามารถใช้ได้จำนวน ๑๕ ข้อ แบ่งเป็น

ข้อคำถามในมิติที่ ๑ ที่แสดงถึงลักษณะบุคลิกภาพแบบเก็บตัว - แสดงตัว มีข้อคำถามที่มีความตรงจำนวน ๖ ข้อ ได้แก่ข้อคำถามข้อ ๕, ๑๔, ๒๓, ๓๔, ๓๕ และ ๓๖

ข้อคำถามในมิติที่ ๒ ที่แสดงถึงลักษณะบุคลิกภาพแบบมั่นคง-หวั่นไหว มีข้อคำถามที่มีความตรงจำนวน ๙ ข้อ ได้แก่ข้อคำถามข้อ ๑, ๒, ๙, ๑๑, ๑๖, ๑๘, ๒๐, ๒๕ และ ๒๙

สืบเนื่องจากข้างต้น ในขั้นตอนต่อไปได้มีการพิจารณาค่าความเที่ยง (Reliability) ของข้อคำถามที่ผ่านการตรวจสอบความตรงข้างต้นมาแล้วโดยจำแนกเป็นมิติดังนี้

ข้อคำถามในมิติที่ ๑ ที่แสดงถึงลักษณะบุคลิกภาพแบบเก็บตัว - แสดงตัว มีข้อคำถามที่มีความตรงจำนวน ๖ ข้อ ได้แก่ ข้อ ๕, ๑๔, ๒๓, ๓๔, ๓๕, ๓๖ ปรากฏว่ามีข้อคำถามที่มีความเที่ยงจำนวน ๓ ข้อ ได้แก่ข้อ ๒๓, ๓๕, ๓๖ โดยมีค่า Cronbach's Alpha เท่ากับ ๐.๗๒๔

ข้อคำถามในมิติที่ ๒ ที่แสดงถึงลักษณะบุคลิกภาพแบบมั่นคง - หวั่นไหว มีข้อคำถามที่มีความตรงจำนวน ๙ ข้อ ได้แก่ข้อ ๑, ๒, ๙, ๑๑, ๑๖, ๑๘, ๒๐, ๒๕, ๒๙ ผลปรากฏว่าข้อคำถามทั้งหมดไม่โดนตัดทิ้งเลย สามารถนำไปใช้ได้ทั้งหมด โดยมีค่า Cronbach's Alpha เท่ากับ ๐.๘๑๔

ดังนั้นในการตรวจสอบความตรงและความเที่ยงจะได้ข้อคำถามทั้งหมดที่สามารถใช้ในการวัดจำนวน ๑๒ ข้อ ได้แก่ข้อ ๑, ๒, ๙, ๑๑, ๑๖, ๑๘, ๒๐, ๒๕, ๒๙, ๒๓, ๓๔, ๓๕, ๓๖ แต่พบว่าข้อคำถามมีจำนวนมากเกินไป ซึ่งอาจเป็นอุปสรรคต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ เช่น การใช้ระยะเวลาค่อนข้างนานในการสัมภาษณ์ ซึ่งอาจรบกวนวิถีชีวิตของกลุ่มตัวอย่างมากเกินไป จึงเลือกตัดคำถามออกไปจำนวน ๒ ข้อ โดยในการตัดจะคำนึงถึงค่า Cronbach's Alpha ที่เกิน ๐.๗ ผลปรากฏว่ามีการตัดคำถามข้อ ๑ และ ๑๖ ออกไป จากข้อคำถามในมิติที่ ๑ โดยตัดคำถามข้อที่มีค่า Cronbach's Alpha มากที่สุด ๒ อันดับออก ซึ่งจะทำให้ค่า Cronbach's Alpha เท่ากับ ๐.๘๓๐ โดยเหตุผลที่เลือกตัดข้อคำถามในมิติที่ ๑ เพราะเหตุผล ๒ ประการ ได้แก่ ๑. ข้อคำถามในมิติที่ ๑ มีจำนวนน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับมิติแรก ๒. การตัดคำถามข้อใดข้อหนึ่งในมิติที่ ๑ ออกไปจะทำให้ค่า Cronbach's Alpha ของชุดข้อคำถามที่แสดงถึงบุคลิกภาพแบบเก็บตัว - แสดงตัวมีค่าไม่ถึง ๐.๗๐ และจะส่งผลให้ข้อคำถามชุดนั้นใช้การไม่ได้ จึงทำให้ไม่สามารถตัดทิ้งได้ สรุปได้ว่าในการวัดบุคลิกภาพใช้คำถามในการวัดจำนวน ๑๐ ข้อ ได้แก่

ข้อคำถามในมิติที่ ๑ สะท้อนบุคลิกภาพแบบเก็บตัว-แสดงตัว มีจำนวน ๓ ข้อ ได้แก่ข้อคำถามข้อ ๒๓, ๓๕, ๓๖

ข้อคำถามในมิติที่ ๒ สะท้อนบุคลิกภาพแบบมั่นคง-หวั่นไหว มีจำนวน ๗ ข้อ ได้แก่ข้อคำถามข้อ ๒, ๙, ๑๑, ๑๘, ๒๐, ๒๕, ๒๙

เมื่อได้ข้อคำถามข้างต้นแล้ว นำมาพิจารณาเนื้อหา การใช้ภาษาในแต่ละประโยคให้มีความเหมาะสม พบว่าคำถามข้อ ๙, ๑๘, ๒๐, ๒๕, ๒๙, ๒๓ ไม่มีการปรับแก้ในเชิงการใช้ภาษา แต่มีการปรับแก้ในข้อที่ ๒, ๑๑, ๓๕, ๓๖ ดังมีรายละเอียดการปรับแก้ดังนี้

คำถามข้อ ๒. “ท่านสะเทือนใจง่าย”

ปรับแก้เป็น “ท่านมักสะเทือนใจง่าย” เพราะการเติมคำว่า “มัก” แสดงถึงความเป็นกิจวัตรและอุปนิสัย ซึ่งวัดง่ายกว่าท่านสะเทือนใจง่าย ซึ่งทำให้ผู้ตอบสับสนว่าสะเทือนใจในช่วงระยะเวลาใดของชีวิต

คำถามข้อ ๑๑ “ท่านรู้สึกน้อยใจง่าย”

แก้ไขเป็น “ท่านมักน้อยใจใจง่าย” เพราะการเติมคำว่า “มัก” แสดงถึงความเป็นกิจวัตรและอุปนิสัย ซึ่งวัดได้ง่ายกว่า ท่านรู้สึกน้อยใจง่าย ซึ่งทำให้ผู้ตอบสับสนว่าสับสนในช่วงระยะเวลาใดของชีวิต

คำถามข้อ ๓๕ “ท่านชอบแสวงหาสิ่งทีรับร้อนและตื่นตื่นทำ”

ปรับแก้เป็น “ท่านชอบแสวงหาสิ่งทีรับร้อนและตื่นตื่นทำ” เพื่อให้เกิดความแตกต่างอย่างเด่นชัดกับข้อคำถามที่ว่า “ท่านชอบทำสิ่งต่างๆ ที่ทำให้เกิดความตื่นตื่น” ซึ่งมีความคล้ายคลึงกันมาก แต่ไม่สามารถตัดข้อใดทิ้งได้ เพราะอยู่ในมิติที่ ๒ บุคลิกภาพมั่นคง - หวั่นไหว ซึ่งมีคำถามที่ใช้วัดทั้งหมด ๓ ข้อ การตัดข้อใดข้อหนึ่งจะทำให้ไม่มีความเชื่อมั่นหรือ Cronbach's Alpha น้อยกว่า ๐.๗

คำถามข้อ ๓๖ “ท่านชอบทำสิ่งต่างๆ ที่ทำให้เกิดความตื่นตื่น”

ปรับแก้เป็น “ท่านมักชอบทำสิ่งทีทำให้เกิดความตื่นตื่น” เพื่อให้เกิดความกระชับของข้อคำถาม

ตอนที่ ๑ ค. ข้อมูลพื้นฐานด้านสุขภาพ

จากคำถามข้อ ๑ ในตอนที่ ๑ ค. ซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านสุขภาพของแรงงานนอกระบบ พบว่าในการทดสอบแบบสอบถามโดยการสัมภาษณ์ตามแนวคำถามในแบบสอบถาม ปรากฏว่าตัวเลือกที่ได้จัดเตรียมไว้ยังไม่ครอบคลุม กลุ่มตัวอย่างบางรายตอบในสิ่งที่นอกเหนือจากที่กำหนดตัวเลือกไว้ ซึ่งวิธีการนี้เป็นการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) กล่าวคือ ในการตรวจสอบเนื้อหาของแบบสอบถามที่ใช้ในการทำ Pre-Test นั้นยังไม่ครอบคลุมขอบเขตพฤติกรรมสุขภาพที่ต้องการจะวัด ดังนั้นจึงเห็นควรให้มีการปรับแก้ โดยเพิ่มตัวเลือก เจ็บป่วยเล็กน้อย แต่จำเป็นต้องพบแพทย์ เข้าไปเพื่อให้ครอบคลุมขอบเขตพฤติกรรมที่ต้องการวัด ดังปรากฏข้อคำถามแบบสมบูรณ์ดังนี้

๑. ในระยะเวลา ๑ ปีที่ผ่านมา ท่านเคยเจ็บป่วยหรือไม่

- ไม่เจ็บป่วยเลย
- เจ็บป่วยเล็กน้อย แต่ไม่ต้องพบแพทย์
- เจ็บป่วยเล็กน้อย แต่จำเป็นต้องพบแพทย์
- เจ็บป่วยบ่อย ต้องพบแพทย์เป็นประจำ

ตอนที่ ๑ ง. ข้อมูลพื้นฐานด้านสังคม

เมื่อได้ทำการทดสอบแบบสอบถาม พบว่าในข้อ ๑ ตอนที่ ๑ ง. ซึ่งถามว่า “เมื่อท่านมีอายุ ๖๐ ปี ท่านอยากจะอยู่กับใคร (เรียงลำดับ ๑-๓)” มีอุปสรรคในการตอบ ทำให้ข้อมูลที่ได้อาจไม่สมบูรณ์และนำไปสู่ข้อมูลที่มีคุณภาพน้อย กล่าวคือ ผู้ตอบโดยส่วนใหญ่มักเลือกที่จะตอบเพียง ๑ ข้อมากกว่า ไม่นิยมเรียงลำดับนัก ดังนั้นเพื่อแก้ปัญหาข้อคำถามที่อาจนำไปสู่ข้อมูลที่ไม่มีความน่าเชื่อถือ จึงเห็นควรแก้ไขรูปแบบการตอบจากการให้เรียงลำดับ โดยเปลี่ยนเป็นการให้เลือกตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ มีรายละเอียดดังนี้ “๑. เมื่อท่านมีอายุ ๖๐ ปี ท่านอยากจะอยู่กับใคร (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)”

จากคำถามข้อ ๑ และ ๒ ในตอนที่ ๑ ค. ซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านสังคม พบว่าในทดสอบแบบสอบถาม โดยการสัมภาษณ์ตามแนวคำถามในแบบสอบถาม ปรากฏว่าตัวเลือกที่ได้จัดเตรียมไว้ยังไม่ครอบคลุม กลุ่มตัวอย่างบางรายตอบในสิ่งที่นอกเหนือจากที่กำหนดตัวเลือกไว้ ซึ่งวิธีการนี้เป็นการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) กล่าวคือ ในการตรวจสอบเนื้อหาของแบบสอบถามที่ใช้ในการทำ Pre-Test นั้นยังไม่ครอบคลุมขอบเขตพฤติกรรมที่ต้องการจะวัด ดังนั้นจึงเห็นควรให้มีการปรับแก้ โดยเพิ่มตัวเลือก อยู่กับบิดาและ / หรือมารดา เข้าไปเพื่อให้ครอบคลุมขอบเขตพฤติกรรมที่ต้องการวัด ดังปรากฏข้อคำถามแบบสมบูรณ์ดังนี้

๑. เมื่อท่านมีอายุ ๖๐ ปี ท่านอยากจะอยู่กับใคร (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)

- อยู่คนเดียว
- อยู่กับบุตรชาย
- อยู่กับบุตรสาว
- อยู่กับคู่สมรส
- อยู่กับคู่สมรสและบุตร
- อยู่กับบิดาและ / หรือมารดา

- อยู่กับญาติพี่น้อง
- อยู่กับเพื่อน
- อยู่บ้านพักคนชรา
- ยังไม่ได้คิด
- อื่น ๆ (โปรดระบุ)

๒. ท่านคาดว่าเมื่อท่านมีอายุ ๖๐ ปี ท่านจะอยู่กับใคร (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)

- อยู่คนเดียว
- อยู่กับบุตรชาย
- อยู่กับบุตรสาว
- อยู่กับคู่สมรส
- อยู่กับคู่สมรสและบุตร
- อยู่กับบิดาและ / หรือมารดา
- อยู่กับญาติพี่น้อง
- อยู่กับเพื่อน
- อยู่บ้านพักคนชรา
- ยังไม่ได้คิด
- อื่น ๆ (โปรดระบุ)

จากการทดสอบแบบสอบถาม (Pre-Test) จำนวน ๓๐ ชุด พบว่า ข้อคำถามเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับเพื่อนจำนวน ๑๒ ข้อ ในตอนที่ ๑ ง. ซึ่งไม่ได้มีการคละข้อถามในการเก็บข้อมูลเบื้องต้น เมื่อนำไปทดสอบความเที่ยง (Reliability) ของข้อคำถามข้างต้น ผลปรากฏว่าข้อคำถามทั้งหมดไม่มีข้อใดโดนตัดออกเลย เนื่องจากมีค่า Cronbach's Alpha เท่ากับ ๐.๘๘๓ ซึ่งแสดงถึงความเที่ยงของชุดคำถามนี้

อย่างไรก็ตาม พบว่าเมื่อพิจารณาข้อคำถามแต่ละข้อ พบว่า มีความสับสนไม่ชัดเจนในการใช้ประโยคในข้อคำถามที่ ๔ และ ๗ จึงทำให้ต้องตัดข้อคำถามทั้ง ๒ ออก แต่ก็พบว่ายังมีค่า Cronbach's Alpha เท่ากับ ๐.๘๘๕ ซึ่งมีค่าความเที่ยงที่มากพอ มีรายละเอียดของการลดทอนข้อคำถามดังนี้

คำถามข้อ ๔. ท่านมีเพื่อนสนิทอย่างน้อย ๑ คน เป็นคำถามที่วัดด้วยการจัดลำดับในลักษณะ “จริงที่สุด จริง จริงบ้างไม่จริงบ้าง จริงน้อย ไม่จริงเลย” ซึ่งก่อให้เกิดความสับสนแก่ผู้ตอบว่าหากไม่มีเพื่อนสนิท สามารถตอบว่า “ไม่จริงเลย” แต่หากมีเพื่อนสนิทตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป จะทำให้เป็นการยากที่จะวัด หรือตัดสินใจตอบได้ด้วยมาตรฐานวัดดังกล่าว เช่น คนที่มีเพื่อนสนิท ๑๐ กับ ๑ คน ก็ต้องตอบจริงที่สุด เพราะเขาทั้งสองคนมีเพื่อนสนิทอย่างน้อย ๑ คนเช่นเดียวกัน

คำถามข้อ ๗. ท่านไม่รู้จักเพื่อนบ้านเลย เป็นคำถามที่วัดด้วยการจัดลำดับในลักษณะ “จริงที่สุด จริง จริงบ้างไม่จริงบ้าง จริงน้อย ไม่จริงเลย” ซึ่งก่อให้เกิดความสับสนแก่ผู้ตอบว่าหากไม่รู้จักเพื่อนบ้านเลย ก็สามารถเลือกตอบ “จริงที่สุดได้” แต่คนที่ตอบว่ามีเพื่อนบ้าน ๒๐ คน กับ ๑ มันไม่สามารถนำค่าเหล่านี้ไปเปรียบเทียบได้ว่า “จริงที่สุด จริง จริงบ้างไม่จริงบ้าง จริงน้อย” มีช่วงความต่างที่ถูกกำกับด้วยจำนวนเพื่อนบ้านเท่าใด จึงยากแก่การตัดสินใจในการตอบ

จากข้างต้นในการตรวจสอบความตรงและความเที่ยงจะได้ข้อคำถามทั้งหมดที่เหมาะสมในการวัด จำนวน ๑๐ ข้อ ได้แก่ข้อ ๑-๓, ๕-๑๐, ๑๒ แต่พบว่าข้อคำถามมีจำนวนมากเกินไป ซึ่งอาจเป็นอุปสรรคต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ เช่น การใช้ระยะเวลาค่อนข้างนานในการสัมภาษณ์ อาจรบกวนวิถีชีวิตของกลุ่มตัวอย่างมากเกินไป อีกทั้งในนิยามได้มีการจำแนกเพื่อนเป็น ๔ แบบได้แก่เพื่อนสนิท เพื่อนร่วมกิจกรรม เพื่อนร่วมงาน เพื่อนบ้าน จึงเลือกตัดคำถามออกไปจำนวน ๒ ข้อ เพื่อให้คำถามที่ใช้วัดเพื่อนแต่ละประเภทมีจำนวนที่เท่ากัน (อย่างละ ๒ ข้อ) และทำให้ข้อคำถามลดลง โดยในการตัดจะคำนึงถึงค่า Cronbach's Alpha ที่เกิน ๐.๗ ผลปรากฏว่ามีการตัดคำถามข้อ ๓ และ ๗ ออกไป ค่า Cronbach's Alpha เท่ากับ ๐.๘๗๘ ซึ่งถึงแม้ค่า Cronbach's Alpha จะลดลง แต่ก็ยังอยู่ในมาตรฐานของความเที่ยงที่เหมาะสมคือเกิน ๐.๗ โดยข้อคำถามที่ถูกตัดออก มีรายละเอียดดังนี้

คำถามข้อ ๓. ในวัยสูงอายุจะเป็นช่วงเวลาที่ดีที่สุดในชีวิตของท่าน

คำถามข้อ ๗ ในวัยสูงอายุของท่านจะไม่ได้รับการยกย่องจากผู้อื่น
ในขั้นสุดท้ายสรุปได้ว่า ข้อคำถามที่สามารถนำไปใช้ในการวัดทั้งหมดจำนวน ๘ ข้อ จำแนกเป็น

คำถามเกี่ยวกับเพื่อนสนิท	ข้อที่ ๑, ๒
คำถามเกี่ยวกับเพื่อนร่วมกิจกรรม	ข้อที่ ๕, ๖
คำถามเกี่ยวกับเพื่อนร่วมงาน	ข้อที่ ๘, ๙
คำถามเกี่ยวกับเพื่อนบ้าน	ข้อที่ ๑๐, ๑๒

ตอนที่ ๒ ทศนคติต่อการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่การเป็นผู้สูงอายุ

ตอนที่ ๒ ก. ทศนคติของแรงงานนอกระบบที่มีต่อการเป็นผู้สูงอายุ

จากการทดสอบแบบสอบถาม (Pre-Test) จำนวน ๓๐ ชุด พบว่า ข้อคำถามเกี่ยวกับทัศนคติของแรงงานนอกระบบที่มีต่อการเป็นผู้สูงอายุจำนวน ๑๒ ข้อในตอนที่ ๒ ก. ซึ่งไม่ได้มีการคละข้อถามในแบบสอบถามชุดที่นำไปเก็บข้อมูลเพื่อใช้ทดสอบแบบสอบถาม เมื่อนำไปทดสอบความเที่ยง (Reliability) ของข้อคำถามข้างต้น ผลปรากฏว่าข้อคำถามทั้งหมดไม่โดนตัดออกเลย เนื่องจากมีค่า Cronbach's Alpha เท่ากับ ๐.๗๕๒ ซึ่งแสดงถึงความเที่ยงของชุดคำถามนี้เนื่องจากมีค่าเกิน ๐.๗

จากข้างต้นในการตรวจสอบความตรงและความเที่ยงจะได้ข้อคำถามทั้งหมดที่สามารถใช้ในการวัดจำนวน ๑๒ ข้อ โดยไม่ได้ตัดข้อใดออกเลย แต่พบว่าข้อคำถามมีจำนวนมากเกินไป ซึ่งอาจเป็นอุปสรรคต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ เช่น การใช้ระยะเวลาค่อนข้างนานในการสัมภาษณ์ อาจารย์ทวนวิธีชีวิตของกลุ่มตัวอย่างมากเกินไป จึงเลือกตัดคำถามออกไปจำนวน ๔ ข้อ โดยในการตัดจะคำนึงถึงค่า Cronbach's Alpha ที่เกิน ๐.๗ เพื่อให้ชุดคำถามนั้นมีความเที่ยง จึงเลือกตัด ๒ ข้อที่มี Cronbach's Alpha if Item Deleted มากที่สุด ซึ่งจะทำให้ค่า Cronbach's Alpha เพิ่มขึ้น ผลปรากฏว่ามีการตัดคำถามข้อ ๒, ๔ ออกไป มีรายละเอียดดังนี้

คำถามข้อ ๒ ผู้สูงอายุเป็นผู้ที่ไร้คุณค่าต่อสังคม

คำถามข้อ ๔ การเป็นผู้สูงอายุจะทำให้ท่านขาดเพื่อน เหงา และโดดเดี่ยว

จากข้างต้น การตัดข้อคำถามทำให้ค่า Cronbach's Alpha เท่ากับ ๐.๘๒๗ ในท้ายที่สุดสรุปได้ว่าเหลือข้อคำถามที่ใช้ในการวัดทั้งหมดจำนวน ๑๐ ข้อ จำแนกเป็นคำถามข้อที่ ๑, ๒, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑ และ ๑๒

ตอนที่ ๒ ค. ทศนคติของแรงงานนอกระบบ ที่มีต่อบทบาทของบุคคล กลุ่ม องค์กรต่าง ๆ

ในการวัดทัศนคติของแรงงานนอกระบบที่มีต่อบทบาทของบุคคล กลุ่ม องค์กรต่าง ๆ ในตอนที่ ๒ ค. แบ่งข้อคำถามเป็น ๔ กลุ่ม โดยไม่ได้มีการคละข้อคำถาม

กลุ่มที่ ๑ บทบาทของประชาชน	ข้อ ๑-๖
กลุ่มที่ ๒ บทบาทของครอบครัว	ข้อ ๗-๑๓
กลุ่มที่ ๓ บทบาทของชุมชน	ข้อ ๑๔-๒๑
กลุ่มที่ ๔ บทบาทของรัฐและสังคม	ข้อ ๒๒-๒๘ มีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มที่ ๑ บทบาทของประชาชน ในข้อคำถามที่ ๑ - ๖ จากการทดสอบแบบสอบถาม (Pre-Test) พบว่า ข้อคำถามเกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อบทบาทของประชาชนที่ต้องช่วยตนเองในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ จำนวน ๖ ข้อ ซึ่งไม่ได้มีการคละข้อถามในแบบสอบถามชุดที่นำไปเก็บข้อมูลเพื่อใช้ในการทดสอบแบบสอบถาม เมื่อนำไปทดสอบความเที่ยง (Reliability) ของข้อคำถามข้างต้น ผลปรากฏว่าข้อคำถามทั้งหมดข้อคำถามที่ ๔ - ๖ จะต้องถูกตัดออก เพื่อให้ข้อคำถามชุดดังกล่าวมีค่า Cronbach's Alpha เกิน ๐.๗ ผลปรากฏว่าเมื่อตัดข้อคำถามดังกล่าวออกแล้ว โดยพิจารณาข้อที่มีค่า Cronbach's Alpha if Item Deleted มากที่สุด ๓ ข้อ พบว่าคำถามที่เหลืออยู่จะมีค่า Cronbach's Alpha เท่ากับ ๐.๗๔๕ ซึ่งแสดงว่าคำถามดังกล่าวมีความเหมาะสมเพียงพอที่จะนำไปใช้วัด กล่าวโดยสรุปคือ ข้อคำถามที่สามารถใช้ได้ ได้แก่ ข้อ ๑, ๒ และ ๓

กลุ่มที่ ๒ บทบาทของครอบครัว ในข้อคำถามที่ ๗ - ๑๓ จากการทดสอบแบบสอบถาม (Pre-Test) พบว่า ข้อคำถามเกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อบทบาทของครอบครัวในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ จำนวน ๗ ข้อ ซึ่งไม่ได้มีการคละข้อถามในแบบสอบถามชุดที่นำไปเก็บข้อมูลเพื่อใช้ในการทดสอบแบบสอบถาม เมื่อนำไปทดสอบความเที่ยง (Reliability) ของข้อคำถามข้างต้น ผลปรากฏว่าข้อคำถามทั้งหมดไม่มีข้อใดที่ถูกตัดออก โดยอิงอยู่กับค่า Cronbach's Alpha เท่ากับ ๐.๘๗๔ ซึ่งแสดงถึงความเที่ยงของชุดคำถามนี้เนื่องจากมีค่าเกิน ๐.๗

กลุ่มที่ ๓ บทบาทของชุมชน ในข้อคำถามที่ ๗ - ๑๓ จากการทดสอบแบบสอบถาม (Pre-Test) พบว่า ข้อคำถามเกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อบทบาทของชุมชนในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ จำนวน ๗ ข้อ ซึ่งไม่ได้มีการคละข้อถามในแบบสอบถามชุดที่นำไปเก็บข้อมูลเพื่อใช้ในการทดสอบแบบสอบถาม เมื่อนำไปทดสอบความเที่ยง (Reliability) ของข้อคำถามข้างต้น ผลปรากฏว่าข้อคำถามทั้งหมดไม่ต้องถูกตัดออก โดยอิงอยู่กับค่า Cronbach's Alpha เท่ากับ ๐.๙๑๘ ซึ่งแสดงถึงความเที่ยงของชุดคำถามนี้เนื่องจากมีค่าเกิน ๐.๗

กลุ่มที่ ๔ บทบาทของรัฐและสังคม ในข้อคำถามที่ ๒๒ - ๒๘ จากการทดสอบแบบสอบถาม (Pre-Test) พบว่า ข้อคำถามเกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อบทบาทของรัฐและชุมชนในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ จำนวน ๗ ข้อ ซึ่งไม่ได้มีการคละข้อถามในแบบสอบถามชุดที่นำไปเก็บข้อมูลเพื่อใช้ในการทดสอบแบบสอบถาม เมื่อนำไปทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ของข้อคำถามข้างต้น ผลปรากฏว่าข้อคำถามทั้งหมดไม่ต้องถูกตัดออก โดยอิงอยู่กับค่า Cronbach's Alpha เท่ากับ ๐.๘๗๒ ซึ่งแสดงถึงความเที่ยงของชุดคำถามนี้เนื่องจากมีค่าเกิน ๐.๗

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากข้อคำถามมีมากเกินไป ซึ่งอาจเป็นอุปสรรคต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ เช่น การใช้ระยะเวลาค่อนข้างนานในการสัมภาษณ์ อาจรบกวนวิถีชีวิตของกลุ่มตัวอย่างมากเกินไป จึงเห็นสมควรลดทอนข้อคำถามบางส่วนออก โดยในการตัดจะคำนึงถึงค่า Cronbach's Alpha ที่เกิน ๐.๗ เพื่อให้ชุดคำถามนั้นมีความเที่ยง จึงเลือกตัดข้อคำถามที่มี Cronbach's Alpha if Item Deleted มากที่สุดออกเรื่อยๆ จนได้จำนวนที่ต้องการ ซึ่งจะทำให้ค่า Cronbach's Alpha เพิ่มขึ้น ผลปรากฏว่า

กลุ่มที่ ๑ บทบาทของประชาชน ไม่มีการตัดคำถามข้อใดออก ดังนั้นจึงมีคำถามที่นำไปใช้ในการวัดจำนวน ๓ ข้อ ได้แก่ ข้อ ๑, ๒ และ ๓

กลุ่มที่ ๒ บทบาทของครอบครัว ข้อ ๗ - ๑๓ มีการตัดคำถามข้อ ๘, ๑๒ ออกไป จึงเหลือข้อคำถามที่นำไปใช้จำนวน ๕ ข้อ ได้แก่ ข้อ ๗, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๓ ซึ่งทำให้ค่า Cronbach's Alpha เท่ากับ .๘๗๗

กลุ่มที่ ๓ บทบาทของชุมชน ข้อ ๑๔ - ๒๑ มีการตัดคำถามข้อ ๑๔, ๑๕, ๒๐ ออกไป จึงเหลือข้อคำถามที่นำไปใช้จำนวน ๕ ข้อ ได้แก่ ข้อ ๑๖, ๑๗, ๑๘, ๑๙, ๒๑ ซึ่งทำให้ค่า Cronbach's Alpha เท่ากับ .๙๒๔

กลุ่มที่ ๔ บทบาทของรัฐและสังคม ข้อ ๒๒ - ๒๘ มีการตัดคำถามข้อ ๒๒, ๒๓ ออกไป จึงเหลือข้อคำถามที่นำไปใช้จำนวน ๕ ข้อ ได้แก่ ข้อ ๒๔, ๒๕, ๒๖, ๒๗, ๒๘ ซึ่งทำให้ค่า Cronbach's Alpha เท่ากับ .๘๘๘

ในขั้นตอนสุดท้าย พบว่าในการทดสอบแบบสอบถามโดยการสัมภาษณ์ตามแนวคำถามของแบบสอบถาม ปรากฏว่ายังมีความคลุมเครือของภาษาหรือใช้ภาษายากแก่การเข้าใจ จึงเห็นควรให้มีการปรับ

คำถามข้อ ๒๔-๒๘ ซึ่งเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับรัฐและสังคม โดยใส่ประธานของประโยคคือคำว่า “รัฐบาลและสังคม” ลงไป เพื่อให้เกิดความชัดเจนว่าใครควรเป็นผู้ที่มีบทบาทในการทำกิจกรรมดังกล่าว มีรายละเอียดการปรับแก้ ดังนี้

คำถามข้อ ๒๔ ควรส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้อยู่กับครอบครัวอย่างมีคุณภาพ และต่อเนื่องจนวาระสุดท้ายของชีวิต ปรับแก้เป็น รัฐบาลและสังคมควรส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้อยู่กับครอบครัวอย่างมีคุณภาพ และต่อเนื่องจนวาระสุดท้ายของชีวิต

คำถามข้อ ๒๕ ควรเตรียมการสำหรับผู้ที่เข้าสู่วัยสูงอายุให้มีความรู้ที่ถูกต้องในทุกเรื่องที่จำเป็นปรับแก้เป็น รัฐบาลและสังคมควรเตรียมการสำหรับผู้ที่เข้าสู่วัยสูงอายุให้มีความรู้ที่ถูกต้องในทุกเรื่องที่จำเป็น

คำถามข้อ ๒๖ ควรส่งเสริมและจัดบริการการศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิตทั้งการศึกษาในระบบ นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยปรับแก้เป็น รัฐบาลและสังคมควรส่งเสริมและจัดบริการการศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิตทั้งการศึกษาในระบบ นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

คำถามข้อ ๒๗ ควรสนับสนุนพัฒนากิจกรรมชมรมผู้สูงอายุและองค์กรเครือข่ายปรับแก้เป็น รัฐบาลและสังคมควรสนับสนุนพัฒนากิจกรรมชมรมผู้สูงอายุและองค์กรเครือข่าย

คำถามข้อ ๒๘ ควรส่งเสริมการผลิตและสนับสนุนสื่อทุกประเภท เพื่อผู้สูงอายุปรับแก้เป็น รัฐบาลและสังคมควรส่งเสริมการผลิตและสนับสนุนสื่อทุกประเภท เพื่อผู้สูงอายุ

ตอนที่ ๒ ง. ความต้องการการสนับสนุน ในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ

ในการวัดความต้องการการสนับสนุนในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ ในตอนที่ ๒ ง. มีข้อคำถามทั้งหมด ๒ ตอนย่อย แบ่งเป็น

กลุ่มที่ ๑ ความต้องการการสนับสนุนในภาคปฏิบัติ ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถามที่ ๑-๗

กลุ่มที่ ๒ ความต้องการความรู้ ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถามที่ ๑-๓๖

โดยไม่ได้มีการคละข้อคำถาม ผลจากการตรวจสอบความเที่ยง พบว่า

กลุ่มที่ ๑ ความต้องการการสนับสนุนในภาคปฏิบัติ จากข้อคำถามที่ ๑-๗ ในแบบสอบถามที่ใช้การทดสอบแบบสอบถาม (Pre-Test) พบว่า ข้อคำถามเกี่ยวกับความต้องการการสนับสนุนในภาคปฏิบัติ ในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ จำนวน ๗ ข้อ ซึ่งไม่ได้มีการคละข้อคำถาม เมื่อนำไปตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) ของชุดข้อคำถามข้างต้น ผลปรากฏว่าข้อคำถามทั้งหมดไม่ต้องถูกตัดออก โดยอิงอยู่กับค่า Cronbach's Alpha เท่ากับ ๐.๘๙๓ ซึ่งแสดงถึงความเที่ยงของชุดคำถามนี้เนื่องจากมีค่าเกิน ๐.๗ ซึ่งประกอบด้วยคำถามข้อที่ ๑-๗

กลุ่มที่ ๒ ความต้องการความรู้ จากข้อคำถามที่ ๑-๓๖ ในแบบสอบถามที่ใช้การทดสอบแบบสอบถาม (Pre-Test) พบว่า ข้อคำถามเกี่ยวกับความต้องการการสนับสนุนด้านความรู้ ในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ จำนวน ๓๖ ข้อ ซึ่งไม่ได้มีการคละข้อคำถาม เมื่อนำไปทดสอบความเที่ยง (Reliability) ของชุดข้อคำถามข้างต้น ผลปรากฏว่าข้อคำถามทั้งหมดไม่ต้องถูกตัดออก โดยอิงอยู่กับค่า Cronbach's Alpha เท่ากับ ๐.๙๔๓ ซึ่งแสดงถึงความเที่ยงของชุดคำถามนี้เนื่องจากมีค่าเกิน ๐.๗

อย่างไรก็ตาม คำถามในชุดที่ ๒ มากเกินซึ่งอาจเป็นอุปสรรคต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ เช่น การใช้ระยะเวลาค่อนข้างนานในการสัมภาษณ์ อาจารย์กวนวิณีชีวิตของกลุ่มตัวอย่างมากเกินไป ไปจึงทำการลดทอนจำนวนข้อคำถามลง โดยอาศัยเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้

ขั้นที่ ๑ พิจารณาความถี่ของข้อมูลที่ได้รับจากการเก็บเพื่อทดสอบแบบสอบถาม โดยพิจารณาความถี่ของการตอบ ๑ และ ๔ โดยสัญลักษณ์ดังกล่าวมีความหมาย ดังนี้

“๑ หมายถึง ไม่ต้องการความรู้เลย”

“๔ หมายถึง ต้องการความรู้มากที่สุด”

ซึ่งจะเลือกตัดข้อคำถาม ข้อที่มีความถี่ใกล้เคียงกันในการตอบของทั้ง ๒ ระดับ และมีความถี่ใกล้เคียงกับการวัดในการตอบ ๒ ต้องการน้อย และ ๓ ต้องการปานกลางด้วย คำถามที่มีความถี่ลักษณะนี้จะถูกตัดออก ส่วนคำถามที่เหลือ ซึ่งมีได้ถูกตัดออกและค่อนข้างมีความแตกต่างของความถี่ในการตอบ ๑ไม่ต้องการความรู้เลย และ ๔ ต้องการความรู้มากที่สุด จะถูกนำไปพิจารณาอีกครั้ง เพื่อดูว่าการตอบในสองกลุ่มนี้มีความแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร โดยนำข้อคำถามที่ผ่านกระบวนการข้างต้นไปตรวจสอบความเที่ยง พบว่ามีคำถามจำนวน ๒๓ ข้อ และมีค่า Cronbach's Alpha เท่ากับ ๐.๙๒๒

ในจำนวน ๒๓ ข้อเมื่อพิจารณาข้อคำถามพบว่าข้อคำถามที่ ๘ และ ๙ ไม่มีความเหมาะสมที่จะใช้ในการวัด มีรายละเอียดดังนี้

คำถามข้อ ๘. ความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพจิตที่ดี

คำถามข้อ ๙. ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาสภาพจิตใจที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ

จะเห็นว่าคำถามทั้ง ๒ ข้อมีความคลุมเครือ เมื่อลองไปเก็บข้อมูลในขั้นของการทดสอบแบบสอบถาม พบว่ากลุ่มตัวอย่างไม่เข้าใจคำถาม และไม่สามารถจินตนาการได้ว่าการพัฒนา และส่งเสริมสภาพจิตใจคือเรื่องใดในเชิงรูปธรรม เพราะกว้างและคลุมเครือมากจึงเห็นควรว่าสมควรที่จะเลือกตัดออกก่อน โดยมีเมื่อคำนวณจากการตัด ๒ คำถามนี้ออก พบค่า Cronbach's Alpha เท่ากับ ๐.๙๑๗ แต่จะเห็นว่าข้อคำถามดังกล่าวก็ยังมีจำนวนมากอยู่ถึง ๒๑ ข้อในตัวแปรเดียว ซึ่งอาจเป็นอุปสรรคต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ เช่น การใช้ระยะเวลาค่อนข้างนานในการสัมภาษณ์ อาจารย์กวนวิณีชีวิตของกลุ่มตัวอย่างมากเกินไป จึงต้องการตัดข้อคำถามออกอีก โดยการพิจารณาตัดข้อคำถามจะคำนึงถึงค่า Cronbach's Alpha ว่าต้องเกิน ๐.๗ บนพื้นฐานของความเที่ยง จึงทำการตัดคำถาม ๙ ข้อจากการพิจารณาข้อที่มีค่า Cronbach's Alpha if Item Deleted มากที่สุด พบว่ามีข้อคำถามที่ถูกตัดออกดังนี้

- คำถามข้อ ๖. ความรู้เกี่ยวกับโภชนาการที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ
- คำถามข้อ ๑๐. ความรู้เกี่ยวกับการจัดการทรัพย์สิน เช่น การทำพินัยกรรม กฎหมายมรดก
- คำถามข้อ ๑๑. ความรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพร่างกายและจิตใจของผู้สูงอายุ
- คำถามข้อ ๑๓. ความรู้เกี่ยวกับการเก็บสะสมทรัพย์สินกับสถาบันการเงินในรูปแบบต่าง ๆ
- คำถามข้อ ๑๔. ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่ดิน และที่อยู่อาศัย
- คำถามข้อ ๑๕. ความรู้เกี่ยวกับเกี่ยวกับการวางแผนการใช้เงินหลังจากเข้าสู่วัยสูงอายุ
- คำถามข้อ ๑๘. ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย
- คำถามข้อ ๒๕. ความรู้เกี่ยวกับที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมของผู้สูงอายุ
- คำถามข้อ ๓๐. ความรู้เกี่ยวกับการเป็นสมาชิกชมรมหรือกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ

โดยท้ายที่สุดแล้วเหลือข้อคำถามจำนวน ๑๒ ข้อ ได้แก่ข้อ ๑, ๒, ๓, ๔, ๗, ๑๔, ๒๐, ๒๒, ๒๔, ๓๑, ๓๒ และ ๓๖ ซึ่งมีค่า Cronbach's Alpha เท่ากับ ๐.๗๖๑ อันแสดงถึงความเที่ยง นอกจากนี้ได้มีการแก้ไขภาษาที่ใช้ในคำถามข้อที่ ๓๖ จาก “ความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมหรืองานอดิเรก” เปลี่ยนเป็น “ความรู้เกี่ยวกับงานอดิเรกสำหรับผู้สูงอายุ เช่น ปลูกต้นไม้ งานประดิษฐ์” เพื่อไม่ให้ซ้ำซ้อนกับคำถามข้อที่ ๔ ที่ว่า “ความรู้เกี่ยวกับอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มพูนรายได้ที่เหมาะสมกับวัยสูงอายุ” ซึ่งถามเรื่องความรู้เกี่ยวกับอาชีพเสริมเหมือนกัน

ตอนที่ ๓ แนวคิดและทฤษฎีทางสังคมวิทยากับการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ

ตอนที่ ๓ ก. บทบาทของแรงงานนอกระบบ ในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ผู้สูงอายุ

จากการเก็บข้อมูลเพื่อทดสอบแบบสอบถาม (Pre-Test) จำนวน ๓๐ ชุด พบว่า ข้อคำถามเกี่ยวกับบทบาทของแรงงานนอกระบบ ในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ผู้สูงอายุ ซึ่งแบ่งคำถามเป็น ๒ กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ ๑ การแสดงบทบาทภายในครอบครัว จำนวน ๕ ข้อ ซึ่งไม่ได้มีการคละข้อถามในแบบสอบถามชุดที่นำไปใช้ในการทดสอบแบบสอบถาม เมื่อนำไปตรวจหาความเที่ยง (Reliability) ของชุดคำถามข้างต้น ผลปรากฏว่าข้อคำถามทั้งหมดไม่โดนตัดออกเลย เนื่องจากมีค่า Cronbach's Alpha เท่ากับ ๐.๘๖๙ ซึ่งสะท้อนถึงความเที่ยงของชุดคำถามนี้เนื่องจากมีค่าเกิน ๐.๗

กลุ่มที่ ๒ การแสดงบทบาทในชุมชนและสังคม จำนวน ๕ ข้อ ซึ่งไม่ได้มีการคละข้อถามในแบบสอบถามชุดที่นำไปใช้ในการทดสอบแบบสอบถาม เมื่อนำไปทดสอบความความเที่ยง (Reliability) ของข้อคำถามข้างต้น ผลปรากฏว่าข้อคำถามทั้งหมดไม่โดนตัดออกเลย เนื่องจากมีค่า Cronbach's Alpha เท่ากับ ๐.๙๔๗ ซึ่งสะท้อนถึงความเที่ยงของชุดคำถามนี้เนื่องจากมีค่าเกิน ๐.๗

จากข้างต้นในการตรวจสอบความตรงและความเที่ยงของชุดคำถามทั้ง ๒ กลุ่มจะได้ข้อคำถามทั้งหมดที่สามารถใช้ในการวัดจำนวน ๑๐ ข้อ แบ่งเป็น

กลุ่มที่ ๑ คำถามเกี่ยวกับการแสดงบทบาทภายในครอบครัว ได้แก่ คำถามข้อ ๑-๕

กลุ่มที่ ๒ คำถามเกี่ยวกับการแสดงบทบาทในชุมชนและสังคม ได้แก่ คำถามข้อ ๑-๕

อย่างไรก็ตามพบว่าในคำถามกลุ่มที่ ๒ ซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับการแสดงบทบาทในชุมชนและสังคม ได้แก่ คำถามข้อ ๑-๕ ใน ตอนที่ ๓ ก. พบว่า ในข้อคำถามบางข้อปรากฏการใช้ภาษามีความเฉพาะเจาะจงมากเกินไป ซึ่งคือการปรากฏคำว่า “บทบาทหลัก” แต่ในสภาพความเป็นจริงในการตอบคำถามข้อที่ ๑, ๒, ๓ และ ๕ อาจจะปรากฏผู้ไม่ได้มีบทบาทหลักอยู่เลยหรือน้อยมาก ในขณะที่เดียวกันบุคคลส่วนใหญ่เป็นผู้ที่แสดงบทบาทในการมีส่วนร่วมของชุมชนในระดับต่างๆ อันหลากหลาย (เช่น ผู้ตอบไม่ได้มองว่าเป็นบทบาทหลักในชุมชนเลย แต่มีบทบาทในส่วนหนึ่งเท่านั้น ทำให้ไม่สามารถหรือไม่อยากที่จะตอบคำถามข้อนี้ได้) ซึ่งเห็นควรว่าควรมีการปรับแก้ภาษาให้กว้างขึ้น แต่ก็ยังคงสามารถวัดพฤติกรรมในแง่บทบาทได้เช่นกัน จากข้างต้นมีการปรับแก้ ดังนี้

คำถามข้อ ๑ เป็นผู้มีบทบาทหลักในการให้คำปรึกษาแนะนำแก่คนในชุมชน

ปรับแก้เป็น เป็นผู้มีบทบาทในการให้คำปรึกษาแนะนำแก่คนในชุมชน

คำถามข้อ ๒ เป็นผู้มีบทบาทหลักในการตัดสินใจในกรณีต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน

- ปรับแก้เป็น เป็นผู้มีบทบาทในการให้คำปรึกษาแนะนำแก่คนในชุมชน
 คำถามข้อ ๓ เป็นผู้มีบทบาทหลักในการถ่ายทอดประสบการณ์ความรู้ให้กับชุมชน
 ปรับแก้เป็น เป็นผู้มีบทบาทในการถ่ายทอดประสบการณ์ความรู้ให้กับชุมชน
 คำถามข้อ ๕ เป็นผู้มีบทบาทหลักในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน
 ปรับแก้เป็น เป็นผู้มีบทบาทในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน

ตอนที่ ๓ ข. การสนับสนุนทางสังคมกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ

มาตรวัดการสนับสนุนทางสังคมกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ ซึ่งประกอบไปด้วยข้อคำถามการสนับสนุนทางสังคมของครอบครัวที่มีต่อผู้สูงอายุ ๔ ด้าน คือ การสนับสนุนทางสังคมด้านการยอมรับและเห็นคุณค่า การสนับสนุนทางสังคมด้านสิ่งของและเงินทอง การสนับสนุนทางสังคมด้านข้อมูล ข่าวสารและคำแนะนำ และการสนับสนุนทางสังคมด้านอารมณ์ ทั้งหมด ๓๗ ข้อ โดยทำการคละค่าถามไว้ เมื่อพิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างผ่านการทดสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) โดยใช้วิธีหมุนแกน Rotation เพื่อจัดกลุ่มต่าง ๆ ได้ชัดเจน ผลที่ปรากฏคือข้อคำถามที่มีความตรงกัน ถูกตัดทิ้ง เหลือเพียง ๑๘ ข้อ ซึ่งแบ่งตามมิติทั้ง ๔ ด้าน ดังนี้

Component ที่ ๑ หมายถึง มิติด้านการสนับสนุนทางสังคมด้านการยอมรับและเห็นคุณค่า ซึ่งมีข้อคำถามที่เข้าพวกกับกลุ่มนี้ จำนวน ๖ ข้อ ดังนี้

ข้อ ๔ ท่านสามารถออกความคิดเห็นการมีส่วนร่วมในกิจกรรมในบ้าน เช่น การเลี้ยงหลาน รดน้ำต้นไม้ ซ่อมแซมบ้านเล็ก ๆ น้อย ๆ

ข้อ ๑๑ ถ้ามีโอกาสท่านและคนในครอบครัวจะรับประทานอาหารร่วมกัน

ข้อ ๑๒ เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น คนในครอบครัวมักจะขอความคิดเห็นจากท่าน

ข้อ ๑๓ คนในครอบครัวยอมรับในประสบการณ์ความสามารถของท่านที่ท่านมีความรู้และเชี่ยวชาญในเรื่อง นั้น ๆ

เช่น การประกอบอาหาร การประดิษฐ์งานฝีมือ

ข้อ ๑๔ คนในครอบครัวให้ความสำคัญและให้เกียรติท่าน

ข้อ ๑๕ คนในครอบครัวมักจะแนะนำเพื่อนฝูงหรือผู้รู้ระยะมาติดต่อให้รู้จักทักทายทำความเคารพ

เมื่อพิจารณาหาความเที่ยง (Reliability) ตรวจสอบความสอดคล้องกันภายในของข้อคำถามทั้งหมด ๖ ข้อ โดยอาศัยสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช (Cronbach's alpha coefficient) พบว่ามีค่าเท่ากับ ๐.๙๑๙ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ให้เท่ากับหรือมากกว่า ๐.๗

อย่างไรก็ดี ผู้ศึกษาฯยังพิจารณาที่จะตัดข้อคำถามออกอีก ๓ ข้อ คือ ข้อ ๔, ๑๑ และ ๑๒ ทำให้ข้อคำถามเหลือ ๓ ข้อ ดังนี้

ข้อ ๑๓ คนในครอบครัวยอมรับในประสบการณ์ความสามารถของท่านที่ท่านมีความรู้และเชี่ยวชาญในเรื่อง นั้น ๆ

เช่น การประกอบอาหาร การประดิษฐ์งานฝีมือ

ข้อ ๑๔ คนในครอบครัวให้ความสำคัญและให้เกียรติท่าน

ข้อ ๑๕ คนในครอบครัวมักจะแนะนำเพื่อนฝูงหรือผู้รู้ระยะมาติดต่อให้รู้จักทักทายทำความเคารพ

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช (Cronbach's alpha coefficient) ของข้อคำถาม ๓ ข้อที่เหลือ มีค่าเท่ากับ ๐.๙๑๘ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ให้เท่ากับหรือมากกว่า ๐.๗

Component ที่ ๒ หมายถึง มิติด้านการสนับสนุนทางสังคมด้านสิ่งของและเงินทอง ซึ่งมีข้อคำถามที่เข้าพวกกับกลุ่มนี้ จำนวน ๓ ข้อ ดังนี้

ข้อ ๓ คนในครอบครัวมอบเงินให้ใช้จ่ายส่วนตัวสำหรับซื้อของเล็ก ๆ น้อย ๆ หรือทำบุญตามศรัทธา

ข้อ ๒๐ คนในครอบครัวให้ความไว้วางใจฝากเงินทองไว้ที่ท่านเมื่อมีความจำเป็นก็จะขอเอาจากท่าน

ข้อ ๒๑ คนในครอบครัวช่วยเหลือด้านเงินทองโดยท่านไม่ต้องเอ่ยปาก

เมื่อพิจารณาหาความเที่ยง (Reliability) ตรวจสอบความสอดคล้องกันภายในของข้อคำถามทั้งหมด ๓ ข้อ โดยอาศัยสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช (Cronbach's alpha coefficient) พบว่ามีค่าเท่ากับ ๐.๘๐๘ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ให้เท่ากับหรือมากกว่า ๐.๗ ดังนั้นเราจึงยังคงข้อคำถามในมิตินี้ไว้ ๓ ข้อที่กล่าวไว้ในข้างต้น ดังนี้

ข้อ ๓ คนในครอบครัวมอบเงินให้ใช้จ่ายส่วนตัวสำหรับซื้อของเล็ก ๆ น้อย ๆ หรือทำบุญตามศรัทธา

ข้อ ๒๐ คนในครอบครัวให้ความไว้วางใจฝากเงินทองไว้ที่ท่านเมื่อมีความจำเป็นก็จะขอเอาจากท่าน

ข้อ ๒๑ คนในครอบครัวช่วยเหลือด้านเงินทองโดยท่านไม่ต้องเอ่ยปาก

Component ที่ ๓ หมายถึง มิติด้านการสนับสนุนทางสังคมด้านข้อมูล ข่าวสารและคำแนะนำ ซึ่งมีข้อคำถามที่เข้าพวกกับกลุ่มนี้ จำนวน ๕ ข้อ ดังนี้

ข้อ ๓๐ คนในครอบครัวนำข่าวสาร / แจ้งข่าวสารของหน่วยงานที่จัดบริการแก่ผู้สูงอายุให้ทราบ

ข้อ ๓๑ คนในครอบครัวให้คำแนะนำ/ ข้อมูลกรณีที่ต้องมีระยะติดต่อภายนอก เช่น ติดต่อหน่วยงานราชการ หรือการเดินทางติดต่อธุระ

ข้อ ๓๓ คนในครอบครัวมักจะเล่าเรื่องราวต่าง ๆ นอกบ้าน เช่น เรื่องของเพื่อนบ้าน เพื่อนฝูง ที่ทำงาน ชุมชน การเมือง

ข้อ ๓๔ คนในครอบครัวแจ้งข่าวสาร / กระตุ้นให้ท่านเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การเป็นสมาชิกในชมรมต่าง ๆ การแข่งกีฬา การดูการแสดง

ข้อ ๓๕ คนในครอบครัวให้คำแนะนำ/ข้อมูลเมื่อเวลาเจ็บไข้หรือไม่สบาย ถึงวิธีการปฏิบัติตนหรือการขอตรวจรักษาจากแพทย์

เมื่อพิจารณาหาความเที่ยง (Reliability) ตรวจสอบความสอดคล้องกันภายในของข้อคำถาม ทั้งหมด ๕ ข้อ โดยอาศัยสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช (Cronbach's alpha coefficient) พบว่ามีค่าเท่ากับ ๐.๘๗๑ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ให้เท่ากับหรือมากกว่า ๐.๗

อย่างไรก็ดี เนื่องจากคำถามมีลักษณะที่มุ่งสนใจการที่คนในครอบครัวแจ้งข่าวสารแก่ผู้สูงอายุในประเด็นที่ใกล้เคียงกัน ผู้ศึกษาจึงพิจารณาที่จะตัดข้อคำถามออกอีก ๒ ข้อ คือ ข้อ ๓๐ และ ๓๔ ทำให้ข้อคำถามที่ยังคงไว้อยู่ในมิตินี้มี ๓ ข้อ ดังนี้ ข้อ ๓๑ คนในครอบครัวให้คำแนะนำ/ ข้อมูลกรณีที่ต้องมีระยะติดต่อภายนอก เช่น ติดต่อหน่วยงานราชการ หรือการเดินทางติดต่อธุระ

ข้อ ๓๓ คนในครอบครัวมักจะเล่าเรื่องราวต่าง ๆ นอกบ้าน เช่น เรื่องของเพื่อนบ้าน เพื่อนฝูง ที่ทำงาน ชุมชน การเมือง

ข้อ ๓๕ คนในครอบครัวให้คำแนะนำ/ข้อมูลเมื่อเวลาเจ็บไข้หรือไม่สบาย ถึงวิธีการปฏิบัติตนหรือการขอตรวจรักษาจากแพทย์

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช (Cronbach's alpha coefficient) ของข้อคำถาม ๓ ข้อที่เหลือนี้ พบว่ามีค่าเท่ากับ ๐.๘๖๖ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ให้เท่ากับหรือมากกว่า ๐.๗

Component ที่ ๔ หมายถึง มิติด้านการสนับสนุนทางสังคมด้านอารมณ์ ซึ่งมีข้อคำถามที่เข้าพวกกับกลุ่มนี้ จำนวน ๔ ข้อ ดังนี้

ข้อ ๑๐ ท่านมักจะรับประทานอาหารกับคนในครอบครัว

ข้อ ๑๘ คนในครอบครัวมักจะเป็นห่วงและซักถามเมื่อท่านไปธุระนอกบ้านคนเดียว

ข้อ ๓๖ ท่านรู้สึกว่ามีสมาชิกในครอบครัวต่างคนต่างอยู่ไม่มีใครสนใจใคร

ข้อ ๓๗ ท่านรู้สึกว่ามีเรื่องขัดแย้งหรือขัดใจกับสมาชิกในครอบครัวบ่อย

เมื่อพิจารณาหาความเที่ยง (Reliability) ตรวจสอบความสอดคล้องกันภายในของข้อคำถาม ทั้งหมด ๔ ข้อ โดยอาศัยสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช (Cronbach's alpha coefficient) พบว่ามีค่าเท่ากับ ๐.๘๕๔ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ให้เท่ากับหรือมากกว่า ๐.๗

อย่างไรก็ดี ผู้ศึกษาจึงพิจารณาที่จะตัดข้อคำถามออกอีก ๑ ข้อ คือ ข้อ ๓๗ ทำให้ข้อคำถามที่ยังคงไว้อยู่ในมิตินี้มี ๓ ข้อ ดังนี้

ข้อ ๑๐ ท่านมักจะรับประทานอาหารกับคนในครอบครัว

ข้อ ๑๘ คนในครอบครัวมักจะเป็นห่วงและซักถามเมื่อท่านไปธุระนอกบ้านคนเดียว

ข้อ ๓๖ ท่านรู้สึกว่ามีสมาชิกในครอบครัวต่างคนต่างอยู่ไม่มีใครสนใจใคร

ตอนที่ ๓ ค. สัมพันธภาพในครอบครัวกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ

มาตรวัดที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพในครอบครัวกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ ประกอบด้วยข้อความทั้งหมด ๑๖ ข้อ เมื่อพิจารณาหาความเที่ยงตรงตรวจสอบความสอดคล้องกันภายในของข้อความ โดยอาศัยสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช พบว่ามีค่าเท่ากับ ๐.๖๒๘ ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ให้เท่ากับหรือมากกว่า ๐.๗ ดังนั้น ต้องทำการตัดข้อความข้อที่ ๖ ท่านเป็นผู้ที่มีอำนาจตัดสินใจเรื่องสำคัญ ในครอบครัว เพราะข้อความไม่ได้บอกถึงความสัมพันธ์ของครอบครัวของผู้ตอบแบบสอบถาม อีกทั้งเมื่อเลือกตัดข้อความนี้แล้วทำให้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช (Cronbach's alpha coefficient) มีค่าสูงขึ้น เท่ากับ ๐.๙๐๗ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ให้เท่ากับหรือมากกว่า ๐.๗ ด้วย

ตอนที่ ๓ ง. การแยกตัวออกจากสังคมกับการเตรียมตัวเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ

มาตรวัดที่เกี่ยวข้องกับการแยกตัวออกจากสังคมกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ ประกอบด้วยข้อความ ๙ ข้อ ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วข้อความเหลือเพียง ๔ ข้อ รายละเอียดดังนี้

ข้อความที่ ๑ ปัจจุบันท่านอาศัยอยู่กับบุคคลใดต่อไปนี้ พิจารณาแล้วพบว่าข้อความนี้เป็นคำถามสะท้อนถึงกิจกรรมที่มีความสัมพันธ์ระหว่างผู้สูงอายุกับคนอื่น ๆ ในสังคม โดยคำตอบที่ระบุว่าจะอยู่คนเดียว มีความหมายถึงการแยกตัวออกจากสังคม หรือแยกตัวออกจากความสัมพันธ์กับคนอื่นในสังคม

ข้อความที่ ๒ กรณีที่อยู่คนเดียว (ให้ตอบเฉพาะผู้ที่ตอบว่า “อยู่คนเดียว” ในข้อ ๑) พิจารณาแล้วพบว่าข้อความนี้ไม่ได้นำมาใช้ในการวัดว่าคุณมีการแยกตัวหรือไม่แยกตัวออกจากสังคม แต่ข้อความนี้เป็นคำถามที่แสดงถึงข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับสาเหตุของการอยู่คนเดียว ดังนั้น ยังคงข้อความนี้ไว้

ข้อความที่ ๓ - ๕, ๗ และ ๙ เจ้าของบ้านที่ท่านอาศัยอยู่ จำนวนสมาชิกในครอบครัวทั้งหมด การปฏิบัติศาสนกิจของท่าน งานบ้านที่ท่านเป็นผู้รับผิดชอบและท่านใช้เวลาว่างพักผ่อนหย่อนใจด้วยวิธีการใด ตามลำดับ ผู้ศึกษาพิจารณาแล้วเห็นว่าข้อความไม่สามารถสะท้อนให้เห็นความสัมพันธ์ของผู้ตอบกับบุคคลอื่นในสังคม หรือกล่าวได้ว่าไม่สามารถบอกได้ว่าผู้ตอบแยกตัวหรือไม่แยกตัวออกจากสังคม ผู้ศึกษาจึงพิจารณาแล้วว่าสมควรตัดข้อความนี้ทิ้ง

ข้อความที่ ๖ ความสม่ำเสมอในการปฏิบัติศาสนกิจ ผู้ศึกษาพิจารณาแล้วพบว่าการปฏิบัติศาสนกิจเป็นกิจกรรมประเภทหนึ่งที่ไม่ได้ทำคนเดียว คำตอบที่ได้จากข้อความนี้สามารถสะท้อนให้เห็นว่า คำตอบที่ว่า “ไม่เคยปฏิบัติเลย” สะท้อนให้เห็นว่าผู้ตอบนั้นมีความแยกตัวจากสังคมสูง ในขณะที่ “ปฏิบัติบางครั้ง หรือ ปฏิบัติเป็นประจำ” สะท้อนให้เห็นความถี่หรือความน้อยของการมีความสัมพันธ์ของผู้ตอบกับคนอื่นในสังคมได้ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาเนื้อหาของข้อนี้แล้ว ผู้ศึกษาพิจารณาว่าสมควรแก้ไขข้อความ โดยการเปลี่ยนคำถามเป็น “ท่านเข้าร่วมพิธีกรรมทางศาสนาในสิ่งสำคัญๆ มากน้อยเพียงใด” ซึ่งเมื่อปรับแล้วข้อความนี้ปรากฏในลำดับที่ ๓ ของข้อความทั้งหมด

ข้อความที่ ๘ การพบปะเพื่อนฝูงของท่าน ผู้ศึกษาพิจารณาแล้วพบว่า เป็นกิจกรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงการเข้าร่วมทางสังคม เป็นการสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนในสังคม จึงยังคงข้อความนี้ไว้ ซึ่งเมื่อปรับแล้วข้อความนี้ปรากฏในลำดับที่ ๔ ของข้อความทั้งหมด

ตอนที่ ๔ ระดับการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุของแรงงานนอกระบบในมิติต่าง ๆ

มาตรวัดการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุของแรงงานนอกระบบ ซึ่งประกอบด้วยข้อความ ๔ มิติ ได้แก่ การเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุในมิติทางสังคม การเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุในมิติเศรษฐกิจ การเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุในมิติสุขภาพและการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุในมิติที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม ซึ่งสามารถจำแนกไว้ดังนี้

ตอนที่ ๔ ก. การเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุในมิติทางสังคม

จากการเก็บข้อมูลเบื้องต้น (Pre-Test) จำนวน ๓๐ ชุด พบว่า ข้อคำถามเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุในมิติทางสังคม ซึ่งแบ่งออกเป็น ๕ ด้าน ได้แก่ ด้านบทบาทและสถานภาพที่เปลี่ยนแปลงไปจำนวน ๑๑ ข้อ ด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว ชุมชนและสังคมจำนวน ๙ ข้อ ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมจำนวน ๔ ข้อ ด้านสวัสดิการจำนวน ๔ ข้อ และด้านการใช้เวลาว่างและงานอดิเรกจำนวน ๔ ข้อ

เมื่อนำไปการตรวจสอบความตรงและความเที่ยง โดยการหาความเชื่อมั่นวิธีของคูเดอ-ริชาร์ดสัน (Kuder - Richardson Formula ๒๐: KR20) ซึ่งเครื่องมือที่จะหาความเชื่อมั่นโดยวิธีนี้ใช้ทดสอบเฉพาะแบบสอบวัดที่มีระดับการวัดแบบ Dichotomous Scale ในแต่ละคำถามจะมี ๒ ระดับคือ เตรียมและไม่ได้เตรียมความพร้อม (หรือมีลักษณะ ๐, ๑) ปรากฏว่าเมื่อพิจารณาข้อคำถามจาก KR20 จะเหลือข้อคำถามแต่ละด้านดังนี้

- ด้านบทบาทและสถานภาพที่เปลี่ยนแปลงไปจำนวน ๑๑ ข้อ ซึ่งมีความตรงและความเที่ยง โดยมีค่า KR20 เท่ากับ ๐.๗๔
- ด้านความสัมพันธ์ภาพในครอบครัว ชุมชนและสังคมจำนวน ๙ ข้อ ซึ่งมีความตรงและความเที่ยง โดยมีค่า KR20 เท่ากับ ๐.๘๐๖
- ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมจำนวน ๔ ข้อ ซึ่งมีความตรงและความเที่ยง โดยมีค่า KR20 เท่ากับ ๐.๙๕๑
- ด้านสวัสดิการจำนวน ๔ ข้อ ซึ่งมีความตรงและความเที่ยง โดยมีค่า KR20 เท่ากับ ๐.๖๕๖
- ด้านการใช้เวลาว่างและงานอดิเรกจำนวน ๔ ข้อ ซึ่งมีความตรงและความเที่ยง โดยมีค่า KR20 เท่ากับ ๐.๗๖๓

จากข้างต้นในการตรวจสอบความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นในแต่ละด้านนี้ จะได้ข้อคำถามทั้งหมดที่สามารถใช้ในการวัดการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุในมิติทางสังคม จำนวน ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านบทบาทและสถานภาพที่เปลี่ยนแปลงไป ด้านความสัมพันธ์ภาพในครอบครัว ชุมชนและสังคม ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมและด้านการใช้เวลาว่างและงานอดิเรก ที่มีค่า KR20 เกิน ๐.๗ ดังนั้นจึงมีการทดสอบความตรงและความเที่ยงอีกครั้งในด้านสวัสดิการ (KR20 เท่ากับ ๐.๖๕๖) โดยการตัดข้อคำถามข้อที่ ๑ ปรากฏว่า มีค่า KR20 เท่ากับ ๐.๗๑๒ จึงทำให้การทดสอบในครั้งนี้มีความตรงและความเที่ยงเพิ่มขึ้นด้วย

จากการที่ผู้ศึกษาได้พิจารณาข้อคำถามในแต่ละด้านของการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุในมิติทางสังคมอีกครั้ง พบว่าข้อคำถามบางด้านนั้นมีจำนวนคำถามที่มากเกินไป ซึ่งอาจเป็นอุปสรรคต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ เช่น การใช้ระยะเวลาค่อนข้างนานในการสัมภาษณ์ ซึ่งอาจรบกวนวิถีชีวิตของกลุ่มตัวอย่างมากเกินไป จึงเลือกตัดคำถามบางข้อออกไป โดยในการตัดจะคำนึงถึงค่า KR20 ที่เกิน ๐.๗ และมีการพิจารณาเนื้อหา การใช้ภาษาในแต่ละประโยคให้มีความเหมาะสมรวมทั้งได้ให้ความเป็นเหตุผลเป็นผลไว้ ผลปรากฏว่ามีการตัดข้อคำถามในแต่ละด้านดังต่อไปนี้

- ด้านบทบาทและสถานภาพที่เปลี่ยนแปลงไป จำนวนเดิม ๑๑ ข้อ โดยมีค่า KR20 เท่ากับ ๐.๗๔ ปรากฏว่ามีการตัดข้อคำถามข้อ ๕ และข้อ ๑๐ ออกไป โดยตัดข้อคำถามข้อ ๑๐ ที่มีค่า KR20 มากที่สุดออก ซึ่งจะทำให้ค่า KR20 เท่ากับ ๐.๗๕ และพิจารณาเนื้อหา การใช้ภาษาในข้อ ๕ นั้นเป็นลักษณะคำถามที่ไม่ชัดเจน กำกวมและไม่สามารถนำไปใช้ได้กับผู้ใช้สัมภาษณ์กรณีที่เป็นผู้อยู่อาศัยอยู่แล้ว อยู่บ้านเช่า เป็นต้น และข้อ ๑๐ เป็นลักษณะคำถามที่เข้าใจยาก และไม่สามารถสะท้อนถึงบทบาทที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างชัดเจนของคนที่เป็นแรงงานนอกระบบ จากการที่ไม่มีมีศ ตำแหน่งการทำงาน เป็นต้น ดังนั้นด้านบทบาทและสถานภาพที่เปลี่ยนแปลงไป มีข้อคำถามที่มีความตรงและความเที่ยง จำนวน ๙ ข้อ ได้แก่ ข้อ ๑, ๒, ๓, ๔, ๖, ๗, ๘, ๙ และ ๑๑ โดยมีค่า KR20 เท่ากับ ๐.๗๓๖ และนำมาพิจารณาเนื้อหา การใช้ภาษาในแต่ละประโยคให้มีความเหมาะสม พบว่าคำถามข้อ ๓ มีรายละเอียดการปรับแก้ดังนี้

คำถามข้อ ๓ ปรับบทบาทและสภาพความเป็นอยู่ในครอบครัวหลังเข้าสู่วัยสูงอายุ ปรับแก้เป็น ปรับบทบาทและสภาพความเป็นอยู่ในครอบครัวหลังอายุ ๖๐ ปี เพราะ “เข้าสู่วัยสูงอายุ” เป็นการระบุที่เจาะจงมากเกินไป เพราะบางคนอาจจะไม่ยอมรับหรือไม่สามารถบอกได้แน่ชัดว่าเมื่อไรที่เข้าสู่วัยสูงอายุ

- ด้านความสัมพันธ์ภาพในครอบครัว ชุมชนและสังคม จำนวนเดิม ๙ ข้อ โดยมีค่า KR20 เท่ากับ ๐.๘๐ ปรากฏว่ามีการตัดข้อคำถามข้อ ๙ ออกไป โดยตัดข้อคำถามข้อ ๙ ซึ่งจะทำให้ค่า KR20 เท่ากับ ๐.๗๘๓ ถึงแม้ว่าค่า KR20 จะลดลง แต่หากกลับมาพิจารณาเนื้อหา การใช้ภาษาในข้อ ๙ นั้น จะแสดงให้เห็นว่าลักษณะคำถามนั้นมีความคล้ายคลึงกับข้อ ๘ โดยที่ข้อ ๘ มีเนื้อหาและความหมายที่ครอบคลุมกว่าและถ้าตัดข้อ ๘ ทิ้งจะทำให้ค่า KR20 เท่ากับ ๐.๗๔

ดังนั้นด้านความสัมพันธ์ภาพในครอบครัว ชุมชนและสังคม มีข้อคำถามที่มีความตรงและความเที่ยง จำนวน ๘ ข้อ ได้แก่ ข้อ ๑, ๒, ๓, ๔, ๖, ๗ และ ๘ โดยมีค่า KR20 เท่ากับ ๐.๗๘๓ และนำมาพิจารณาเนื้อหา การใช้ภาษาในแต่ละประโยคให้มีความเหมาะสม พบว่าคำถามข้อ ๕ และข้อ ๘ มีรายละเอียดการปรับแก้ดังนี้

คำถามข้อ ๕ ให้ความช่วยเหลือสมาชิกในครอบครัวในฐานะเป็นผู้อาวุโสที่สุด ปรับแก้เป็นให้ความช่วยเหลือสมาชิกในครอบครัวในฐานะเป็นผู้อาวุโส เพราะ “ไม่จำเป็นต้องที่สุด” เป็นการจำกัดเกินไปและบางคนอาจจะให้ความช่วยเหลืออยู่แล้ว แต่ไม่ใช่คนที่มียุทธเยอะที่สุดในบ้านในขณะนั้น

คำถามข้อ ๘ เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ก่อนหยุดทำงานประจำเพื่อสร้างสัมพันธ์ภาพปรับแก้เป็นเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสร้างสัมพันธ์ภาพภายในครอบครัว ชุมชนและสังคม เพราะหากไม่มีแนวโน้มว่าจะหยุดงานประจำหรือไม่ทำงานอยู่แล้ว จะตอบได้อย่างไร รวมทั้งเพิ่มข้อความให้สมบูรณ์มากขึ้น รวมทั้งถ้าบุคคลใดได้กระทำตามแล้ว สรุปว่าบุคคลนั้นมีการเตรียมความพร้อมในข้อนี้แล้ว

- ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม จำนวน ๔ ข้อ โดยมีค่า KR20 เท่ากับ ๐.๙๕๑ สำหรับในด้านนี้ผู้ศึกษาไม่ได้ตัดข้อคำถามออก เนื่องจากมีข้อคำถามจำนวนน้อย แต่นำมาพิจารณาเนื้อหา การใช้ภาษาในแต่ละประโยคให้มีความเหมาะสมพบว่าคำถามข้อ ๒ ข้อ ๓ และข้อ ๔ มีรายละเอียดการปรับแก้ดังนี้

คำถามข้อ ๒ เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในการบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคมภายหลังเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ ปรับแก้เป็น เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในการบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคม เพราะ “ภายหลังเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ” เป็นการระบุที่เจาะจงมากเกินไป เพราะบางคนอาจจะเข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคมอยู่แล้ว ซึ่งไม่จำเป็นต้องภายหลังเข้าสู่วัยสูงอายุ รวมทั้งถ้าบุคคลใดได้กระทำตามแล้ว สรุปว่าบุคคลนั้นมีการเตรียมความพร้อมในข้อนี้แล้ว

คำถามข้อ ๓ เข้าร่วมเป็นสมาชิกสมาคมหรือกลุ่มต่างๆ และได้ไปร่วมกิจกรรมของกลุ่มต่างๆ อยู่เสมอปรับแก้เป็น เข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มต่าง ๆ เพราะถ้าเป็นสมาชิกแต่ไม่ได้ไปเข้าร่วมเสมอ ๆ จะตอบคำถามข้อนี้ไม่ได้

คำถามข้อ ๔ เข้าร่วมเป็นอาสาสมัครบำเพ็ญประโยชน์ให้สังคมเพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจในชั้นปลายชีวิต ปรับแก้เป็น เข้าร่วมเป็นอาสาสมัครบำเพ็ญประโยชน์ให้สังคม เพราะการทำกิจกรรมไม่ได้มีสาเหตุมาจากต้องการความภาคภูมิใจในชีวิตเสมอไป

- ด้านสวัสดิการ จำนวนเดิม ๔ ข้อ โดยมีค่า KR20 เท่ากับ ๐.๖๕๖ ปรากฏว่ามีการตัดข้อคำถามข้อ ๑ ออกไป โดยตัดข้อคำถามข้อ ๑ ที่มีค่า KR20 มากที่สุดออก ซึ่งจะทำให้ค่า KR20 เท่ากับ ๐.๗๑๒ ดังนั้นด้านสวัสดิการ มีข้อคำถามที่มีความตรงและความเที่ยง จำนวน ๓ ข้อ ได้แก่ ข้อ ๒, ๓ และ ๔ โดยมีค่า KR20 เท่ากับ ๐.๗๑๒ และนำมาพิจารณาเนื้อหา การใช้ภาษาในแต่ละประโยคของข้อคำถามนั้นมีความเหมาะสมและสามารถเข้าใจได้ง่าย จึงทำให้ผู้ศึกษาไม่ได้ตัดข้อคำถามเพิ่ม รวมทั้งจำนวนของข้อคำถามมีน้อย

- ด้านการใช้เวลารว่างและงานอดิเรกจำนวนเดิม ๔ ข้อ โดยมีค่า KR20 เท่ากับ ๐.๗๖๓ ปรากฏว่ามีการตัดข้อคำถามข้อ ๔ ออกไป โดยตัดข้อคำถามข้อ ๔ ซึ่งจะทำให้ค่า KR20 เท่ากับ ๐.๗๕๒ ถึงแม้ว่าค่า KR20 จะลดลง แต่หากกลับมาพิจารณาเนื้อหา การใช้ภาษาในข้อ ๔ นั้น จะแสดงให้เห็นว่าลักษณะคำถามนั้นมีความคล้ายคลึงกับข้อ ๒ โดยที่ข้อ ๒ มีเนื้อหาและความหมายที่ครอบคลุมกว่า จากการที่เป็นงานอดิเรกเหมือนกัน ซึ่งงานอดิเรกเหล่านี้ล้วนสร้างความเพลิดเพลินแก่ผู้ที่ตัดสินใจเลือกงานอดิเรกนั้นๆ และถ้าตัดข้อ ๒ ทิ้งจะทำให้ค่า KR20 เท่ากับ ๐.๖๒

ดังนั้น ด้านการใช้เวลารว่างและงานอดิเรก มีข้อคำถามที่มีความตรงและความเที่ยง จำนวน ๓ ข้อ ได้แก่ ข้อ ๑, ๒ และ ๓ โดยมีค่า KR20 เท่ากับ ๐.๗๕๒ และนำมาพิจารณาเนื้อหา การใช้ภาษาในแต่ละประโยคให้มีความเหมาะสม พบว่าคำถามข้อ ๑ มีรายละเอียดการปรับแก้ดังนี้

คำถามข้อ ๑ พบปะสังสรรค์ และใช้เวลาว่างในการทำกิจกรรมภายในกลุ่มเพื่อนภายหลังเข้าสู่วัยสูงอายุ ปรับแก้เป็น พบปะสังสรรค์ และใช้เวลาว่างในการทำกิจกรรมภายในกลุ่มเพื่อน เพราะ “ภายหลังเข้าสู่วัยสูงอายุ” เป็นการระบุที่เจาะจงมากเกินไป เพราะบางคนมีการพบปะสังสรรค์ และใช้เวลาว่างในการทำกิจกรรมระหว่างเพื่อนอยู่แล้ว รวมทั้งถ้าบุคคลใดได้กระทำตามแล้ว สรุปว่าบุคคลนั้นมีการเตรียมความพร้อมในข้อนี้แล้ว

ตอนที่ ๔ ข. การเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุในมิติเศรษฐกิจ

จากการเก็บข้อมูลเบื้องต้น (Pre-Test) จำนวน ๓๐ ชุด พบว่า ข้อคำถามเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุในมิติทางเศรษฐกิจ ซึ่งแบ่งออกเป็น ๓ ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผนการเงินล่วงหน้า จำนวน ๑๔ ข้อ ด้านการเตรียมการออมจำนวน ๗ ข้อ และด้านการประกอบอาชีพอิสระที่เหมาะสมกับวัยจำนวน ๖ ข้อ

เมื่อนำไปการตรวจสอบความตรงและความเที่ยง โดยการหาความเชื่อมั่นวิธีของคูเดอ-ริชาร์ดสัน (Kuder - Richardson Formula ๒๐: KR20) ซึ่งเครื่องมือที่จะหาความเชื่อมั่นโดยวิธีนี้ใช้ทดสอบเฉพาะแบบสอบวัดที่มีระดับการวัดแบบ Dichotomous Scale ในแต่ละคำถามจะมี ๒ ระดับคือ เตรียมและไม่ได้เตรียมความพร้อม (หรือมีลักษณะ ๐, ๑) ปรากฏว่าเมื่อพิจารณาข้อคำถามจาก KR20 จะเหลือข้อคำถามแต่ละด้านดังนี้

- ด้านการวางแผนการเงินล่วงหน้า จำนวน ๑๔ ข้อ ซึ่งมีความตรงและความเที่ยง โดยมีค่า KR20 เท่ากับ ๐.๙๓๓
- ด้านการเตรียมการออมจำนวน ๗ ข้อ ซึ่งมีความตรงและความเที่ยง โดยมีค่า KR20 เท่ากับ ๐.๘๒๒
- ด้านการประกอบอาชีพอิสระที่เหมาะสมกับวัย จำนวน ๖ ข้อ ซึ่งมีความตรงและความเที่ยง โดยมีค่า KR20 เท่ากับ ๐.๘๙๙

จากข้างต้นในการตรวจสอบความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นในแต่ละด้านนี้ จะได้ข้อคำถามทั้งหมดที่สามารถใช้ในการวัดการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุในมิติเศรษฐกิจ จำนวน ๓ ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผนการเงินล่วงหน้า ด้านการเตรียมการออม และด้านการประกอบอาชีพอิสระที่เหมาะสมกับวัย ผลปรากฏว่าทุกด้านมีค่า KR20 ที่เกิน ๐.๗ จากการตรวจสอบความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่น

จากการที่ผู้ศึกษาได้พิจารณาข้อคำถามในแต่ละด้านของการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุในมิติเศรษฐกิจอีกครั้ง ผู้ศึกษาได้พิจารณาข้อคำถามทั้งหลายอีกครั้ง พบว่าข้อคำถามบางด้านนั้นมีจำนวนคำถามที่มากเกินไป ซึ่งอาจเป็นอุปสรรคต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ เช่น การใช้ระยะเวลาค่อนข้างนานในการสัมภาษณ์ ซึ่งอาจบงกชวิถีชีวิตของกลุ่มตัวอย่างมากเกินไป จึงเลือกตัดคำถามบางข้อออกไป โดยในการตัดจะคำนึงถึงค่า KR20 ที่เกิน ๐.๗ และมีการพิจารณาเนื้อหาการใช้ภาษาในแต่ละประโยคให้มีความเหมาะสม รวมทั้งได้ให้ความเป็นเหตุผลเป็นผลไว้ ผลปรากฏว่ามีการตัดข้อคำถามในแต่ละด้านดังต่อไปนี้

- ด้านการวางแผนการเงินล่วงหน้า จำนวนเดิม ๑๔ ข้อ โดยมีค่า KR20 เท่ากับ ๐.๙๓๓ ปรากฏว่ามีการตัดข้อคำถามข้อ ๖, ๗, ๘ และข้อ ๑๑ ออกไป โดยตัดข้อคำถามข้อ ๖, ๗, ๘ และข้อ ๑๑ ซึ่งจะทำให้ค่า KR20 เท่ากับ ๐.๙๐๗ ถึงแม้ว่าค่า KR20 จะลดลง แต่หากกลับมาพิจารณาเนื้อหา การใช้ภาษาในข้อ ๖, ๗ และข้อ ๘ นั้น จะแสดงให้เห็นว่าลักษณะคำถามนั้นมีความคล้ายคลึงและซ้ำซ้อนกับข้อคำถามอื่นๆ กล่าวคือ ข้อ ๖ มีลักษณะคำถามนั้นมีความคล้ายคลึงกับข้อ ๒ โดยที่ข้อ ๒ มีเนื้อหาและความหมายที่ชัดเจนมากกว่า สำหรับข้อ ๗ มีลักษณะคำถามนั้นมีความคล้ายคลึงกับข้อ ๑๑ และความหมายข้อ ๖ ไม่มีความสมเหตุสมผล เพราะแรงงานนอกระบบไม่มีช่วงเวลาที่แน่นอนในการหยุดการทำงานเหมือนกับข้าราชการเกษียณ สำหรับข้อ ๘ มีลักษณะคำถามนั้นมีความคล้ายคลึงกับข้อ ๓ โดยที่ข้อ ๓ มีเนื้อหาและความหมายที่ครอบคลุมกว่า และสำหรับข้อ ๑๑ มีลักษณะเนื้อหาของคำถามที่ไม่มีความสมเหตุสมผลกับกลุ่มแรงงานนอกระบบ เพราะแรงงานนอกระบบส่วนใหญ่ไม่มีงบประมาณหรือเงินก้อนหลังเข้าสู่วัยสูงอายุที่แน่นอน

ดังนั้น ด้านการวางแผนการเงินล่วงหน้า มีข้อคำถามที่มีความตรงและความเที่ยง จำนวน ๑๐ ข้อ ได้แก่ ข้อ ๑, ๒, ๓, ๔, ๕, ๙, ๑๐, ๑๒, ๑๓ และ ๑๔ โดยมีค่า KR20 เท่ากับ ๐.๙๐๗ และนำมาพิจารณาเนื้อหา การใช้ภาษาในแต่ละประโยคให้มีความเหมาะสม พบว่าคำถามข้อ ๒, ๕ และข้อ ๙ มีรายละเอียดการปรับแก้ดังนี้

คำถามข้อ ๒ ผิดกติทำบัญชีรายจ่ายในแต่ละเดือน

ปรับแก้เป็น ทำบัญชีรายจ่ายในแต่ละเดือน” เพื่อทำความเข้าใจได้ง่ายขึ้น

คำถามข้อ ๕ ประเมินรายรับรายจ่ายของตนเองภายหลังหยุดทำงาน

ปรับแก้เป็น ประเมินรายรับรายจ่ายของตนเอง เพราะ “ภายหลังหยุดทำงาน” เป็นการระบุที่เจาะจงมากเกินไป เพราะบางคนอาจจะทำการประเมินรายรับรายจ่ายของตนเองอยู่แล้ว ซึ่งไม่จำเป็นต้องภายหลังเข้าสู่วัยสูงอายุ รวมทั้งถ้าบุคคลใดได้กระทำตามแล้ว สรุปว่าบุคคลนั้นมีการเตรียมความพร้อมในข้อนี้แล้ว

คำถามข้อ ๙ สำรองทรัพย์สินหรือหนี้สินที่ต้องรับผิดชอบภายหลังหยุดทำงาน

ปรับแก้เป็น สำรองทรัพย์สินหรือหนี้สินที่ต้องรับผิดชอบ เพราะ “ภายหลังหยุดทำงาน” เป็นการระบุที่เจาะจงมากเกินไป เพราะบางคนอาจจะทำการสำรองทรัพย์สินหรือหนี้สินที่ต้องรับผิดชอบอยู่แล้ว ซึ่งไม่จำเป็นต้องภายหลังเข้าสู่วัยสูงอายุ รวมทั้งถ้าบุคคลใดได้กระทำตามแล้ว สรุปว่าบุคคลนั้นมีการเตรียมความพร้อมในข้อนี้แล้ว

- ด้านการเตรียมการออม จำนวนเดิม ๗ ข้อ โดยมีค่า KR20 เท่ากับ ๐.๘๒๒ จากการพิจารณาข้อคำถามทั้งหมดอีกครั้ง โดยนำมาพิจารณาเนื้อหาในแต่ละประโยคนั้นมีความเหมาะสมและสามารถเข้าใจได้ง่าย จึงทำให้ผู้ศึกษาไม่ได้ตัดข้อคำถามเพิ่ม

ดังนั้นด้านการเตรียมการออม มีข้อคำถามที่มีความตรงและความเที่ยง จำนวน ๗ ข้อ ได้แก่ ข้อ ๑, ๒, ๓, ๔, ๕, ๖ และ ๗ โดยมีค่า KR20 เท่ากับ ๐.๘๒๒ และนำมาพิจารณาการใช้ภาษาในแต่ละประโยคให้มีความเหมาะสม พบว่าคำถามข้อ ๒ มีรายละเอียดการปรับแก้ดังนี้

คำถามข้อ ๒ สะสมเงินไว้ใช้จ่ายภายหลังหยุดการทำงานเป็นจำนวนเพียงพอ ปรับแก้เป็น สะสมเงินไว้ใช้จ่ายเป็นจำนวนเพียงพอ เพราะ “ภายหลังหยุดการทำงาน” เป็นการระบุที่เจาะจงมากเกินไป เพราะบางคนอาจจะทำการสะสมเงินไว้ใช้จ่ายเป็นจำนวนเพียงพออยู่แล้ว ซึ่งไม่จำเป็นต้องภายหลังเข้าสู่วัยสูงอายุ รวมทั้งถ้าบุคคลใดได้กระทำตามแล้ว สรุปว่าบุคคลนั้นมีการเตรียมความพร้อมในขั้นนี้แล้ว

- ด้านการประกอบอาชีพอิสระที่เหมาะสมกับวัย จำนวนเดิม ๖ ข้อ โดยมีค่า KR20 เท่ากับ ๐.๘๙๔ ปรากฏว่ามี การตัดข้อคำถามข้อ ๑ และข้อ ๒ ออกไป โดยตัดข้อคำถามข้อ ๑ และข้อ ๒ ซึ่งจะทำให้ค่า KR20 เท่ากับ ๐.๘๑๔ ถึงแม้ว่าค่า KR20 จะลดลง แต่หากกลับมาพิจารณาเนื้อหา การใช้ภาษาในข้อ ๑ และข้อ ๒ นั้น จะแสดงให้เห็นว่าลักษณะคำถามนั้นมีความคล้ายคลึงและซ้ำซ้อนกับข้อคำถามอื่นๆ กล่าวคือ ข้อ ๑ มีลักษณะคำถามนั้นมีความคล้ายคลึงกับข้อ ๔ ในตอนที่ ๔ ข. และสำหรับข้อ ๒ มีลักษณะเนื้อหาของคำถามที่ไม่มีความสมเหตุสมผลกับกลุ่มแรงงานนอกระบบ เพราะแรงงานนอกระบบส่วนใหญ่ไม่มีอาชีพประจำหรืออาชีพหลัก

ดังนั้น ด้านการประกอบอาชีพอิสระที่เหมาะสมกับวัย มีข้อคำถามที่มีความตรงและความเที่ยง จำนวน ๔ ข้อ ได้แก่ ข้อ ๓, ๔, ๕ และ ๖ โดยมีค่า KR20 เท่ากับ ๐.๘๑๔ และนำมาพิจารณาเนื้อหา การใช้ภาษาในแต่ละประโยคของข้อคำถามนั้นมีความเหมาะสมและสามารถเข้าใจได้ง่าย

ตอนที่ ๔ ค. การเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุในมิติสุขภาพ

จากการเก็บข้อมูลเบื้องต้น (Pre-Test) จำนวน ๓๐ ชุด พบว่า ข้อคำถามเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุในมิติสุขภาพ ซึ่งแบ่งออกเป็น ๕ ด้าน ได้แก่ ด้านการเสริมสร้างความแข็งแรงด้านร่างกายและสุขภาพ จำนวน ๑๖ ข้อ ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมที่ส่งเสริมการรักษาร่างกายและสุขภาพ จำนวน ๔ ข้อ ด้านการเตรียมความพร้อมด้านจิตใจ จำนวน ๑๐ ข้อ ด้านการพึ่งพิงตนเอง จำนวน ๔ ข้อ และด้านรักษาติดตามข้อมูลด้านสุขภาพและจิตใจ จำนวน ๕ ข้อ

เมื่อนำไปการตรวจสอบความตรงและความเที่ยง โดยการหาความเชื่อมั่นวิธีของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder - Richardson Formula ๒๐: KR20) ซึ่งเครื่องมือที่จะหาความเชื่อมั่นโดยวิธีนี้ใช้ทดสอบเฉพาะแบบสอบวัดที่มีระดับการวัดแบบ Dichotomous Scale ในแต่ละคำถามจะมี ๒ ระดับคือ เตรียมและไม่ได้เตรียมความพร้อม (หรือมีลักษณะ ๐, ๑) ปรากฏว่าเมื่อพิจารณาข้อคำถามจาก KR20 จะเหลือข้อคำถามแต่ละด้านดังนี้

- ด้านการเสริมสร้างความแข็งแรงด้านร่างกายและสุขภาพ จำนวน ๑๖ ข้อ ซึ่งมีความตรงและความเที่ยง โดยมีค่า KR20 เท่ากับ ๐.๘๗๔

- ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมที่ส่งเสริมการรักษาร่างกายและสุขภาพ จำนวน ๔ ข้อ ซึ่งมีความตรงและความเที่ยง โดยมีค่า KR20 เท่ากับ ๐.๕๕๔

- ด้านการเตรียมความพร้อมด้านจิตใจ จำนวน ๑๐ ข้อ ซึ่งมีความตรงและความเที่ยง โดยมีค่า KR20 เท่ากับ ๐.๘๖๐

- ด้านการพึ่งพิงตนเอง จำนวน ๔ ข้อ ซึ่งมีความตรงและความเที่ยง โดยมีค่า KR20 เท่ากับ ๐.๗๙๒

- ด้านรักษาติดตามข้อมูลด้านสุขภาพและจิตใจ จำนวน ๕ ข้อ ซึ่งมีความตรงและความเที่ยง โดยมีค่า KR20 เท่ากับ ๐.๘๐๕

จากข้างต้นในการตรวจสอบความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นในแต่ละด้านนี้ จะได้ข้อคำถามทั้งหมดที่สามารถใช้ในการวัดการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุในมิติสุขภาพ จำนวน ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านการเสริมสร้างความแข็งแรงด้านร่างกายและสุขภาพ ด้านการเตรียมความพร้อมด้านจิตใจ ด้านการพึ่งพิงตนเอง และด้านรักษาติดตามข้อมูลด้านสุขภาพและจิตใจ ที่มีค่า KR20 ที่เกิน ๐.๗ ดังนั้นจึงมีการทดสอบความตรงและความเที่ยงอีกครั้งในการเข้าร่วมกิจกรรมที่ส่งเสริมการรักษาร่างกายและสุขภาพ (KR20 เท่ากับ ๐.๕๕๔) โดยการตัดข้อคำถามแต่ละข้อที่ คือ ข้อ ๑ จะทำให้ค่า KR20 เท่ากับ

๐.๕๐๙ ถ้าตัดข้อ ๒ จะทำให้ค่า KR20 เท่ากับ ๐.๖๒๔ ถ้าตัดข้อ ๓ จะทำให้ค่า KR20 เท่ากับ ๐.๓๙๒ และถ้าตัดข้อ ๔ จะทำให้ค่า KR20 เท่ากับ ๐.๒๙๘ เพราะฉะนั้นจึงทำให้การทดสอบในครั้งนี้ พบว่าด้านการเข้าร่วมกิจกรรมที่ส่งเสริมการรักษาร่างกายและสุขภาพไม่มีความตรงและความเที่ยงเพียงพอสำหรับการนำไปสอบถาม

จากการที่ผู้ศึกษาได้พิจารณาข้อคำถามในแต่ละด้านของการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุในมิติสุขภาพอีกครั้ง พบว่าข้อคำถามข้างต้นนั้นมีจำนวนคำถามที่มากเกินไป ซึ่งอาจเป็นอุปสรรคต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ เช่น การใช้ระยะเวลาค่อนข้างนานในการสัมภาษณ์ ซึ่งอาจรบกวนวิถีชีวิตของกลุ่มตัวอย่างมากเกินไป จึงเลือกตัดคำถามบางข้อออกไป โดยในการตัดจะคำนึงถึงค่า KR20 ที่เกิน ๐.๗ และมีการพิจารณาเนื้อหา การใช้ภาษาในแต่ละประโยคให้มีความเหมาะสมรวมทั้งได้ให้ความเป็นเหตุผลเป็นผลไว้ ผลปรากฏว่ามีการตัดข้อคำถามในแต่ละด้านดังต่อไปนี้

- ด้านการเสริมสร้างความแข็งแรงด้านร่างกายและสุขภาพ จำนวนเดิม ๑๖ ข้อ โดยมีค่า KR20 เท่ากับ ๐.๘๗๔ ปรากฏว่ามีการตัดข้อคำถามข้อ ๑๐ และ ข้อ ๑๕ ออกไป โดยตัดข้อคำถามข้อ ๑๐ ที่มีค่า KR20 มากที่สุดออก ซึ่งจะทำให้ค่า KR20 เท่ากับ ๐.๘๗๘ และพิจารณาเนื้อหา การใช้ภาษาในข้อ ๑๕ นั้นเป็นลักษณะคำถามที่มีความคล้ายคลึงกับข้อ ๑๔ โดยที่ข้อ ๑๔ มีเนื้อหาและความหมายที่ครอบคลุมมากกว่า จากการคนส่วนมากให้ความหมายว่าวิตามินก็คืออาหารเสริม

ดังนั้นด้านการเสริมสร้างความแข็งแรงด้านร่างกายและสุขภาพ มีข้อคำถามที่มีความตรงและความเที่ยง จำนวน ๑๔ ข้อ ได้แก่ ข้อ ๑, ๒, ๓, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๔ และข้อ ๑๖ โดยมีค่า KR20 เท่ากับ ๐.๘๗๔ และนำมาพิจารณาเนื้อหา การใช้ภาษาในแต่ละประโยคให้มีความเหมาะสม พบว่าคำถามข้อ ๑๔ มีรายละเอียดการปรับแก้ดังนี้

คำถามข้อ ๑๔ ต้มเครื่องดื่มหรือรับประทานอาหารเสริมบำรุงสุขภาพ

ปรับแก้เป็น ต้ม/รับประทานอาหารเสริมบำรุงสุขภาพ มีการเพิ่มคำเพื่อให้ครอบคลุมและเข้าใจได้ง่ายขึ้น

- ด้านการเตรียมความพร้อมด้านจิตใจ จำนวนเดิม ๑๐ ข้อ โดยมีค่า KR20 เท่ากับ ๐.๘๖๐ ปรากฏว่ามีการตัดข้อคำถามข้อ ๒ ออกไป โดยตัดข้อคำถามข้อ ๒ ซึ่งจะทำให้ค่า KR20 เท่ากับ ๐.๘๕๑ ถึงแม้ว่าค่า KR20 จะลดลง แต่หากกลับมาพิจารณาเนื้อหา การใช้ภาษาและการให้ความหมายในข้อ ๒ นั้น จะแสดงให้เห็นว่าลักษณะคำถามนั้นไม่มีความชัดเจนในเชิงรูปธรรม เข้าใจได้ยาก กล่าวคือ ข้อ ๒ ลักษณะคำถามนั้นเข้าใจได้ยาก ไม่ชัดเจนและผู้คนไม่ได้ให้ความสนใจมากนัก บางคนพอรู้เพราะดูจากผู้สูงอายุที่ใกล้ชิดไม่จำเป็นต้องศึกษาหาความรู้ในด้านนี้

ดังนั้น ด้านการเตรียมความพร้อมด้านจิตใจ มีข้อคำถามที่มีความตรงและความเที่ยง จำนวน ๙ ข้อ ได้แก่ ข้อ ๑, ๓, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘ และ ๑๐ โดยมีค่า KR20 เท่ากับ ๐.๘๕๑ และนำมาพิจารณาเนื้อหา การใช้ภาษาในแต่ละประโยคให้มีความเหมาะสม พบว่าคำถามข้อ ๗ และข้อ ๙ มีรายละเอียดการปรับแก้ดังนี้

คำถามข้อ ๗ เตรียมจิตใจให้ยอมรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภายหลังจากการเลิกทำงานและเข้าสู่วัยสูงอายุ

ปรับแก้เป็น เตรียมจิตใจให้ยอมรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภายหลังเข้าสู่วัยสูงอายุ เพราะบางคนอาจจะเข้าสู่วัยสูงอายุ แต่อาจจะไม่เลิกทำงาน

คำถามข้อ ๗ สำรวจตนเองถึงการกระทำของตนที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมและรู้สึกภูมิใจในความสำเร็จที่ได้รับ

ปรับแก้เป็น สำรวจว่าตนเองสามารถทำประโยชน์เพื่อสังคมอะไรได้บ้าง มีการแก้ไขประโยคใหม่แต่คงความหมายเดิมไว้ และเพื่อความเข้าใจได้ง่ายขึ้น

- ด้านการพึ่งพิงตนเอง จำนวนเดิม ๔ ข้อ โดยมีค่า KR20 เท่ากับ ๐.๗๙๒ จากการพิจารณาข้อคำถามทั้งหมดอีกครั้ง โดยนำมาพิจารณาเนื้อหาในแต่ละประโยคนั้นมีความเหมาะสมและสามารถเข้าใจได้ง่าย จึงทำให้ผู้ศึกษาไม่ได้ตัดข้อคำถามเพิ่มรวมทั้งจำนวนของข้อคำถามมีน้อย

ดังนั้น ด้านการพึ่งพิงตนเอง มีข้อคำถามที่มีความตรงและความเที่ยง จำนวน ๔ ข้อ ได้แก่ ข้อ ๑, ๒, ๓ และ ๔ โดยมีค่า KR20 เท่ากับ ๐.๗๙๒ และนำมาพิจารณาการใช้ภาษาในแต่ละประโยคให้มีความเหมาะสม พบว่าคำถามข้อ ๑ มีรายละเอียดการปรับแก้ดังนี้

คำถามข้อ ๑ กำหนดความสามารถของตนเองในการทำกิจกรรมต่าง ๆ หลังจากเลิกทำงานหรือเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ
ปรับแก้เป็น กำหนดความสามารถของตนเองในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ เพราะบางคนอาจจะเข้าสู่วัยสูงอายุ แต่อาจจะไม่เลิกทำงาน

ตอนที่ ๔ ง. การเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุในมิติที่อยู่อาศัย

จากการเก็บข้อมูลเบื้องต้น (Pre-Test) จำนวน ๓๐ ชุด พบว่า ข้อคำถามเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุในมิติที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม ซึ่งแบ่งออกเป็น ๓ ด้าน ได้แก่ ด้านสถานที่อยู่อาศัยและผู้ร่วมอาศัย จำนวน ๔ ข้อ ด้านการปรับปรุงสภาพที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับวัย จำนวน ๖ ข้อ และด้านการบริการสาธารณะที่เหมาะสมและเอื้ออำนวยต่อการดำเนินชีวิตผู้สูงอายุจากภาครัฐ จำนวน ๔ ข้อ เมื่อนำไปการตรวจสอบความตรงและความเที่ยง โดยการหาความเชื่อมั่นวิธีของคูเดอ-ริชาร์ดสัน (Kuder - Richardson Formula ๒๐: KR20) ซึ่งเครื่องมือที่จะหาความเชื่อมั่นโดยวิธีนี้ใช้ทดสอบเฉพาะแบบสอบวัดที่มีระดับการวัดแบบ Dichotomous Scale ในแต่ละคำถามจะมี ๒ ระดับคือ เตรียมและไม่ได้เตรียมความพร้อม (หรือมีลักษณะ ๐, ๑) ปรากฏว่าเมื่อพิจารณาข้อคำถามจาก KR20 จะเหลือข้อคำถามแต่ละด้านดังนี้

- ด้านสถานที่อยู่อาศัยและผู้ร่วมอาศัย จำนวน ๔ ข้อ ซึ่งมีความตรงและความเที่ยง โดยมีค่า KR20 เท่ากับ ๐.๗๖๘
- ด้านการปรับปรุงสภาพที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับวัย จำนวน ๖ ข้อ ซึ่งมีความตรงและความเที่ยง โดยมีค่า KR20 เท่ากับ ๐.๘๑๖

โดยมีค่า KR20 เท่ากับ ๐.๘๑๖

- ด้านการบริการสาธารณะที่เหมาะสมและเอื้ออำนวยต่อการดำเนินชีวิตผู้สูงอายุจากภาครัฐ จำนวน ๔ ข้อ ซึ่งมีความตรงและความเที่ยง โดยมีค่า KR20 เท่ากับ ๐.๖๑๔

จากข้างต้นในการตรวจสอบความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นในแต่ละด้านนี้ จะได้ข้อคำถามทั้งหมดที่สามารถใช้ในการวัดการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุในมิติที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม จำนวน ๒ ด้าน ได้แก่ ด้านสถานที่อยู่อาศัยและผู้ร่วมอาศัย และด้านการบริการสาธารณะที่เหมาะสมและเอื้ออำนวยต่อการดำเนินชีวิตผู้สูงอายุจากภาครัฐ ที่มีค่า KR20 ที่เกิน ๐.๗ ดังนั้นจึงมีการทดสอบความตรงและความเที่ยงอีกครั้งในด้านการบริการสาธารณะที่เหมาะสมและเอื้ออำนวยต่อการดำเนินชีวิตผู้สูงอายุจากภาครัฐ (KR20 เท่ากับ ๐.๖๑๔) โดยการตัดข้อคำถามข้อที่ ๑ ปรากฏว่า มีค่า KR20 เท่ากับ ๐.๗๒๔ จึงทำการทดสอบในครั้งนี้มีค่าความตรงและความเที่ยงมากขึ้นด้วย

จากการที่ผู้ศึกษาได้พิจารณาข้อคำถามในแต่ละด้านของการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุในมิติที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม อีกครั้ง พบว่าข้อคำถามบางด้านนั้นมีจำนวนคำถามที่มากเกินไป ซึ่งอาจเป็นอุปสรรคต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ เช่น การใช้ระยะเวลาค่อนข้างนานในการสัมภาษณ์ ซึ่งอาจรบกวนวิถีชีวิตของกลุ่มตัวอย่างมากเกินไป จึงเลือกตัดคำถามบางข้อออกไป โดยในการตัดจะคำนึงถึงค่า KR20 ที่เกิน ๐.๗ และมีการพิจารณาเนื้อหา การใช้ภาษาในแต่ละประโยคให้มีความเหมาะสม รวมทั้งได้ให้ความเป็นเหตุผลเป็นผลไว้ ผลปรากฏว่ามีการตัดข้อคำถามในแต่ละด้านดังต่อไปนี้

- ด้านสถานที่อยู่อาศัยและผู้ร่วมอาศัย จำนวนเดิม ๔ ข้อ โดยมีค่า KR20 เท่ากับ ๐.๗๖๘ จากการพิจารณาข้อคำถามทั้งหมดอีกครั้ง โดยนำมาพิจารณาเนื้อหาในแต่ละประโยคนั้นมีความเหมาะสมและสามารถเข้าใจได้ง่าย จึงทำให้ผู้ศึกษาไม่ได้ตัดข้อคำถามเพิ่ม รวมทั้งจำนวนของข้อคำถามมีน้อย

ดังนั้น ด้านสถานที่อยู่อาศัยและผู้ร่วมอาศัย มีข้อคำถามที่มีความตรงและความเที่ยง จำนวน ๔ ข้อ ได้แก่ ข้อ ๑, ๒, ๓ และ ๔ โดยมีค่า KR20 เท่ากับ ๐.๗๖๘ และนำมาพิจารณาการใช้ภาษาในแต่ละประโยคให้มีความเหมาะสม พบว่าคำถามข้อ ๓ มีรายละเอียดการปรับแก้ดังนี้

คำถามข้อ ๓ ศึกษาเกี่ยวกับลักษณะของที่อยู่อาศัยที่ปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุเป็นอย่างดี

— ปรับแก้เป็น ศึกษาเกี่ยวกับลักษณะของที่อยู่อาศัยที่ปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุ เพราะบางคนได้ศึกษา/หาสถานที่ให้ตนเอง แต่อาจไม่ได้ศึกษาเป็นอย่างดีหรือแค่พอรู้บ้างเท่านั้น

- ด้านการปรับปรุงสภาพที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับวัย จำนวนเดิม ๖ ข้อ ซึ่งมีความตรงและความเที่ยง โดยมีค่า KR20 เท่ากับ ๐.๘๑๖ จากการพิจารณาข้อคำถามทั้งหมดอีกครั้ง โดยนำมาพิจารณาเนื้อหาในแต่ละประโยคนั้นมีความเหมาะสมและสามารถเข้าใจได้ง่าย จึงทำให้ผู้ศึกษาไม่ได้ตัดข้อคำถามเพิ่ม รวมทั้งจำนวนของข้อคำถามมีน้อย

ดังนั้น ด้านการปรับปรุงสภาพที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับวัย มีข้อคำถามที่มีความตรงและความเที่ยง จำนวน ๖ ข้อ ได้แก่ ข้อ ๑, ๒, ๓, ๔, ๕ และ ๖ โดยมีค่า KR20 เท่ากับ ๐.๘๑๖ และนำมาพิจารณาการใช้ภาษาในแต่ละประโยคให้มีความเหมาะสม พบว่าคำถามข้อ ๓ และข้อ ๔ มีรายละเอียดการปรับแก้ดังนี้

คำถามข้อ ๓ หมู่บ้าน/ชุมชนที่ท่านพักอาศัย มีเพื่อนบ้านที่ได้ดีเป็นจำนวนมาก

ปรับแก้เป็น หมู่บ้าน/ชุมชนที่ท่านพักอาศัย มีเพื่อนบ้านที่สามารถขอความช่วยเหลือได้ เพราะคำถามในลักษณะนี้ไม่สามารถตอบได้ว่าทำ/ไม่ได้ทำ (เตรียมความพร้อมหรือไม่ได้เตรียมความพร้อม)

คำถามข้อ ๔ ปรับปรุงสภาพที่อยู่อาศัย จากอุบัติเหตุกับผู้สูงอายุเป็นอย่างมาก เช่น พื้นห้องน้ำจะต้องเป็นพื้นที่ไม่ลื่น มีแสงสว่างภายในบ้านเพียงพอ เป็นต้น

ปรับแก้เป็น ปรับปรุงสภาพที่อยู่อาศัยเพื่อความปลอดภัยและเหมาะสมกับผู้สูงอายุ เช่น พื้นห้องน้ำจะต้องเป็นพื้นที่ไม่ลื่น มีแสงสว่างภายในบ้านเพียงพอ เป็นต้น เพื่อความกระชับและเข้าใจได้ง่ายขึ้น

- ด้านการบริการสาธารณะที่เหมาะสมและเอื้ออำนวยต่อการดำเนินชีวิตผู้สูงอายุจากภาครัฐ จำนวนเดิม ๔ ข้อ โดยมีค่า KR20 เท่ากับ ๐.๖๑๔ ปรากฏว่ามีการตัดข้อคำถามข้อ ๑ ออกไป โดยตัดข้อคำถามข้อ ๑ ที่มีค่า KR20 มากที่สุดออก ซึ่งจะทำให้ค่า KR20 เท่ากับ ๐.๗๒๔ และนำมาพิจารณาเนื้อหา การใช้ภาษาในแต่ละประโยคนั้นมีความเหมาะสมและสามารถเข้าใจได้ง่าย จึงทำให้ผู้ศึกษาไม่ได้ตัดข้อคำถามเพิ่ม รวมทั้งจำนวนของข้อคำถามมีน้อย

ภาคผนวก ง

รายชื่อบุคคลผู้ติดต่อประสานงานการเก็บรวบรวมข้อมูลในแต่ละพื้นที่

จังหวัด	เขต/อำเภอ	แขวง/ตำบล	ชุมชน/หมู่บ้าน	ชื่อบุคคล
กรุงเทพมหานคร	เขตคลองเตย	แขวงคลองเตย,	ชุมชนตลาดท่าเรือคลองเตย, ชุมชนคลองไผ่สิงห์โตชุมชน พัฒนาใหม่ ชุมชนทางรถไฟสายท่าเรือ ชุมชนวัดคลองเตยใน ชุมชนริมคลองวัดสะพาน	สมพงษ์ ตั้งสกุลวิวัฒน์ พิมพ์ใจ ผาตา รัศมี พิมพ์นีสัย ปานใจ แก้มอัมพรศรี รัตนา ศรีวิไล/วรรณภาเกตุแก้ว
	เขตดอนเมือง	แขวงสีกัน	ชุมชนวังทอง ชุมชนอยู่เจริญบุญมา ชุมชนพรหมสัมฤทธิ์ ชุมชนปู่เจ้าสมิงพราย ชุมชนประเสริฐเปรมประชา	
	เขตตลิ่งชัน	แขวงซึกพระ แขวงตลิ่งชัน แขวงฉิมพลี แขวงบางระมาด	ชุมชนบ้านเจ้าพระยา ชุมชนชัยพฤกษ์มาลา ชุมชนวัดจำปา ชุมชนวัดตลิ่งชัน ชุมชนวัดมะกอก ชุมชนช่างเหล็ก	
	เขตบางเขน	แขวงอนุเสาวรีย์	ชุมชนร่วมใจพัฒนาเหนือ ชุมชนบ้านบางเขน ชุมชนชุมชนอยู่รววย ชุมชนบางบัว ชุมชนสุขสันต์พัฒนา	
	เขตบางซื่อ		ชุมชนศรีบุญยืน ชุมชนชอยน้ำเงิน ชุมชนสะพานไม้ ชุมชนวัดสร้อยทอง ชุมชนจันทร์เกษม ชุมชนชอยพัฒนา ชุมชนบุญเหลือ	คุณมนตรี พิมพ์มาศ คุณมนัส พิกุลปาน คุณบุญเชิด ชะวาลา คุณมาลี เจริญสุข คุณสุรีย์ อยู่เผือก คุณกมล คุณทองย้อย รักพันธ์
	เขตบางพลัด	แขวงบางพลัด	ชุมชนชอยเจริญ 72 ชุมชนเจริญ 66/1 ชุมชนเจ้าพระยาสยาม ชุมชนวัดบางพลัด	
นครนายก	อำเภอเมือง	ตำบลในเมือง, ตำบลวังกระโจม,	ชุมชนในเมือง บ้านหมู่ 6 บ้านหมู่ 9	นาสหวานใจ นายเจริญ บำรุงกิจ นายศุภชัย เฮงเจริญ

จังหวัด	เขต/อำเภอ	แขวง/ตำบล	ชุมชน/หมู่บ้าน	ชื่อบุคคล
		ตำบลพรหมณี	บ้านหมู่ 2 บ้านหมู่ 12 บ้านหมู่ 6 หมู่ 8 หมู่ 7	นายฉลองรัฐ คงมี นายสุนทร มีชัย นายประสิทธิ์ นางรวีวรรณ นายสุทธิกุล
	อำเภอเมืองบ้านนา	ตำบลบ้านนา,	ชุมชนบ้านหมู่ 4 ชุมชนวัดเสมอบุญคง บ้านโคกสำรวม	นายมนัส เกตุสมบูรณ์
	อำเภอปากพลี	ตำบลปากพลี, ตำบลเกาะหวาย	ชุมชนบ้านนอก ชุมชนบ้านไผ่ล้อม ชุมชนบ้านปากพลี	นายสำราญ ศรีใส
เชียงราย	อำเภอเมือง	ตำบลริมสาย ตำบลสันกลาง ตำบลริมกก	หมู่ 16 หมู่ 2, หมู่ 7, หมู่ 8, หมู่ 12 หมู่ 16 หมู่ 2	
	อำเภอแม่ลาว	ต.ดงมะตะ	หมู่ 4, หมู่ 5, หมู่ 8, หมู่ 19	
	อำเภอพาน	ต.สันมะเต็ด ต.ม่วงคำ ต.ทรายขาว ตำบลทรายทอง ตำบลทรายขาว	บ้านกล้วย หมู่ 12 บ้านม่วงทอง หมู่ 1 บ้านม่วงคำ บ้านป่าแหวน บ้านป่าแพะ บ้านธารทอง บ้านร่องธาร บ้านธารตะวัน	
หนองคาย	อำเภอเมือง	หมู่ 12 หมู่ 1 หมู่ 7 หมู่ 2	ต.บ้านดือ ต.หินโงม ต.มีชัย ต.โพธิ์ชัย	
	อำเภอโพนพิสัย	บ้านนาเมือง บ้านเสริมสุข บ้านหมู่ 18 บ้านนาสมบูรณ์ บ้านนาเมืองใหม่	ต.จุมพล ต.จุมพล ต.จุมพล ต.จุมพล ต.จุมพล	
	อำเภอโพธิ์ตาก	บ้านโพธิ์ตาก หมู่ 7 หมู่ 1 หมู่ 5 หมู่ 6	ต.โพธิ์ตาก ต.โพธิ์ตาก ต.โพ้นทอง ต.โพ้นทอง ต.โพ้นทอง	
ตรัง	อำเภอเมือง	ต.ควนปริง	บ้านเกาะปริง บ้านโคกสะท้อน	นายวีระศักดิ์ นายเปี่ยม

จังหวัด	เขต/อำเภอ	แขวง/ตำบล	ชุมชน/หมู่บ้าน	ชื่อบุคคล
			บ้านควนปริง บ้านทุ่งหวัง ชุมชนบ้านหลานช้าง ชุมชนบ้านกลาง	นางสมศรี นายฉลอง ทองเรือง นายวะเหตุ บุญโต๊ะ
	อำเภอย่านตาขาว	ต.ย่านตาขาว	ชุมชนถนนตรัง ปะเหลียน ชุมชนซอยสุขาภิบาล 1 ชุมชนซอยสุขาภิบาล 2 ชุมชนซอยสุขาภิบาล 3 ชุมชนซอยตลาดนัด ชุมชนซอยรักษา	นางเกตุศิริน โพธิ์อิน
	อำเภอกันตัง	ต.ควนธานี	หมู่ 1 บ้านเกาะยาว บ้านควนธานี บ้านนาใน บ้านบิन्हยี่ บ้านบางหมาก	นายนอม นายจักรกฤษณ์ หลักดี นายฤทธิ์ นายอู๊ด นายสมนึก มั่นทลสุวรรณ

ภาคผนวก จ

วันเวลาอบรมพนักงานสัมภาษณ์ในแต่ละพื้นที่

จังหวัด	วันที่	เวลา	สถานที่	จำนวนผู้เข้าอบรม
กรุงเทพมหานคร	ธันวาคม ๒๕๕๔	๑๐.๐๐-๑๒.๐๐	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	๑๒ คน
นครนายก	เมษายน ๒๕๕๔	๑๖.๐๐	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	๗ คน
เชียงราย	เมษายน ๒๕๕๔	๐๙.๓๐-๑๒.๐๐	จังหวัดเชียงราย	๓ คน
หนองคาย	๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๔	๑๒.๓๐-๑๕.๓๐	ราชภัฏอุบลราชธานี	๙ คน
	๑๘-๑๙ กรกฎาคม ๒๕๕๔	๐๙.๐๐-๑๗.๐๐	จังหวัดหนองคาย	๑๘ คน
ตรัง	๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๔	๑๖.๐๐	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	๕ คน

ภาคผนวก ฉ

สรุปผลการเปิดเวทีรับฟังความคิดเห็นการนำเสนอผลงานวิจัย

โครงการวิจัย “ความพร้อมของแรงงานนอกระบบกับการเป็นสังคมสูงอายุในประเทศไทย”

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจาก สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

ห้อง ๔๐๒ ชั้น ๔ อาคารสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ศูนย์รังสิต)

วันพฤหัสบดีที่ ๘ มีนาคม พ.ศ.๒๕๕๕

๑. ข้อมูลพื้นฐาน

จากการเปิดเวทีรับฟังความคิดเห็นในการนำเสนอผลงานวิจัยเมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๘ มีนาคม พ.ศ.๒๕๕๕ ณ อาคารสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ศูนย์รังสิต) ที่ผ่านมานั้น พบว่า ผู้เข้าร่วมจำนวนทั้งสิ้น ๔๑ คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง เป็นนักศึกษากำลังศึกษาในระดับปริญญาตรีเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งรับทราบการประชาสัมพันธ์ของโครงการผ่านการประชาสัมพันธ์ของคณะฯ และมหาวิทยาลัย

๒. ความพึงพอใจต่อเนื้อหาและประโยชน์ที่ได้รับ

นอกจากนี้ยังได้มีการสำรวจถึงประเด็นความพึงพอใจต่อรูปแบบและเนื้อหาของ การนำเสนอพบว่า ผู้เข้าร่วมประชุมส่วนใหญ่มีความพอใจมากในเรื่องของ เอกสารประกอบการประชุม ความรู้ที่ได้รับจากการนำเสนอ ความเหมาะสมของเรื่องที่น่าสนใจกับสถานการณ์ปัญหาในปัจจุบัน อีกทั้งเนื้อหาที่น่าสนใจมีความชัดเจน เข้าใจง่าย ตรงประเด็น ภาพรวมในทุกเรื่องของการจัดอบรมครั้งนี้ การนำเสนอมีความครบถ้วนและครอบคลุม มีการเปิดโอกาสให้มีการซักถามและแลกเปลี่ยนสื่อประกอบการอบรมชัดเจนและเข้าใจง่ายและในเรื่องของความสามารถเชื่อมโยงเนื้อหาให้เข้ากับสถานการณ์ได้ดี

ในขณะที่เรื่องของวิทยากรมีความรู้และมีความเข้าใจในเรื่องที่น่าสนใจ และการชี้แจงวัตถุประสงค์ของการจัดงาน และมีการทำความเข้าใจนั้น ผู้เข้าร่วมประชุมส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในระดับที่มากที่สุด

ความพึงพอใจและประโยชน์ที่ได้รับต่อเนื้อหา	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑. เอกสารประกอบการประชุมและนำเสนอผลงาน	๘ (๑๙.๕)	๒๓ (๕๖.๑)	๑๐ (๒๔.๔)	๐	๐
๒. ความรู้ที่ได้จากการประชุมนำเสนอผลงาน	๑๕ (๓๖.๖)	๒๖ (๖๓.๔)	๐	๐	๐
๓. ความเหมาะสมของเรื่องที่น่าสนใจกับสถานการณ์ปัญหาในปัจจุบันเป็นอย่างดี	๑๗ (๔๑.๕)	๒๒ (๕๓.๗)	๒ (๔.๙)	๐	๐
๔. เนื้อหาที่น่าสนใจมีความชัดเจน เข้าใจง่าย ตรงประเด็น	๑๘ (๔๓.๙)	๒๐ (๔๘.๘)	๓ (๗.๓)	๐	๐
๕. วิทยากรมีความรู้และมีความเข้าใจในเรื่องที่น่าสนใจเป็นอย่างดี	๒๗ (๖๕.๙)	๑๓ (๓๑.๗)	๑ (๒.๔)	๐	๐
๖. มีการชี้แจงวัตถุประสงค์ของการจัดงานและมีการทำความเข้าใจกันเป็นอย่างดี	๒๑ (๕๑.๒)	๑๗ (๔๑.๕)	๓ (๗.๓)	๐	๐

ความพึงพอใจและประโยชน์ที่ได้รับต่อเนื้อหา	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๗. สามารถเชื่อมโยงเนื้อหาให้เข้ากับสถานการณ์ได้ดี	๑๘ (๔๓.๙)	๑๙ (๔๖.๓)	๔ (๙.๘)	๐	๐
๘. การนำเสนอมีความครบถ้วนและครอบคลุม	๑๕ (๓๖.๖)	๒๓ (๕๖.๑)	๓ (๗.๓)	๐	๐
๙. มีการเปิดโอกาสให้มีการซักถามและแลกเปลี่ยน	๑๗ (๔๑.๕)	๕๑.๒ (๒๑)	๓ (๗.๓)	๐	๐
๑๐. สื่อประกอบการอบรมชัดเจนและเข้าใจง่าย	๑๕ (๓๖.๖)	๒๐ (๔๘.๘)	๕ (๑๒.๒)	๑ (๒.๔)	๐
๑๑. ภาพรวมในทุกเรื่องของการจัดอบรมครั้งนี้	๑๖ (๓๙.๐)	๒๒ (๕๓.๗)	๒ (๔.๙)	๑ (๒.๔)	๐

๓. ความพึงพอใจต่อด้านสถานที่ / ระยะเวลา / อาหาร

ความพึงพอใจต่อด้านสถานที่ / ระยะเวลา / อาหาร นั้นพบว่า ผู้เข้าร่วมประชุมส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในระดับที่ มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของระยะเวลาในการนำเสนอผลงานมีความเหมาะสมดี

ความพึงพอใจและประโยชน์ที่ได้รับต่อเนื้อหา	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านสถานที่ / ระยะเวลา / อาหาร					
๑. สถานที่สะอาดและมีความเหมาะสม	๑๖ (๓๙.๐)	๒๐ (๔๘.๘)	๔ (๙.๘)	๑ (๒.๔)	๐
๒. ความพร้อมของอุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์	๑๕ (๓๖.๖)	๑๘ (๔๓.๙)	๘ (๑๙.๕)	๐	๐
๓. ระยะเวลาในการนำเสนอผลงานมีความเหมาะสม	๑๒ (๒๙.๓)	๒๓ (๕๖.๑)	๖ (๑๔.๖)	๐	๐
๔. อาหารว่างและเครื่องดื่มมีความเหมาะสม	๑๐ (๒๔.๔)	๒๓ (๕๖.๑)	๘ (๑๙.๕)	๐	๐

๔. ความพึงพอใจต่อการนำความรู้ไปใช้

ความพึงพอใจต่อการนำความรู้ไปใช้พบว่า ผู้เข้าร่วมประชุมมีความพึงพอใจในการนำความรู้ที่ได้รับจากการประชุมไปประยุกต์ใช้ในวิชาเรียนได้ และในเรื่องของความสามารถนำความรู้ไปเผยแพร่/ถ่ายทอดให้กับผู้อื่นได้ *ในระดับที่มากที่สุด* แต่ในเรื่องของมีความมั่นใจและสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ หรือการต่อยอดงานวิจัยในชั้นเรียนได้นั้นส่วนใหญ่มีความพึงพอใจ*ในระดับที่มาก*

ความพึงพอใจและประโยชน์ที่ได้รับต่อเนื้อหา	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการนำความรู้ไปใช้					
๑. สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในวิชาเรียนได้	๒๖ (๖๓.๔)	๑๔ (๓๔.๑)	๑ (๒.๔)	๐	๐
๒. มีความมั่นใจและสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ หรือการต่อยอดงานวิจัยในชั้นเรียนได้	๑๔ (๓๔.๑)	๒๔ (๕๘.๕)	๓ (๗.๓)	๐	๐
๓. สามารถนำความรู้ไปเผยแพร่/ถ่ายทอดได้ให้กับผู้อื่นได้	๑๙ (๔๖.๓)	๑๕ (๓๖.๖)	๗ (๑๗.๑)	๐	๐

๕. ประโยชน์จากการเข้าร่วมรับฟังการนำเสนอผลงานวิจัย ข้อเสนอแนะ และข้อคิดเห็นจากการประชุม

ประโยชน์จากการเข้าร่วมรับฟังการนำเสนอผลการวิจัยและข้อเสนอแนะจากการรับฟัง มีดังนี้ คือ

(๑) อยากรู้ให้กรวิจัยขึ้นนี้ได้รับการนำไปใช้ประโยชน์และนำไปกำหนดนโยบายสาธารณะอย่างจริงจัง มิใช่ให้งบประมาณเพื่อมาดำเนินการวิจัยเท่านั้น และไม่ได้นำไปใช้ประโยชน์อย่างจริงจัง

(๒) ปัญหาของผู้สูงอายุเป็นปัญหาที่มีความสำคัญมากขึ้นทุกวัน อันส่งผลและอิทธิพลต่อการตระหนักถึงการเตรียมตัวและการรับมือตอนสูงอายุที่ต้องเผชิญในอนาคตข้างหน้าจึงควรเน้นให้มีการสร้างองค์ความรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระบวนการทำวิจัยเพื่อนำไปกำหนดเป็นนโยบายสาธารณะเพื่อรับมือกับปัญหาอย่างถูกวิธี

(๓) งานวิจัยชิ้นนี้เป็นประโยชน์และทำให้เห็นถึงปัญหาของผู้สูงอายุที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้นในมิติต่าง ๆ อีกทั้งยังเห็นถึงจุดบกพร่องในการดำเนินงานและการประสานงานของภาครัฐกับประชาชนว่ามีมุมมองที่แตกต่างกันอย่างมาก จึงควรจะต้องได้รับการแก้ไข

(๔) ในการนำเสนอผลการวิจัยควรที่จะมุ่งเน้นให้นักเรียน นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยเข้ามารับฟังมาก ๆ เพื่อจะได้เป็นประโยชน์ในการพัฒนาความรู้และได้มุมมองใหม่ ๆ มากขึ้น

(๕) ในการเตรียมความพร้อมในเรื่องของเศรษฐกิจมีความจำเป็นมาก ถึงแม้ว่าผลการวิจัยจะชี้ให้เห็นว่ามีการเตรียมตัวในด้านนี้น้อยมาก แต่ก็ไม่ควรมองมิติเดียว

(๖) เสนอแนะให้มีการสร้างช่องทางในการนำความรู้และข่าวสารเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มของแรงงานนอกระบบที่ค่อนข้างจะมีความรู้เพื่อดำเนินการเตรียมความพร้อมในการเป็นผู้สูงอายุอย่างมีคุณภาพในอนาคต

ประเด็นแลกเปลี่ยน

(๑) เป็นไปได้หรือไม่ว่า เหตุผลที่แรงงานนอกระบบไม่สามารถเตรียมความพร้อมในมิติของเศรษฐกิจและที่อยู่อาศัยได้นั้น เป็นเพราะเงื่อนไขทางเศรษฐกิจและการทำมาหากินที่จำกัดเวลาและจำกัดโอกาส ความสามารถในการเตรียมตัวได้

(๒) ควรมีการนำเสนอว่า กลุ่มแรงงานนอกระบบเหล่านี้ที่ไม่มีการเตรียมความพร้อมนั้น พวกเขาเหล่านั้นมีมุมมองต่อเรื่องนี้อย่างไร และเขามองตัวเองอย่างไร อีกทั้งมีทางเลือกและวางเป้าหมายในการดำเนินชีวิตของตนเองเมื่อสูงอายุแล้วอย่างไร

(๓) เสนอแนะให้มีการวิจัยที่ครอบคลุมในความหลากหลายของอาชีพ เพราะงานวิจัยชิ้นนี้ส่วนใหญ่มุ่งศึกษาในกลุ่มอาชีพ รับจ้าง เกษตรกร และค้าขายเท่านั้น ทำให้อาจไม่ได้วิเคราะห์ไปถึงอาชีพอื่น ๆ ที่มีลักษณะเข้าข่ายการเป็นแรงงานนอกระบบด้วย เช่น อาชีพนักเขียนอิสระ อาชีพธุรกิจส่วนตัว เป็นต้น

ประวัติคณะผู้วิจัย

หัวหน้าโครงการ	อาจารย์ ดร.ธีระ สินเดชารักษ์
ตำแหน่งวิชาการ	ผู้ช่วยศาสตราจารย์
สถานที่ติดต่อ	คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
(ศูนย์ท่าพระจันทร์)	๒ ท่าพระจันทร์ เขตพระนคร กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐
(ศูนย์รังสิต)	๙๙ ม.๑๘ ต.คลองหนึ่ง อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี ๑๒๑๒๑
หมายเลขโทรศัพท์ที่ทำงาน	๐ ๒๖๑๓ ๓๓๓๓ (ศูนย์ท่าพระจันทร์)
	๐ ๒๖๙๖ ๕๘๙๑ (ศูนย์รังสิต)
หมายเลขโทรศัพท์มือถือ	๐๘ ๑๐๐๑ ๙๓๙๒
โทรสาร	๐ ๒๒๒๔ ๙๔๒๗
E-mail	teera.sd@gmail.com, tera@tu.ac.th
ผู้ร่วมงานวิจัย	อาจารย์ พรทิพย์ เนติภารัตนกุล
ตำแหน่งวิชาการ	-
สถานที่ติดต่อ	คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
(ศูนย์ท่าพระจันทร์)	๒ ท่าพระจันทร์ เขตพระนคร กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐
(ศูนย์รังสิต)	๙๙ ม.๑๘ ต.คลองหนึ่ง อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี ๑๒๑๒๑
หมายเลขโทรศัพท์ที่ทำงาน	๐ ๒๖๑๓ ๓๓๓๓ (ศูนย์ท่าพระจันทร์)
	๐ ๒๖๙๖ ๕๘๙๐ (ศูนย์รังสิต)
หมายเลขโทรศัพท์มือถือ	๐๘ ๑๔๙๐ ๐๗๐๕
โทรสาร	๐ ๒๒๒๔ ๙๔๒๗
E-mail	netipak@hotmail.com

